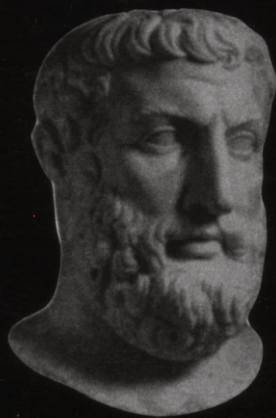
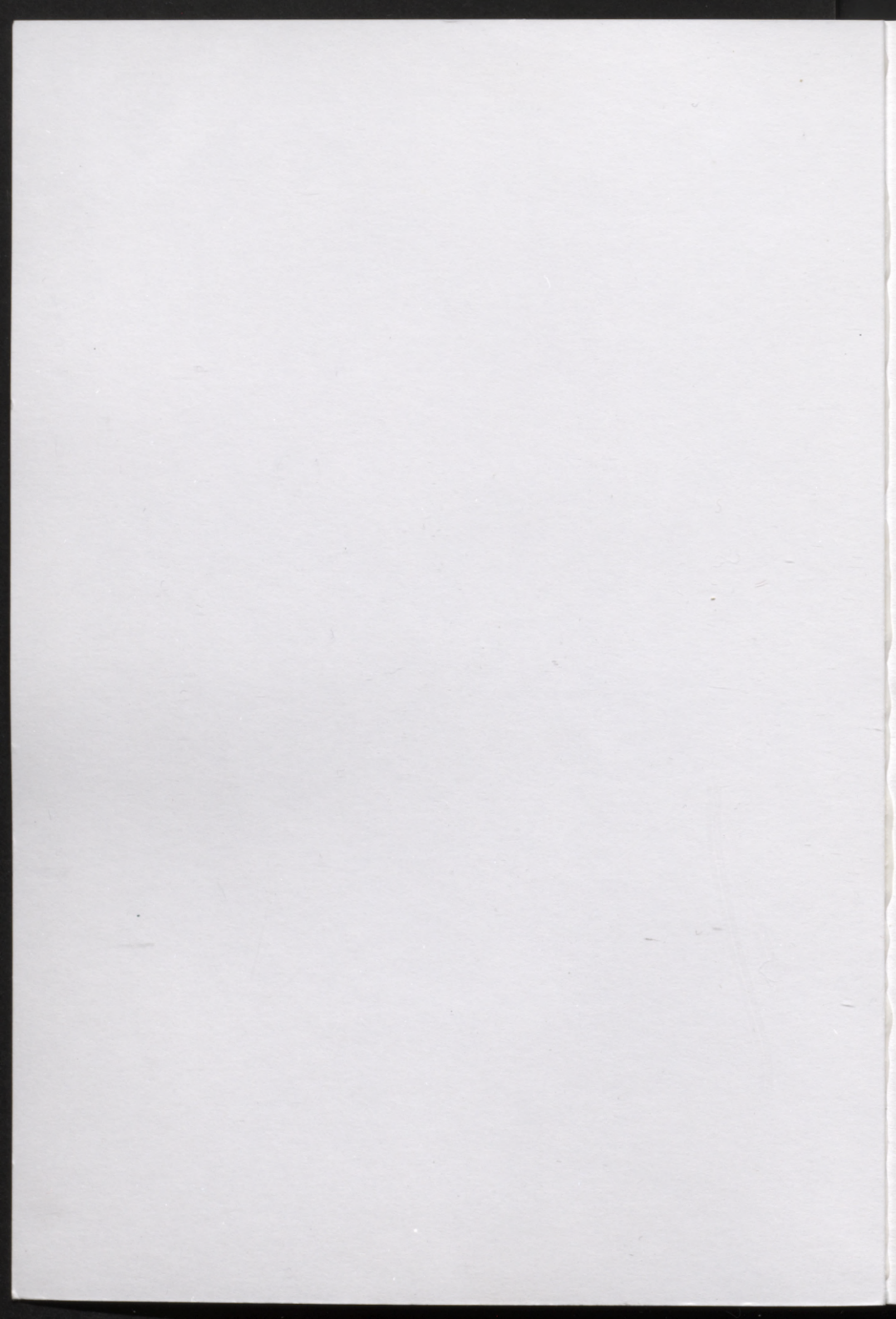

PARMENIDS:
TESTIMONIJAS,
1. FRAGMENT'S

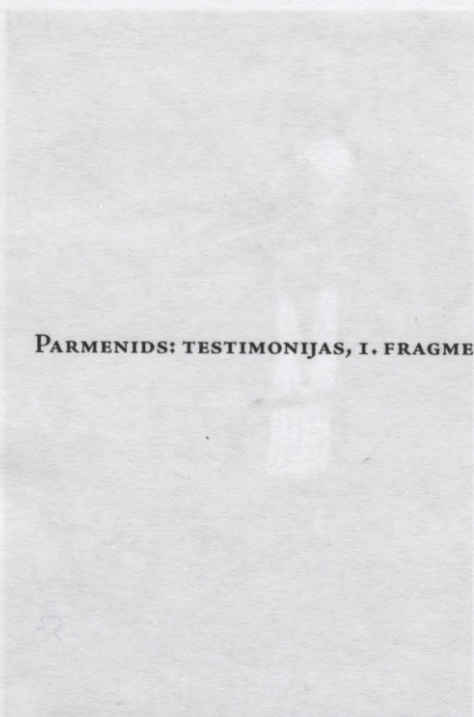
FSI

2004-3
831

FILOSOFIJA UN SOCIĀLOĢIJA INSTITŪTS

M. VECVADARS

PARMENIDS: TESTIMONIJAS, I. FRAGMENTS

FSI

2004-3

831

Latvijas Nacionālā
didaktika

FILOZOFIJAS UN SOCIĒLOĢIJAS INSTITŪTS

M. VECVAGARS

PARMENIDS:

TESTIMONIĀS, I. FRAGMENTS

2. izdevums, papildināts

FSI

Latvijas Nacionālā
bibliotēka

004090145

UDK – 1(091)823
Ve 067

M. VECVAGARS
PARMENIDES:
TESTIMONIES, 1ST FRAGMENT

2nd edition augmented

Grāmatas 2. izdevums sagatavots ar
ALEXANDER S. ONASSIS PUBLIC BENEFIT FOUNDATION
atbalstu

Grāmata izdota ar
LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES
atbalstu

© Filozofijas un socioloģijas institūts, 2004
© Tulkojums no sengrieķu valodas: M. Vecvagars
© Noformējums: M. Vecvagars
Sastādījums, piezīmes, ievadvārdi, pēcvārds: M. Vecvagars
Datortulku: M. Vecvagars

ISBN 9984-9152-7-1

Ievadvārdi	6
Apzīmējumi un saīsinājumi	7
A. Testimonijas	
Testimoniju tulkojumi	13
<i>Testimonia</i>	17
B. Fragmenti	
1. fragments	35
1. fragmenta tulkojumi	41
Pēcvārda vietā	49
Bibliografija	53
Piezīmes	85
<i>Index</i>	117

Parmenida 1. fragmenta tekstu un tulkojumu bijām iecerējuši publicēt ZA *Vēstis* vai almanahā *Filosofija*. Tomēr abu šo respektablu izdevumu grafiskais noformējums un tehnisko iespēju klāsts izrādījās atšķirīgs no tā, kuru, kā likās, prasīja Parmenida teksta saturs un tā sarežģītības pakāpe. Tādēļ neatsacījāmies no piedāvātās iespējas publicēt 1. fragmentu atsevišķas brošūras veidā bez jebkādam pretenzijām uz reizi par visām reizēm pabeigtu tulkojumu un tā skaidrojumu. Darbs kopumā domāts kā mācību līdzeklis cilvēkiem, kuri ir ieinteresēti filosofijā; tā sakārtojums ir līdzīgs Pirmssōkratisko domātāju darbu fragmentu 1. daļai.¹

Lasītājam latviešu valodā acīmredzot ir jāpaskaidro, ka Parmenida 1. fragmenta tulkojums latviešu valodā *nav atdzejojums*; ar dzeju tam nav nekāda sakara: esam vienīgi centušies attiecīgo oriģinālvalodas vārdu ietilpināt tajā pašā rindā, kurā tas atrodas sengrieķu tekstā. Tajā pašā laikā jāatzīst, ka līdz šim veiktos atdzejojumus latviešu valodā diemžēl nevienmēr var pilnvērtīgi izmantot, mācoties filosofiju. Tulkojumam mēs būtu pievienojuši arī kādu atdzejojumu,² ja tāds pastāvētu un būtu pieejams latviešu valodā, tomēr Parmenidam latviešu atdzejotāji vēl nav pievērsušies.

Jāpiebilst, ka esam ierobežoti lappušu skaita ziņā³ un nevaram vienlaicīgi sniegt pietiekoši labi izskatīgu un saturā bagātu darbu; tas īpaši jāsaka par *Pēcvārdu*, kuram varam atlicināt tikai dažas lappuses.

Brošūras vākam izmantota 1966. g. Velijā (Elejā) atrastās hermas galva (1 gs. m.ē.), kura varētu būt Parmenida atveids; darba beigās esam ievietojuši karti, kurā līdzās mūsdienu Itālijas pilsētām attēlojām arī Veliju (Eleju) un tās mūžīgo sāncensi Paišu (Poseidoniju).

M. Vecvagars

Rīgā, 18/11/1999

¹ Rīga: Vaga, 1994.

² Kā to esam darījuši jau minētajā darbā.

³ Tas nedrīkst pārsniegt 104 lpp.

APZĪMĒJUMI UN SAĪSINĀJUMI

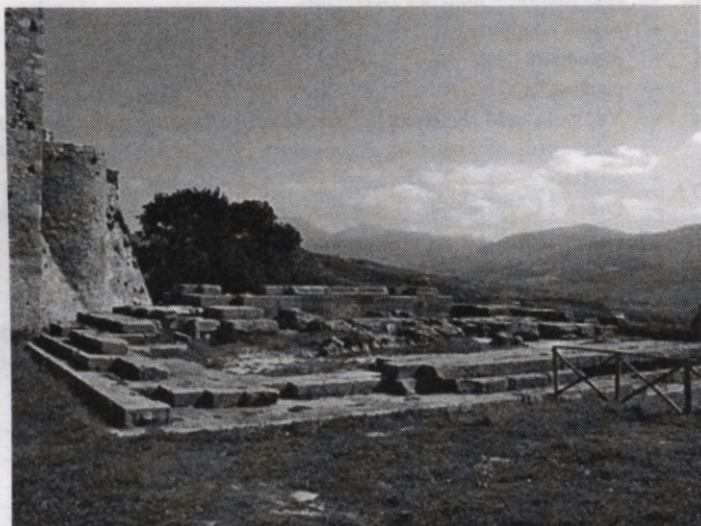
- () – autoru (vai tulkotāju) parentese.
 { } – 1) iekavas iekavās 2) vārdi, kurus oriģināltekstu izdevēji ir svītrojuši kā glos-
 sas vai interpolācijas.
 [] – vārdi, kas iztrūkst oriģināltekstā, bet palīdz to izprast.
 < > – oriģināltekstu izdevēju (vai tulkotāju) iespraudums (lakūnas aizpildījums).
 “ ” – izdevēju atzīmētie citāti oriģināltekstā.
 / – dzejas rindu atdalījums vienlaidu tekstā.
 † – teksta bojājumi.
 * – H. Dīlsa un V. Kranca sakopojumos iztrūkstošie teksti.
 *** – izlaidums (lakūna) tekstā.
 [=] – konkretizētā nozīme.
 [?] – neskaidrība tekstā.
 — – attiecīgā tulkotāja nepārceltais vai, piem., tekstu izlasē neievietotais frag-
 ments.
- A – AUSTIN S., *Parmenides: Being, Bounds, and Logic*, New Haven and London: Yale University Press, [1986].
 acc. – *accusativus* – akuzatīvs.
 Æ¹ – M. Vecvagara tulkojums latviešu valodā.
 B – BURNET J., *Early Greek Philosophy*, 4th ed., London: Adam & Charles Black, 1945.
 C – *Die Vorsokratiker*, Die Fragmente und Quellenberichte übers. und eingeleitet von WILHELM CAPELLE, Leipzig: Alfred Kröner Verlag, [1935] (tulkojums vācu valodā).
 Co – *The Fragments of Parmenides: A Critical Text with Introduction, Translation, the Ancient Testimonia and a Commentary* by A.H. COXON, Assen/Maastricht (The Netherlands), Wolfeboro, New Hampshire (USA): Van Gorcum, 1986.
 Cu – CURD P., *The Legacy of Parmenides: Eleatic Monism and Later Presocratic Thought*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1998.
 DK – DIELS H., *Die Fragmente der Vorsokratiker*, griechisch und deutsch, Her-

¹ Ar t.s. 'trekniem' burtiem kursīvā apzīmēti tie teksti vai izdevumi, kas ir iekļauti 1. fragmenta tulkojumā daļā.

- ausgeg. von WALTHER KRANZ, 11. unveränderter Nachdruck der 6. verbesserten Aufl. 1. Bd., Zürich, Hildesheim: Weidmann, 1985 (sengrieķu teksts, tulkojums vācu valodā, dažādās sējās).
- F – *Ancilla to The Pre-Socratic Philosophers: A complete translation of the Fragments in Diels, Fragmente der Vorsokratiker* by KATHLEEN FREEMAN, Oxford: Basil Blackwell, 1971.
- fem. – *femininum* – sieviešu dzimte.
- ff. – un sekojošās (-ie) (lappuses, rindas, fragmenti).
- Fr – FÄNKEL H., *Dichtung und Philosophie des frühen Griechentums: Eine Geschichte der griechischen Epik, Lyrik und Prosa bis zur Mitte des fünften Jahrhunderts*, 2. Aufl. München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1962 (3. Aufl. 1969).
- FrS – FÄNKEL H., "Studies in Parmenides," FURLEY D.J., ALLEN R.E., eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. II: *The Eleatics and Pluralists*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1975, 1-47.
- fr. – fragments, -i.
- G – *Parmenides of Elea: Fragments: A Text and Translation with an Introduction* by DAVID GALLOP, Toronto, Buffalo, London: University of Toronto Press, [w.y.].
- gen. – *genetivus* – ģenitīvs.
- ibid. – *ibidem* – turpat.
- id. – *idem* – tas pats.
- i.e. – *id est* – tas ir.
- inf. – *infinitivus* – nenoteiksmē.
- K – KIRK G.S., RAVEN J.E., SCHOFIELD M., *The Presocratic Philosophers: A Critical History with a Selections of Texts*, 2nd ed., Cambridge.: Cambridge University Press [1985] (tulkojums angļu valodā).
- Ka – *The Verb 'Be' in Ancient Greek* by CHARLES H. KAHN, Dordrecht (Holland), Boston (USA): D. Reidel, [1973].
- L – LONG A.A., "The Principles of Parmenides' Cosmogony," ALLEN R.E., FURLEY D.J., eds. *Studies in Presocratic Philosophy*, vol II: *The Eleatics and Pluralists*, London: Routledge and Kegan Paul, 1975, 82-101.
- lat. – latīņu.
- latv. – latviešu.
- LVV – *Latviešu literārās valodas vārdnīca 8 sēj*, Rīga: Zinātne, 1972-1996.
- Lsj – *A Greek-English Lexicon*, comp. by H.G. LIDDELL and R. SCOTT, rev. and augm. throughout by Sir H.S. JONES., with a rev. suppl., Oxford: Clarendon Press, 1996.
- Ѓ – *Фрагменты ранних греческих философов, часть I: От эпических теокосмогоний до возникновения атомистики*, издание подготовил А.В. ЛЕБЕДЕВ, М.: Наука, 1989 (tulkojums krievu valodā).
- M – *Die Vorsokratiker I: Milesier, Pythagoreer, Xenophanes, Heraklit, Parme-*

- nides, Griechisch und deutsch, auswahl der Fragmente, übers. und erl. von JAAP MANSFELD, Stuttgart: Philipp Reclam jun., [21988] (tulkojums vācu valodā).
- masc. – masculinum – vīriešu dzimte.
- m.ē. – mūsu ēra.
- Mo – *The Route of Parmenides: A Study of Word, Image and Argument in the Fragments* by ALEXANDER-P.D. MOURELATOS, New Haven and London: Yale University Press, 1970.
- MS(s) – *manuscriptum(-ta)* – manuskripts(-i), t.i., rokraksts(-i).
- neutr. – *neutrum* – nekatrā dzimte.
- nom. – *nominativus* – nominatīvs.
- NT – *Novum Testamentum* – Jaunā Derība.
- O – OWEN G.E.L., "Eleatic Questions," *The Classical Quarterly* 10 (1960) 84-102; rev. and repr. in FURLEY D.J., ALLEN R.E., eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. 11: *The Eleatics and Pluralists*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1975, 48-81 (repr. OWEN G.E.L., *Logic, Science, and Dialectic: Collected Papers in Greek Philosophy*, Ithaca: Cornell University Press, 1986, 3-26).
- op.cit. – *opus citatum* – minētais sacerējums.
- p. – *pagina* – lappuse.
- piem. – piemēram.
- piez. – piezīme.
- PDDF – VECVAGARS M., ĶEMERE I., *Pirmssōkrātisko domātāju darbu fragmenti: ANAΞΙΜΑΝΔΡΟΣ, ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ, ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ, ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ*, Rīga: Vaga, 1994.
- pils. – pilsēta.
- PL – DIELS H., *Parmenides Lehrgedicht*, griechisch und deutsch von HERMAN DIELS, Berlin: Druck und Verlag von Georg Reimer, 1897.
- pl. – *pluralis* – daudzskaitlis.
- p.m.ē. – pirms mūsu ēras.
- S – STUDENTS J.A., "Atziņas teorija grieķu filosofijā: Disertācija filosofijas doktora grāda iegūšanai," *Latvijas Universitātes Raksti*, 16 (1927) (Atsevišķs novilkums).
- Σ – *σχολια* – scholiji.
- sc. – *scilicet* – tiek domāts, proti, tas ir.
- schol. – *scholia* – scholiji.
- sq(q). – *sequens(-tes)* – sekojošais(-ie).
- sing. – *singularis* – vienskaitlis.
- sk. – skaties.
- St – STOKES M.C., *One and Many in Presocratic Philosophy* (Publ. of The Center for Hellenic Studies, Washington), Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1971.
- s.v. – *sub voce* – pie vārda.. (norādot šķirkli vārdnīcā).

- T – *Parmenides: A Text with Translation, Commentary and Critical Essays* by LEONARDO TARAN, Princeton: Princeton University Press, 1965 (tulkojums angļu valodā).
- tag. – tagad.
- t.p. – tas pats.
- tulk. – tulkojums.
- V – VERDENIUS W.J., *Parmenides: Some Comments on His Poem*, Groningen, Batavia: J.B. Wolters' Maatschappij N.V., 1942 (repr. Amsterdam, 1964).
- v. – valoda.
- var. – variants.
- vēl. – nozīme saskaņā ar vēlinākiem rakstu darbiem.
- v.l. – *varia lectio* – dažādlasījums.

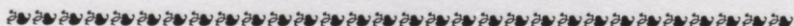

Atēnas tempļa pamati Elejā

1. *Yulduzlar A. Test vaqf Translatsion, Kommentariy va Q. shod Essay by L. shodiyon. Tashkent: Prezidentlik Universiteti, 1965 (shodiyon vaqf shodiyon).*
2. *Yulduzlar A. Test vaqf.*
3. *Yulduzlar A. Test vaqf.*
4. *Yulduzlar A. Test vaqf.*
5. *Yulduzlar A. Test vaqf. Some Comments on His Poem. Groningen, Bakker J.B. Wolters Manuscript, 1942 (see Amsterdam, 1964).*
6. *Yulduzlar A. Test vaqf.*
7. *Yulduzlar A. Test vaqf.*
8. *Yulduzlar A. Test vaqf. Some Comments on His Poem. Groningen, Bakker J.B. Wolters Manuscript, 1942 (see Amsterdam, 1964).*
9. *Yulduzlar A. Test vaqf.*

Yulduzlar A. Test vaqf. 1964.

1. D.L. IX,21-23 [21] Parmenids,² Pirēta³ dēls, elejietis,⁴ klausījies Ksenofanu (Theofrasts [darbā] *Kopsavilkumi* [*Επιτομή; Phys. Opin. fr. 6a. D. 482,14*] saka, ka viņš esot klausījies Anaksimandru). Bet, lai gan viņš klausījies arī Ksenofanu, viņš tam nav sekojis. Kā saka Sotions, viņš pieslējies pīthagoretim Ameinijam, Diohaita dēlam, nabadzīgam, bet kārtīgam un krietnam vīram. Un viņam [t.i., Ameinijam Parmenids] vairāk sekojis, un [kad viņš] nomiris, uzcēlis tam pieminekli kā varonim, jo pats bijis slavenas dzimtas un bagāts, un Ameinijs, bet ne Ksenofans, viņu nosvēris uz nošķirtību [*ἡσυχίαν*]. Viņš pirmais apgalvoja, ka Zeme ir sfairveidīga [*σφαιροειδῆ*] un atrodas vidū. Ir divas [viņaprāt] pirmdaļas [*στοιχεῖα*]: uguns un zeme, un pirmajai ir dēmiūrģa uzdevums [*τάξιν*], bet otrai – vielas [*ὑλης*]. [22] Sākotnēji cilvēki radušies no saules [ēž *ἡλίου*⁵]; bet pats [cilvēks?] ir karstais [*τὸ θερμόν*] un aukstais [*τὸ ψυχρόν*], no kā viss ir sašādīts. Tas pats ir dvēsele [*ψυχή*] un prāts [*νοῦς*], kā to piemin arī Theofrasts *Fizikā* [*Φυσικά; fr. 6a. D 483,2*] [tajā vietā], kur viņš izklāsta gandrīz visu [t.s. fiziķu?] mācības. Filosofija, pēc viņa vārdiem, esot divējāda: viena saskaņā ar patiesību [*ἀληθείαν*], otra – ar ieskatu [*δόξαν*]. Tāpēc arī viņš kādā vietā saka: *‘χρῶ.. ἀληθῆς’* [fr. 1,28-30]. Bet pats viņš arī filosofē dzejā, līdzīgi tam, kā Hēsiods, Ksenofans un Empedokls. Viņš atzina prātu [*λόγον*] par izšķirošo [*κριτήριον*]: sajūtas nav precīzas. Vismaz viņš saka: *‘μηδέ.. ἔλεγχον’* [fr. 7,3-5].

[23] Tāpēc arī Tīmons [fr. 44 D.] par viņu saka:

Un diždomīgā Parmenida spēku bez daudziem ieskatiem,⁶

Kurš no iztēles apmāna pacēla augšup domas [vώσεις].⁷

Platons viņam ir sarakstījis dialogu, likdams virsrakstu *Parmenids vai par idejām* [*Παρμενίδης ἢ περὶ ἰδεῶν*]. Viņš bija briedumgados 69. olimpiades laikā [t.i., 504.-501. g. p.m.ē.].⁸ Uzskata, ka viņš pirmais atklājis, ka Hēspera un Fosfora⁹ ir tas pats, kā saka Favorīns sava darba *Atmiņas* [*Απομνημονεύματα*] piektajā [grāmatā] (bet citi [saka] – ka Pīthagors); bet Kallimahs saka, ka poēma nav viņa [t.i., Parmenida]. Stāsta arī, ka viņš izdevis likumus saviem līdzpilsoņiem, kā vēsta Speusipps [darbā] *Par filosofiem* [*Περὶ φιλοσόφων*]. Un, saskaņā ar Favorīna [darbu] *Dažādveidīgie stāsti* [*Παντοδαπῆ ἱστορία; fr. 14 FGH III,579*], viņš pirmais uzstādījis kā jautājumu pārspriedumu *Ahillejs*. Bet ir bijis arī cits Parmenids – rētors, rētorikas grāmatas autors.

2. **SUIDAS s.v. Παρμενίδης:** Parmenids, Pirēta dēls, elejietis, filozofs, ir bijis Kolofonas Ksenofana skolnieks, bet kā Theofrasts [saka] – Milētas Anaksimandru [skolnieks]. Bet viņa [mācības] pārņēmēji bijuši filozofi un ārsts Empedokls un Elejas Zēnons. Viņš [t.i., Parmenids] uzrakstījis dabzinisku [φυσιολογίαν] [darbu] dzejā un citus kādus [darbus] prozā,¹⁰ kā [to] pieminējis Platons [Soph. 237 A, sk. B 7].

3. **D.L. II,3** Milētiētis Anaksimens Euristrata dēls klausījies Anaksimandru, bet citi saka, ka viņš klausījies Parmenidu [sk. A 1].

12. **STRABO VI 1 p. 252** Apbraucot [zemesragu ir] cits piegulošs līcis, pie kura ir pilsēta, kuru to dibinājušie fokajieši [sauc par] Hieli, bet citi – par Eli pēc kāda avota [nosaukuma], bet tagadējie [cilvēki]¹¹ to sauc par Eleju, kurā dzimuši Parmenids un Zēnons, vīri pīthagorieši. Bet man liekas, ka pateicoties viņiem un vēl agrāk, [pilsētai] ir labi likumi [sk. A 1]. **PLUTARCH. adv. Col. 32 p. 1126 A** Bet Parmenids savu tēvzemi sakārtoja ar ļoti labiem likumiem, tā ka amatpersonas katru gadu liek zvērēt pilsoņiem palikt uzticīgiem Parmenida likumiem.

Hērodots, sniedzams plašākas ziņas par fokajiešiem un Hieles dibināšanu [I,162-167¹²], atzīmē [I,167], ka no Kīra iebrukuma bēgošie Ionijas fokajieši, pēc vairāku gadu klejotumiem un neveiksmēm sakarā ar patvēruma meklējumiem, «ieguva [ἐκτήσαντο] pilsētu Oinotrijas zemē, to, kas tagad saucas Hiele».

14. **SIMPL. de caelo 556,25** vai, tāpēc ka gan Meliss, gan Parmenids [saviem] sacerējumiem devuši nosaukumu *Par dabu* [Περὶ φύσεως].. Viņi šajos sacerējumos ir pārrunājuši ne tikai par to, kas ir viņpus dabas [ὑπέρ φύσιν], bet arī par to, kas attiecas uz dabu [περὶ τῶν φυσικῶν] un tāpēc abi nav atteikušies dot [saviem sacerējumiem] nosaukumu *Par dabu*.

21. **SIMPL. Phys. 144,25** un ja es kādam neliktos sikumains [γλίχρως], tad labprāt pievienotu šim piezīmēm [τοῖς ὑπομνήμασι; t.i., komentāriem par Aristoteļa *Fiziku*] Parmenida dzejas rindas [fr. B 8,1-52] par to, ka viens ir irošais [περὶ τοῦ ἐνὸς ὄντος],¹³ bet ne daudzie [μηδὲ πολλὰ ὄντα], ticamības dēļ tam, ko es [pats] saku un Parmenida sacerējuma retuma [τὴν σπάνιν] dēļ.

24. **ARISTOT. Metaph. A 5. 986 b 18** jo liekas, ka Parmenids saīsta vienu

ar prātu [κατὰ τὸν λόγον] utt. [sk. I, 121, 13]. **A 5. 986 b 27** liekas, ka Parmenids runā, saskatīdams vairāk. Uzskatīdams, ka izņemot irošo [παρὰ.. τὸ ὄν] nekas neirošs [τὸ μὴ ὄν] nav, viņš atziš, ka nepieciešami viens ir irošais [ἔν.. εἶναι τὸ ὄν] un cits nekas.. Bet, būdams spiešts rēķināties ar fainomeniem, un pieņemdams, ka viens ir saistībā ar prātu [κατὰ τὸν λόγον], bet daudzie – saistībā ar sajūtām [κατὰ τὴν αἴσθησιν], viņš, savukārt, pieņem divus cēloņus un divas sākotnes, silto un auksto, nosaukdams kā uguni un zemi. Bet no tiem kā irošo viņš pieņem silto, bet otru – kā neirošo [sk. ALEX. z. d. St. p. 45,2]. [..]

26. PLATO Theaet. 181 a bet ja liksies, ka patiesīgāk runā veselā apturētāji [στασιῶται], bēgsim no nekuštīgā kuštinātājiem pie viņiem. **SEXT. adv. math. x, 46** ka [sc. kušības] nav, to [saka] Parmenida un Melisa piekritēji, kurus Aristotelis ir nosaucis par 'apturētājiem un nefiziķiem' [στασιῶτας τε καὶ ἀφυσικούς; fr. 9, p. 77 Ross], par 'apturētājiem' – no 'apstādināšanas,' bet par 'nefiziķiem' – tāpēc ka kušības sākotne ir daba, kuru viņi ir atcēluš, apgalvodami, ka nekas nekuštas.

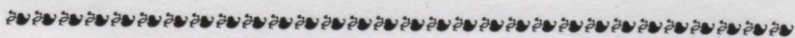
28. SIMPL. Phys. 115, 11 kā vēsta Aleksandrs, Theofrasts [darba] *Pētījums par dabu* [Φυσική ιστορία] pirmajā [grāmatā] izklāsta Parmenida atzinumu [*Phys. Op. 7. D. 483*]: 'blakus irošajam [παρὰ τὸ ὄν] nav neirošais; neirošais ir nekas; tātad, viens ir irošais,' bet Eudēms [izklāsta] tā: 'blakus irošajam nav neirošais, bet irošais tiek izteikts arī vieniski [μοναχῶς]; tātad, irošais ir viens.' Vai tāpat vēl kaut kur citā vietā Eudēms ir rakstījis tik skaidri, es nevaru pateikt; bet *Fizikā* [fr. 11 Sp.] viņš [t.i., Eudēms] par Parmenidu raksta sekojošo, no kā, iespējams, var izsecināt iepriekš teikto: 'Parmenids, liekas, nepierāda, ka irošais ir viens, arī ne [tad], ja kāds viņam piekāptos, ka irošais tiek izteikts vieniski, ja vien ne izsakoties par atsevišķo [ἐκάστου], līdzīgi kā par [jebkuru atsevišķu] cilvēku, [ka tas ir] 'cilvēks'. Izsakot [ἀποδιδομένων] jēgumu [λόγων] attiecībā uz atsevišķo [καθ' ἑκάστων], viens un tas pats irošā jēgums būs iekļauts visos, kā piemēram, dzīvas būtnes [jēgums] – dzīvās būtņēs.¹⁴ Tāpat arī, ja viss irošais būtu skaišts, un neko nebūtu iespējams pieņemt [kā tādu], kas nav skaišts, tad viss būtu skaišts, taču skaištāis nebūtu viens, bet daudzi (jo skaišta būtu krāsa, nodarbošanās un kas vien vēl ne), tādā tad arī veidā viss [πάντα] būtu irošs un nevis viens [οὐχ ἓν], un ne tas pats [οὐδὲ τὸ αὐτό]: jo ūdens ir kaut kas cits, bet kaut kas cits – uguns. Nevajadzētu brīnīties, ka Parmenids sekojis nepārliecinošiem argumentiem un ticis maldināts ar to, kas tad vēl nebija skaidrs (jo neviens vēl nebija runājis par daudznozīmību [πολλαχῶς] – Platons pirmais ieveda divnozīmību [τὸ δισσόν] – nedz arī [kāds bija runājis par to, kas ir] pats par sevi [καθ' αὐτό] un – caur nejaušību [κατὰ συμβεβηγός]¹⁵); liekas, ka tas viņu veda maldināšanā. Bet to

un arī špriedumu veidošanas prasmi pamanīja [vēlāk] no arzinumiem [ἐκ τῶν λόγων] un pretatzinumiem [ἐκ τῶν ἀντιλογιῶν]: jo [apgalvojums] netika pieņemts [συνεχωρεῖτο], ja [tas] neizrādījās nepieciešams. Bet iepriekšējie [domātāji, fiziķi?] izteicās bez pierādījuma.¹⁶

37. ΑΕΤ.¹⁷ II,7,1 (D. 335; ΣΤΟΒ. I,22,1a; sk. 28 B 12) Parmenids [saka], ka ir apkārtapņemoši apļi, viens aiz otra, viens no retinātā [ἀραιοῦ], otrs – no blīvā [πυκνοῦ]; bet to starpā ir [vēl] citi [apļi] – sajaukti no gaismas un tumsas. Un visus [apļus] apņemošais ir ciets [στερεόν], līdzīgi mūrim, zem kura¹⁸ [t.i., apņemošā] ir ugunīgs aplis, un tas, kas atrodas pašā vidū visiem [apļiem] – ir ciets, kuram apkārt atkal ugunīgs [sc. aplis]. Bet tas, kas sajauktajiem [apļiem] atrodas pašā vidū – ir visiem kustības un rašanās «sākotne» un «cēlonis», viņš to sauc gan par dievieti vadītāju [sk. B 12,3], gan par atslēgturi [B 1,14], Diki (Taisnību) un Ananki (Nepieciešamību) [B 8,30; 10,6]. Un¹⁹ gaisis ir zemes izdalījums, kas ir izelpots zemes stiprās saspiestības dēļ, bet saule un galaksijas [sk. B 11,2] aplis [t.s. piena ceļa aplis] ir uguns izdvašojums. Bet mēness ir sajaukums no abiem, no gaisa un no uguns. Visaugstāk no visiem apkārtapņemošiem ir aiters, zem tā pakārtots ugunīgais [πυρῶδες], tas, kuru mēs saucam par debesīm, zem kura jau zemes [aplis?] [περίγεια].²⁰ [..]

46. THEOPHR. *de sensu* 1 ff. (D. 499) par sajūtām ir divi vispārīgi pazīstami uzskati: vieni tās saista ar līdzīgo [ὁμοίωσις], citi – ar pretējo [ἐναντίωσις]. Parmenids, Empedokls un Platons – ar līdzīgo, Anaksagora un Hērakleita sekotāji – ar pretējo. [3] Parmenids vispār neko nav noteicis, bet tikai to, ka, tā kā ir divas pirmdaļas, atziņa [γνώσις] atbilst tai, kas ir pārsvarā. Jo, ja pārsvarā būs karstais [τὸ θερμόν] vai aukstais [τὸ ψυχρόν], radīsies [atbilstoši] cita doma, no siltā tā [būs] labāka un tīrāka; tomēr arī tai vajadzīga zināma simetrija: ὥς γὰρ ἐκάστοτε, φησίν, ἔχει.. νόημα' [B 16]. Viņš saka, ka sajušana [τὸ.. αἰσθάνεσθαι] un domāšana [τὸ φρονεῖν] [ir] tas pats: tādēļ arī atcerēšanās un aizmiršana rodas no tām [t.i., pirmdaļām] caur saplūšanu [μίξεως]; bet ja tās sajaukumā [μίξει] ir līdzsvarā, vai tad būs domāšana vai nē, un kāds būs tas stāvoklis [διάθεσις], viņš neko vairāk nenorāda. Bet ka viņš saista sajūtu arī ar pretējo kā tādu [καθ' αὐτό], tas ir redzams no tā, kur viņš saka, ka liķis nesajūt gaismu, siltumu un balsi [φωνή] uguns trūkuma dēļ, bet aukstumu, klusēšanu [σιωπῆς] un [citas] pretējības – sajūt; un ka vispār visam irošajam piemīt zināma atziņa [γνώσιν]. Tādā veidā viņš, kā liekas, nocērt to, kas izrādās grūts viņa pieņēmuma dēļ.²¹

TESTIMONIA

1. D.L. ix,21-23 [21] Ξενοφάνους δὲ διήκουσε Παρμενίδης Πύρρητος Ἐλεάτης (τοῦτον Θεόφραστος ἐν τῇ Ἐπιτομῇ [*Phys. Opin. fr. 6a. D. 482, 14*] Ἀναξιμάνδρου φησὶν ἀκοῦσαι). ὅμως δ' οὖν ἀκούσας καὶ Ξενοφάνους οὐκ ἠκολούθησεν αὐτῷ. ἐκοινωνήσῃ δὲ καὶ Ἀμεινία Διοχαίτα² τῷ Πυθαγορικῷ, ὡς ἔφη Σωτίων, ἀνδρὶ πένητι μὲν, καλῷ δὲ καὶ ἀγαθῷ. ὧ καὶ μᾶλλον ἠκολούθησε καὶ ἀποθανόντος ἠρώϊον ἰδρῦσατο γένους τε ὑπάρχων λαμπροῦ καὶ πλούτου,³ καὶ ὑπ' Ἀμεινίου, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ Ξενοφάνους εἰς ἡσυχίαν προετράπη. πρῶτος δὲ οὗτος τὴν γῆν ἀπέφαινε σφαιροειδῆ καὶ ἐν μέσῳ κείσθαι. δύο τε εἶναι στοιχεῖα, πῦρ καὶ γῆν, καὶ τὸ μὲν δημιουργοῦ τάξιν ἔχειν, τὴν δὲ ὕλης. [22] γένεσιν τε ἀνθρώπων ἐξ ἡλίου⁴ πρῶτον γενέσθαι· αὐτὸν [?] δὲ⁵ ὑπάρχειν τὸ θερμόν⁶ καὶ τὸ ψυχρόν, ἐξ ὧν τὰ πάντα συνεστάναι. καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν ταῦτον εἶναι, καθὰ μέμνηται καὶ Θεόφραστος ἐν τοῖς *Φυσικοῖς* [fr. 6a. D. 483,2], πάντων σχεδὸν ἐπιθέμενος τὰ δόγματα. δισσήν τε ἔφη τὴν φιλοσοφίαν, τὴν μὲν κατὰ ἀλήθειαν, τὴν δὲ κατὰ δόξαν. διὸ καὶ φησὶ πού· 'χρεῶν.. ἀληθῆς' [B 1,28-30]. καὶ αὐτὸς δὲ διὰ ποιημάτων φιλοσοφεῖ, καθάπερ Ἡσίοδος τε καὶ Ξενοφάνης καὶ Ἐμπεδοκλῆς. κριτήριον δὲ τὸν λόγον εἶπε· τὰς τε αἰσθήσεις μὴ ἀκριβεῖς ὑπάρχειν. φησὶ γοῦν 'μηδέ.. ἔλεγχον' [B 1,34-36].

[23] διὸ καὶ περὶ αὐτοῦ φησιν ὁ Τίμων [fr. 44 D.]

Παρμενίδου τε βίην μεγαλόφρονος οὐ πολυδοξόν,
ὅς ῥ' ἀπὸ⁷ φαντασίας ἀπάτης ἀνενεῖκατο νόσεις.

εἰς τοῦτον καὶ Πλάτων τὸν διάλογον γέγραφε *Παρμενίδην* ἐπιγράψας ἢ *περὶ ἰδεῶν*. ἤμαζε δὲ κατὰ τὴν ἐνάτην καὶ ἐξηκοστὴν ὀλυμπιάδα [504-501], καὶ δοκεῖ πρῶτος πεφωρακέναι τὸν αὐτὸν εἶναι Ἐσπερον καὶ Φωσφόρον, ὡς φησὶ Φαβωρίνος ἐν πέμπτῳ *Ἀπομνημονευμάτων* (οἱ δὲ Πυθαγόραν)· Καλλίμαχος δὲ φησὶ μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸ ποίημα. λέγεται δὲ καὶ νόμους θεῖναι τοῖς πολίταις, ὡς φησὶ Σπεύσιππος ἐν τῷ *Περὶ φιλοσόφων*. καὶ πρῶτος ἐρωτήσαι τὸν Ἀχιλλέα λόγον, ὡς Φαβωρίνος

¹ Griechu tekstam (atšķirībā no tulkojuma) tiek dotas zemsvītras piezīmes.

² Διοχαίτα Diels *Herm.* 35 (1900) 191: διοχαίτη BP: καὶ διοχέτη F

³ πλούτου καὶ Hss.: πλούσιος Edd.

⁴ ἡλίου Hss. vgl. B 12,3 ff.: ἰλύος (Aldobr. *limo*) ed. Froben.: ἐκ πηλοῦ Ziegler

⁵ δὲ BPF: τε Φ

⁶ θερμόνδε B

⁷ ἀπὸ Wachsmuth: ἐπὶ Hss.: ὀπὶ Ludwich

ἐν *Παντοδαπῇ ἱστορίᾳ* [fr. 14 FHG III,579]. γέγονε δὲ καὶ ἕτερος Παρμενίδης, ῥήτωρ τεχνογράφος.

2. SUIDAS s.v. Παρμενίδης: Παρμενίδης Πύρρητος Ἐλεάτης φιλόσοφος, μαθητὴς γεγονώς Ξενοφάνους τοῦ Κολοφωνίου, ὡς δὲ Θεόφραστος Ἀναξιμάνδρου τοῦ Μιλήσιου. αὐτοῦ δὲ διάδοχοι ἐγένοντο Ἐμπεδοκλῆς τε ὁ καὶ φιλόσοφος καὶ ἰατρὸς καὶ Ζήνων ὁ Ἐλεάτης. ἔγραψε δὲ φυσιολογίαν δι' ἐπῶν καὶ ἄλλα τινὰ καταλογάδην, ὧν μέμνηται Πλάτων [*Soph.* 237 A vgl. B 7].

3. D.L. II,3 Ἀναξιμένης Εὐρυστράτου Μιλήσιος, ἤκουσεν Ἀναξιμάνδρου, ἔνιοι δὲ καὶ Παρμενίδου φασὶν ἀκοῦσαι αὐτόν [vlg. A 1 I,217,23].

4. IAMBlichus V. Pyth. 166 καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ὅσοι τινὰ μνεῖαν πεποιήνται, πρῶτων Ἐμπεδοκλέα καὶ Παρμενίδην τὸν Ἐλεάτην προφερόμενοι τυγχάνουσιν. **PROCLUS in Parm. I p. 619,4** [Cous. Par. 1864] ταύτης δ' οὖν ὅπερ εἶπομεν τῆς ἐορτῆς οὕσης ἀφίκοντο Παρμενίδης καὶ Ζήνων Ἀθήναζε, διδάσκαλος μὲν ὁ Π. ὧν μαθητῆς δ' ὁ Ζήνων, Ἐλεάται δ' ἄμφω καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ Πυθαγορικοῦ διδασκαλείου μεταλαβόντες, καθάπερ που καὶ Νικόμαχος⁸ ἱστόρησεν. **PHOT. Bibl. c. 249 (Vita Pyth.) p. 439a 36** Ζήνωνα καὶ Παρμενίδην τοὺς Ἐλεάτας· καὶ οὗτοι δὲ τῆς Πυθαγορείου ἦσαν διατριβῆς.

5. PLATO Theaet. 183 B Π. δέ μοι φαίνεται τὸ τοῦ Ὁμήρου αἰδοῖός τέ μοι εἶναι ἅμα δεινός τε· συμπροσέμειξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάνυ νέος πάνυ πρεσβύτης καὶ μοι ἐφάνη βάθος τι ἔχειν παντάπασι γενναῖον. **Sophist. 217 C** δι' ἐρωτήσεων, οἷόν ποτε καὶ Παρμενίδην χρωμένωι καὶ διεξιόντι λόγους παγκάλους παρεγενόμην ἐγὼ νέος ὧν ἐκείνου μάλα δὴ τότε ὄντος πρεσβύτου. **Parm. 127 A** ἔφη δὲ δὴ ὁ Ἀντιφῶν λέγειν τὸν Πυθόδωρον ὅτι ἀφίκοντό ποτε εἰς Παναθήναια τὰ μεγάλα Ζήνων τε καὶ Π.: τὸν μὲν οὖν Παρμενίδην εὖ μάλα δὴ πρεσβύτην εἶναι σφόδρα πολίον, καλὸν δὲ κάγαθόν τὴν ὄψιν περὶ ἔτη μάλιστα πέντε καὶ ἐξήκοντα· Ζήνωνα δὲ ἐγγὺς ἐτῶν τετραράκοντα τότε εἶναι, εὐμήκη δὲ καὶ χαρίεντα ἰδεῖν· καὶ λέγεσθαι αὐτὸν παιδικὰ τοῦ Παρμενίδου γεγονέναι. καταλείβειν δὲ αὐτοὺς ἔφη παρὰ τῷ Πυθοδώρῳ ἐκτός τείχους ἐν Κεραμεικῷ· οἱ δὴ καὶ ἀφικέσθαι τὸν τε Σωκράτη καὶ ἄλλους τινὰς μετ' αὐτοῦ πολλούς, ἐπιθυμοῦντας ἀκοῦσαι τῶν τοῦ Ζήνωνος γραμμάτων· τότε γὰρ αὐτὰ πρῶτον ὑπ' ἐκείνων κομισθῆναι· Σωκράτη δὲ εἶναι τότε σφόδρα νέον. **ATHEN. XI,505 F** Παρμενίδην μὲν γὰρ καὶ ἔλθειν εἰς λόγους τὸν τοῦ Πλάτωνος Σωκράτην μόλις

⁸ Νικόμαχος CD u. Gogava; Καλλίμαχος vulgo

ἢ ἡλικία συγχωρεῖ, οὐχ ὡς καὶ τοιοῦτους εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι λόγους. τὸ δὲ πάντων σχετλιώτατον καὶ «ψευδέστατον»⁹ τὸ εἰπεῖν οὐδεμιᾶς κατεπειγούσης χρείας ὅτι παιδικὰ γεγονότι τοῦ Παρμενίδου Ζήνων ὁ πολίτης αὐτοῦ. [MACROB. Sat. I, 1, 5]. D.L. IX, 25 Ζήνων Ἐλεάτης. τούτον Ἀπολλόδωρος φησιν εἶναι ἐν Χρονικοῖς [FGrHist. 244 F 30 II, 1028] [Πύρρητος τὸν δὲ Παρμενίδην]¹⁰ φύσει μὲν Τελευταγόρου, θέσει δὲ Παρμενίδου.. ὁ δὲ Ζήνων διακήκοε Παρμενίδου καὶ γέγονεν αὐτοῦ παιδικά.

6. ARISTOT. Metaph. A 5. 986 b 22 ὁ γὰρ Π. τούτου λέγεται γενέσθαι μαθητής.

7. ALEX. in Metaphys. A 3. 984 b 3 p. 31,7 Hayd. περὶ Παρμενίδου καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ Περι τῶν φυσικῶν [fr. 6 D. 482,5] οὕτως λέγει: 'τούτῳ δὲ ἐπιγεγόμενος Π. Πύρρητος ὁ Ἐλεάτης' (λέγει δὲ [καί]¹¹ Ξενοφάνην) 'ἐπ' ἀμφοτέρωθεν ἦλθε τὰς ὁδοὺς. καὶ γὰρ ὡς αἰδιὸν ἔστι τὸ πᾶν ἀποφαίνεται καὶ γένεσιν ἀποδιδόναί πειράται τῶν ὄντων, οὐχ ὁμοίως περὶ ἀμφοτέρων δοξάζων, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν μὲν ἐν τῷ πᾶν καὶ ἀγένητον καὶ σφαιροειδὲς ὑπολαμβάνων, κατὰ δόξαν δὲ τῶν πολλῶν εἰς τὸ γένεσιν ἀποδοῦναι τῶν φαινομένων δύο ποιῶν τὰς ἀρχάς, πῦρ καὶ γῆν, τὸ μὲν ὡς ὕλην τὸ δὲ ὡς αἶπιον καὶ ποιοῦν.' SIMPL. Phys. 22, 27 ..Ξενοφάνην τὸν Κολοφώνιον, τὸν Παρμενίδου διδάσκαλον.

8. SIMPL. Phys. 28, 4 (THEOPHR. Phys. Opin. fr. 8. D. 483, 11) Λεύκιππος δὲ ὁ Ἐλεάτης ἢ Μιλήσιος (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται περὶ αὐτοῦ) κοινωνήσας Παρμενίδην τῆς φιλοσοφίας οὐ τὴν αὐτὴν ἐβάδισε Παρμενίδην καὶ Ξενοφάνην περὶ τῶν ὄντων ὁδόν, ἀλλ' ὡς δοκεῖ τὴν ἐναντίαν. ἐκείνων γὰρ ἐν καὶ ἀκίνητον καὶ ἀγένητον καὶ πεπερασμένον ποιοῦντων τὸ πᾶν καὶ τὸ μὴ ὄν μὴδὲ ζητεῖν συγχωρούντων οὕτως ἄπειρα καὶ αἰεὶ κινούμενα ὑπέθετο στοιχεῖα τὰς ἀτόμους.

9. D.L. VIII, 55 ὁ δὲ Θεόφραστος [Phys. Op. fr. 3 D. 477] Παρμενίδου φησὶ ζηλωτὴν αὐτὸν [Empedokles] γενέσθαι καὶ μιμητὴν ἐν τοῖς ποιήμασιν· καὶ γὰρ ἐκείνον ἐν ἔπεισι τὸν περὶ φύσεως ἐξενεργεῖν λόγον.

10. SIMPL. Phys. 25, 19 Ἐμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγανθῖνος οὐ πολὺ κατόπιν τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονώς, Παρμενίδου δὲ ζηλωτῆς καὶ πλησιαστῆς καὶ ἔτι μᾶλλον τῶν

⁹ < > Diels

¹⁰ [] Rossi

¹¹ [καί] Diels

Πυθαγορείων.

11. EUSEB. Chron. a) Hieron. Ἐμπεδοκλής καὶ Π. φυσικοὶ φιλόσοφοι ἐγνωρίζοντο. b) τότε καὶ Δημόκριτος Ἀβδηρίτης φυσικὸς φιλόσοφος ἐγνωρίζετο καὶ Ἐμπεδοκλής ὁ Ἀκραγαντῖνος Ζήνων τε καὶ Π. οἱ φιλόσοφοι καὶ Ἱπποκράτης Κώιος. Vgl. **CHRONIC. HENZEN.** (Inscr. Sic. et It. [IG xiv] 1297,30) ἀφ' οὗ Σωκράτης ὁ φιλόσοφος καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Π. καὶ Ζήνων ἔτη..

12. STRABO VI 1 p. 252 κάμψαντι δ' ἄλλος συνεχῆς κόλπος, ἐν ᾧ πόλις, ἦν οἱ μὲν κτίσαντες Φωκαεῖς Ὑέλην, οἱ δὲ Ἕλην ἀπὸ κρήνης τινός, οἱ δὲ νῦν Ἑλέαν ὀνομάζουσιν, ἐξ ἧς Π. καὶ Ζήνων ἐγένοντο ἄνδρες Πυθαγόρειοι. δοκεῖ δέ μοι καὶ δι' ἐκείνους καὶ ἐπὶ πρότερον εὐνομηθῆναι [vgl. A 1 i,218,18]. **PLUTARCH. adv. Col. 32 p. 1126 A** Π. δὲ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα διεκόσμησε νόμοις ἀρίστοις, ὥστε τὰς ἀρχὰς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐξορκοῦν τοὺς πολίτας ἐμμενεῖν τοῖς Παρμενίδου νόμοις.

13. D.L. I,16 οἱ δὲ [sc. κατέλιπον] ἀνά ἐν σύγγραμμα· Μέλισσος, Π., Ἀναξαγόρας.

14. SIMPL. de caelo 556,25 ἢ ὅτι *Περὶ φύσεως* ἐπέγραψον τὰ συγγράμματα καὶ Μέλισσος καὶ Π. .. καὶ μέντοι οὐ περὶ τῶν ὑπὲρ φύσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς συγγράμμασι διελέγοντο καὶ διὰ τοῦτο ἴσως οὐ παρητιοῦντο *Περὶ φύσεως* ἐπιγράφειν.

15. PLUTARCH. quomodo adul. poet. aud. deb. 2 p. 16 C τὰ δ' Ἐμπεδοκλέους ἔπη καὶ Παρμενίδου καὶ Θηριακὰ Νικάνδρου καὶ Γνωμολογίαι Θεόγνιδος λόγοι εἰσὶ κεχρημένοι¹² παρὰ ποιητικῆς ὥσπερ ὄχημα τὸν ὄγκον καὶ τὸ μέτρον, ἵνα τὸ πεζὸν διαφυγῶσιν.

16. – de audiendo 13 p. 45 A μέμψαιτο δ' ἄν τις Ἀρχιλόχου μὲν τὴν ὑπόθεσιν, Παρμενίδου δὲ τὴν στιχοποιίαν, Φωκυλίδου δὲ τὴν εὐτέλειαν, Εὐρύπιδου δὲ τὴν λαλιάν, Σοφοκλέους δὲ τὴν ἀνωμαλίαν.

17. PROCL. in Tim. I,345,12 Diehl ὁ δὲ γε Π. καίτοι διὰ ποιήσιν ἀσαφῆς ὦν

¹² κεχρημένοι] κηχράμενοι Madvig

ὅμως καὶ αὐτὸς ταῦτα ἐνδεικνύμενός φησιν.

18. — in Parm. I p. 665,17 αὐτὸς ὁ Π. ἐν τῇ ποιήσει· καίτοι δι' αὐτὸ δῆπου τὸ ποιητικὸν εἶδος χρῆσθαι μεταφοραῖς ὀνομάτων καὶ σχήμασι καὶ τροπαῖς ὀφείλων ὅμως τὸ ἀκαλλώπιστον καὶ ἰσχνὸν καὶ καθαρὸν εἶδος τῆς ἀπαγγελίας ἠσπάσατο. δηλοῖ δὲ τοῦτο ἐν τοῖς τοιούτοις [zitiert werden B 8,25. 5. 44. 45] καὶ πᾶν ὅ τι ἄλλο τοιοῦτον· ὥστε μᾶλλον πεζὸν εἶναι δοκεῖν ἢ ποιητικὸν τὸν¹³ λόγον.

19. SIMPL. Phys. 36,25 ἐπειδὴ δὲ καὶ Ἀριστοτέλους ἐλέγχοντος ἀκουσόμεθα τὰς τῶν προτέρων φιλοσόφων δόξας καὶ πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ὁ Πλάτων τοῦτο φαίνεται ποιῶν καὶ πρὸ ἀμφοῖν ὁ τε Π. καὶ Ξενοφάνης, ἰστέον ὅτι τῶν ἐπιπολαίότερον ἀκρωμένων οὗτοι κηδόμενοι τὸ φαινόμενον ἄτοπον ἐν τοῖς λόγοις αὐτῶν διελέγχουσι, ἀινηματωδῶς εἰωθότων τῶν παλαιῶν τὰς ἑαυτῶν ἀποφαίνεσθαι γνώμας.

20. — — 146,29 εἰ δ' εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὄγκω¹ τὸ ἐν ὄν φησι [B 8,43], μὴ θαυμάσης· διὰ γὰρ τὴν ποίησιν καὶ μυθικοῦ πινος παρὰ πτετα πλάσματος. τί οὖν διέφερε τοῦτο εἰπεῖν ἢ ὡς Ὀρφεὺς [fr. 70,2 Kern] εἶπεν ἄεθρον ἀργύφρον; **MENANDER RHET. I,2,2** φυσικοὶ [sc. ὕμνοι] δὲ ὁποῖους οἱ περὶ Παρμενίδην καὶ Ἐμπεδοκλέα ἐποίησαν [vgl. 31 A 23]. **I,5,2** εἰσὶν δὲ τοιοῦτοι, ὅταν Ἀπόλλωνος ὕμνον λέγοντες ἤλιον αὐτὸν εἶναι φάσκωμεν καὶ περὶ τοῦ ἡλίου τῆς φύσεως διαλεγόμεθα καὶ περὶ Ἥρας ὅτι ἀήρ, καὶ Ζεὺς τὸ θερμόν· οἱ γὰρ τοιοῦτοι ὕμνοι φυσιολογικοί. καὶ χρῶνται δὲ τῷ τοιούτῳ τρόπῳ Π. τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἀκριβῶς. Π. μὲν γὰρ καὶ Ἐμπεδοκλῆς ἐξηγοῦνται, Πλάτων δὲ ἐν βραχυτάτοις ἀναμμνήσκει.

21. — — 144,25 καὶ εἴ τῳ μὴ δοκῶ γλίσχρος, ἠδέως ἂν τὰ περὶ τοῦ ἐνός ὄντος ἔπη τοῦ Παρμενίδου μὴδὲ πολλὰ ὄντα τοῖσδε τοῖς ὑπομνήμασι παραγράψαμι διὰ τε τὴν πίστιν τῶν ὑπ' ἐμοῦ λεγομένων καὶ διὰ τὴν σπάνιν τοῦ Παρμενιδείου συγγράμματος.

PHILOP. in Phys. 65,23 Vit. φασὶ δὲ γεγράφθαι αὐτῷ ἰδίᾳ βιβλίον πρὸς τὴν Παρμενίδου δόξαν.

22. [PLUT.] Strom. 5 (Eus. P. E. I,8,5 D. 580) Π. δὲ ὁ Ἐλεάτης, ἐταῖρος Ξενοφάνους, ἅμα μὲν καὶ τῶν τούτου δοξῶν ἀντεποιήσατο, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἐναντίαν

¹³ «τὸν» Diels

ενεχειρήσεν στάσιν. αίδιον μὲν γὰρ τὸ πᾶν καὶ ἀκίνητον ἀποφαίνεται [καί]¹⁴ κατὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἀλήθειαν· εἶναι γὰρ αὐτὸ μούνον μουνογενές τε.. ἀγένητον' [B 8,4]. γένεσιν δὲ τῶν καθ' ὑπόληψιν ψευδῆ δοκούντων εἶναι. καὶ τὰς αἰσθήσεις ἐμβάλλει ἐκ τῆς ἀληθείας. φησὶ δὲ ὅτι εἴ τι παρὰ τὸ ὄν ὑπάρχει, τοῦτο οὐκ ἔστιν ὄν· τὸ δὲ μὴ ὄν ἐν τοῖς ὅλοις οὐκ ἔστιν. οὕτως οὖν τὸ ὄν ἀγένητον ἀπολείπει· λέγει δὲ τὴν γῆν τοῦ πυκνοῦ καταρρυέντος [ἀέρος]¹⁵ γεγενέναι.

23. Hippol. Ref. I,11 (D. 564 W. 16) [1] καὶ γὰρ καὶ Π. ἐν μὲν τὸ πᾶν ὑποτίθεται αἰδιόν τε καὶ ἀγένητον καὶ σφαιροειδές οὐδ' αὐτὸς ἐκφεύγων τὴν τῶν πολλῶν δόξαν πῦρ λέγων καὶ γῆν τὰς τοῦ παγτός ἀρχάς, τὴν μὲν γῆν ὡς ὕλην τὸ δὲ πῦρ ὡς αἶπιον καὶ ποιούν. τὸν κόσμον ἔφη φθείρεσθαι, ὡς δὲ τρόπῳ, οὐκ εἶπεν.¹⁶ [2] ὁ αὐτὸς δὲ εἶπεν αἰδιόν εἶναι τὸ πᾶν καὶ οὐ γενόμενον καὶ σφαιροειδές καὶ ὅμοιον, οὐκ ἔχον δὲ τόπον ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἀκίνητον καὶ πεπερασμένον.

24. Aristot. Metaph. A 5. 986 b 18 Π. μὲν γὰρ ἔοικε τοῦ κατὰ τὸν λόγον ἐνός ἄπτεσθαι κτλ. [vgl. I,121,13]. **A 5. 986 b 27** Π. δὲ μᾶλλον βλέπων ἔοικέ που λέγειν. παρὰ γὰρ τὸ ὄν τὸ μὴ ὄν οὐδὲν ἀξιώω εἶναι, ἐξ ἀνάγκης ἐν οἴεται εἶναι τὸ ὄν καὶ ἄλλο οὐδέν.. ἀναγκάζομενος δ' ἀκολουθεῖν τοῖς φαινομένοις καὶ τὸ ἐν μὲν κατὰ τὸν λόγον, πλείω δὲ κατὰ τὴν αἰσθησιν ὑπολαμβάνων εἶναι, δύο τὰς αἰτίας καὶ δύο τὰς ἀρχάς πάλιν τίθησι, θερμὸν καὶ ψυχρόν, οἷον πῦρ καὶ γῆν λέγων. τούτων δὲ κατὰ μὲν τὸ ὄν τὸ θερμὸν τάττει, θάτερον δὲ κατὰ τὸ μὴ ὄν [vgl. ALEX. z. d. St. p. 45,2]. **Γ 5. 1010 a 1** περὶ τῶν ὄντων μὲν τὴν ἀλήθειαν ἐσκόπου, τὰ δ' ὄντα ὑπέλαβον εἶναι τὰ αἰσθητὰ μόνον.

25. Aristot. de caelo Γ 1. 298 b 14 οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ὅλως ἀνεῖλον γένεσιν καὶ φθοράν· οὐθὲν γὰρ οὔτε γίνεσθαι φασιν οὔτε φθείρεσθαι τῶν ὄντων, ἀλλὰ μόνον δοκεῖν ἡμῖν, οἷον οἱ περὶ Μέλισσόν τε καὶ Παρμενίδην, οὓς εἰ καὶ τὰλλα λέγουσι καλῶς, ἀλλ' οὐ φυσικῶς γε δεῖ νομίσαι λέγειν· τὸ γὰρ εἶναι ἅττα τῶν ὄντων ἀγένητα καὶ ὅλως ἀκίνητα μᾶλλον ἔστιν ἐτέρας καὶ προτέρας ἢ τῆς φυσικῆς σκέψεως. ἐκεῖνοι δὲ διὰ τὸ μὴδὲν μὲν ἄλλο παρὰ τὴν τῶν αἰσθητῶν οὐσίαν ὑπολαμβάνειν εἶναι, τοιαύτας δὲ πινας νοῆσαι πρῶτοι φύσεις, εἴπερ ἔσται τις γνώσις ἢ φρόνησις, οὕτω μετήγεγκαν ἐπὶ ταῦτα τοὺς ἐκεῖθεν λόγους. **de gen. et corr. A 8. 325 a 13** ἐκ μὲν οὖν τούτων τῶν λόγων ὑπερβάντες τὴν αἰσθησιν καὶ παριδόντες αὐτὴν ὡς τῷ λόγῳ

¹⁴ [καί] Diels

¹⁵ [] Patin u.a.

¹⁶ οὐκ εἶπεν] B 19,2

δέον ἀκολουθεῖν ἐν και ἀκίνητον τὸ πᾶν εἶναι φασι και ἄπειρον ἔνιοι· τὸ γὰρ πέρας περαίνειν ἂν πρὸς τὸ κενόν. οἱ μὲν οὖν οὕτως και διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἀπεφήναντο περὶ τῆς ἀληθείας. ἐπὶ¹⁷ δὲ ἐπὶ μὲν τῶν λόγων δοκεῖ ταῦτα συμβαίνειν, ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων μανίαι παραπλήσιον εἶναι τὸ δοξάζειν οὕτως (**PHILOP.** z. d. St. 157,27 μέμφεται τοὺς περὶ Παρμενίδην, ὅτι ἐνόμισαν τῆι μὲν ἐναργεῖαί τῶν πραγμάτων μῆ δεῖν ὄλως προσέχειν, μόνῃ δὲ τῆι τῶν λόγων ἀκολουθίαι).

26. PLATO Theaet. 181 A ἐὰν δὲ οἱ τοῦ ὄλου στασιῶται ἀληθέστερα λέγειν δοκῶσι, φευξόμεθα παρ' αὐτοὺς ἀπ' αὐ τῶν τὰ ἀκίνητα κινούντων. **SEXT. adv. math.** x,46 μῆ εἶναι δὲ [sc. τὴν κίνησιν] οἱ περὶ Παρμενίδην και Μελίσσον, οὓς ὁ Ἀριστοτέλης 'στασιῶτας τε και ἀφυσίκοις' κέκληκεν, στασιῶτας μὲν ἀπὸ τῆς στάσεως, ἀφυσίκοις δὲ ὅτι ἀρχὴ κινήσεως ἐστίν ἡ φύσις, ἣν ἀνεῖλον φάμενοι μῆ δὲν κινεῖσθαι.

27. ARIST. Phys. Γ 6. 207 a 9 οὕτω γὰρ ὀριζόμεθα τὸ ὄλον, οὐ μῆθὲν ἄπεστιν οἶον ἄνθρωπον ὄλον ἢ κίβωτόν. ὥσπερ δὲ τὸ καθ' ἕκαστον οὕτω και τὸ κυρίως οἶον τὸ ὄλον οὐ μῆδέν ἐστιν ἔξω· οὐ δ' ἐστὶν ἀπουσία ἔξω, οὐ πᾶν ὅ τι ἂν ἀπῆι. ὄλον δὲ και τέλειον ἢ τὸ αὐτὸ ἀάμπαν ἢ σύνεγγυς τὴν φύσιν ἐστίν. τέλειον δ' οὐδὲν μῆ ἔχον τέλος· τὸ δὲ τέλος πέρας. διὸ βέλπον οἰητέον Παρμενίδην Μελίσσου εἰρηκέναι· ὁ μὲν γὰρ τὸ ἄπειρον ὄλον φησὶν, ὁ δὲ τὸ ὄλον πεπεράνθαι 'μεσσοῦθεν ἰσοπαλές' [B 8,44].

28. SIMPL. Phys. 115,11 τὸν Παρμενίδου λόγον, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος ἰστορεῖ, ὁ μὲν Θεόφραστος οὕτως ἐκτίθεται ἐν τῷ πρώτῳ τῆς *Φυσικῆς ἱστορίας* [*Phys. Op.* 7. D. 483] 'τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν· τὸ οὐκ ὄν οὐδέν· ἐν ἄρα τὸ ὄν, Εὐδημος δὲ οὕτως 'τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν, ἀλλὰ και μοναχῶς λέγεται τὸ ὄν· ἐν ἄρα τὸ ὄν'. τοῦτο δὲ εἰ μὲν ἀλλαχοῦ που γέγραφεν οὕτως σαφῶς Εὐδημος, οὐκ ἔχω λέγειν· ἐν δὲ τοῖς *Φυσικοῖς* [fr. 11 Sp.] περὶ Παρμενίδου τάδε γράφει, ἐξ ὧν ἴσως συναγαγεῖν τὸ εἰρημένον δυνατόν· Π. δὲ οὐ φαίνεται δεικνύειν ὅτι ἐν τὸ ὄν, οὐδὲ εἴ τις αὐτῷ συγχωρήσειε μοναχῶς λέγεσθαι τὸ ὄν, εἰ μῆ τὸ ἐν τῷ τί κατηγορούμενον ἐκάστου ὥσπερ τῶν ἀνθρώπων ὁ ἄνθρωπος. και ἀποδιδομένων τῶν λόγων καθ' ἕκαστον ἐνυπάρξει ὁ τοῦ ὄντος λόγος ἐν ἅπασιν εἰς και ὁ αὐτὸς ὥσπερ και ὁ τοῦ ζώου ἐν τοῖς ζώοις. ὥσπερ δὲ εἰ πάντα εἶη τὰ ὄντα καλὰ και μῆθὲν εἶη λαβεῖν ὃ οὐκ ἐστὶ καλόν, καλὰ μὲν ἐστὶ πάντα, οὐ μῆν ἐν γε τὸ καλὸν ἀλλὰ πολλὰ (τὸ μὲν γὰρ χρώμα καλὸν ἐστὶ τὸ δὲ ἐπιτήδευμα τὸ δὲ ὀτιδήποτε), οὕτω δὴ και ὄντα μὲν πάντα ἐστὶ, ἀλλ' οὐχ ἐν οὐδὲ

¹⁷ ἐπ. EFHL: ἐπεὶ vulgo

τὸ αὐτό· ἕτερον μὲν γὰρ τὸ ὕδωρ, ἄλλο δὲ τὸ πῦρ. Παρμενίδου μὲν οὖν «οὐκ ἄν»¹⁸ ἀγασθεῖη τις ἀναξιοπίστοις ἀκολουθήσαντος λόγων καὶ ὑπὸ τοιούτων ἀπατηθέντος, ἃ οὐπω τότε διεσαφέιτο (οὔτε γὰρ τὸ πολλαχῶς¹⁹ ἔλεγεν οὐδεὶς, ἀλλὰ Πλάτων πρῶτος τὸ δισσὸν εἰσηγάγεν, οὔτε τὸ καθ' αὐτὸ καὶ κατὰ συμβεβηκός· φαίνεται τε ὑπὸ τούτων διαψευσθῆναι. ταῦτα δὲ ἐκ τῶν λόγων καὶ ἐκ τῶν ἀντιλογιῶν ἐθεωρήθη καὶ τὸ συλλογιζέσθαι· οὐ γὰρ συνεχωρεῖτο, εἰ μὴ φαίνοιτο ἀναγκαῖον. οἱ δὲ πρότερον ἀναποδείκτως ἀπεφάνοντο'.

29. AET. I, 24, 1 (D. 320) Π. καὶ Μέλισσος ἀνήγρουσιν γένεσιν καὶ φθορᾶν διὰ τὸ νομίζειν τὸ πᾶν ἀκίνητον.

30. AMMON. de interpr. p. 133, 16 Busse πρῶτον μὲν γάρ, ὡς ὁ Τίμαιος [p. 27 c] ἡμᾶς ἐδίδαξε καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοτέλης θεολογῶν ἀποφαίνεται καὶ πρὸ τούτων ὁ Π., οὐχ ὁ παρὰ Πλάτωνι μόνον [p. 137 A], ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τοῖς οἰκείοις ἔπεσιν, οὐδὲν ἐστί παρὰ τοῖς θεοῖς οὔτε παρεληλυθὸς οὔτε μέλλον, εἴ γε τούτων μὲν ἐκότερον οὐκ ὄν, τὸ μὲν οὐκέτι τὸ δὲ οὐπω, καὶ τὸ μὲν μεταβεβηκός τὸ δὲ πεφυκός μεταβάλλειν, τὰ δὲ τοιαῦτα τοῖς ὄντως οὐσι καὶ μεταβολῆν οὐδὲ κατ' ἐπίνοιαν ἐπιδεχομένους προσαρμόττειν ἀμήχανον.

31. AET. I, 7, 26 (D. 303) Π. τὸ ἀκίνητον καὶ πεπερασμένον σφαιροειδές [sc. θεὸν εἶναι].

32. — I, 25, 3 (D. 321) Π. καὶ Δημόκριτος πάντα κατ' ἀνάγκην τὴν αὐτὴν δὲ εἶναι εἰμαρμένην καὶ δίκην καὶ πρόνοιαν καὶ κοσμοποιόν.

33. CLEM. Protr. 5, 64 (I, 49, 2 St.) Π. δὲ ὁ Ἐλεάτης θεοὺς εἰσηγήσατο πῦρ καὶ γῆν.

34. PLUT. adv. Colot. 13 p. 1114 D ὁ δ' ἀναιρεῖ μὲν οὐδετέραν φύσιν [sc. τῶν νοητῶν καὶ δοξαστῶν], ἐκατέραι δ' ἀποδιδοῦσιν τὸ προσῆκον εἰς μὲν τὴν τοῦ ἐνός καὶ ὄντος ἰδέαν τίθεται τὸ νοητόν, ὃν μὲν ὡς αἰδιον καὶ ἄφθαρτον, ἐν δ' ὁμοιότητι πρὸς αὐτὸ καὶ τῷ μὴ δέχεσθαι διαφορᾶν προσαγορεύσας, εἰς δὲ τὴν ἄτακτον καὶ φερομένην τὸ αἰσθητόν, ὧν καὶ κριτῆριον ἰδεῖν²⁰ ἔστιν ἡμῶν.. ἦτορ' [B 1, 29] τοῦ

¹⁸ «οὐκ ἄν» Diels

¹⁹ πολλαχῶς «ὄν» un συμβεβηκός «ὄν»

²⁰ ἰδεῖν] ἴδιον Wytttenbach

νοητού και κατὰ ταῦτὰ ἔχοντας ὡσαύτως ἀπτόμενον 'ἠδὲ.. ἀληθῆς' [B 1,30] διὰ τὸ παντοδαπὰς μεταβολὰς καὶ πάθη καὶ ἀνομοιότητας δεχομένοις ὁμιλεῖν πράγμασι.
SIMPL. Phys. 39,10 δοξαστὸν οὖν καὶ ἀπατηλὸν τοῦτον καλεῖ τὸν λόγον οὐχ ὡς ψευδῆ ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ τῆς νοητῆς ἀληθείας εἰς τὸ φαινόμενον καὶ δοκοῦν τὸ αἰσθητὸν ἐκπεπτωκότα. **25,15** καὶ τῶν πεπερασμένων [sc. ἀρχὰς λεγόντων] οἱ μὲν δύο, ὡς Π. ἐν τοῖς πρὸς δόξαν, πῦρ καὶ γῆν ἢ μᾶλλον φῶς καὶ σκότος.

35. ARIST. de gen. et corr. B 3. 330 b 13 οἱ δ' εὐθύς δύο ποιοῦντες ὡσπερ Π. πῦρ καὶ γῆν, τὰ μεταξὺ μείγματα ποιοῦσι τούτων οἶον ἀέρα καὶ ὕδωρ. **B 9. 336 a 3** ἐπειδὴ γὰρ πέφυκεν, ὡς φασι, τὸ μὲν θερμὸν διακρίνειν τὸ δὲ ψυχρὸν συνιστάναί καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τὸ μὲν ποιεῖν τὸ δὲ πάσχειν, ἐκ τούτων λέγουσι καὶ διὰ τούτων ἅπαντα ἄλλα γίνεσθαι καὶ φθειρεσθαι. **CIC. Ac. II, 37, 11** P. ignem qui moveat, terram quae ab eo formetur.

36. AET. II, 1, 2 (D. 327) Π., Μέλισσος.. ἕνα τὸν κόσμον. **II, 4, 11** (D. 332) Ξενοφάνης, Π., Μέλισσος ἀγέννητον καὶ αἰδιον καὶ ἄφθαρτον τὸν κόσμον.

37. – II, 7, 1 (D. 335 100 vgl. 28 B 12) Π. στεφάνας εἶναι περιπεπλεγμένας, ἐπαλλήλους, τὴν μὲν ἐκ τοῦ ἀραιοῦ, τὴν δὲ ἐκ τοῦ πυκνοῦ· μικτὰς δὲ ἄλλας ἐκ φωτὸς καὶ σκοτοῦς μεταξὺ τούτων. καὶ τὸ περιέχον δὲ πάσας τεύχους δίκην στερεὸν ὑπάρχειν, ὑφ' ᾧ πυρῶδης στεφάνη, καὶ τὸ μεσαίτατον πασῶν στερεόν, περὶ ᾧ πάλιν πυρῶδης [sc. στεφάνη]. τῶν δὲ συμμικτῶν τὴν μεσαιτάτην ἀπάσαις ἀρχήν τε καὶ αἰτίαν κινήσεως καὶ γενέσεως ὑπάρχειν, ἦντινα καὶ δαίμονα κυβερνήτην [vgl. B 12, 3] καὶ κληδοῦχον²¹ [B 1, 14] ἐπονομάζει Δίκην τε καὶ Ἀνάγκην [B 8, 30; 10, 6]. καὶ τῆς μὲν γῆς ἀπόκρισιν εἶναι τὸν ἀέρα διὰ τὴν βιαιοτέραν αὐτῆς ἐξατμισθέντα πύλησιν, τοῦ δὲ πυρὸς ἀναπνοὴν τὸν ἥλιον καὶ τὸν γαλαξίαν [vgl. B 11, 2] κύκλον. συμμικτῆ δ' ἐξ ἀμφοῖν εἶναι τὴν σελήνην, τοῦ τ' ἀέρος καὶ τοῦ πυρὸς. περιστάντος δ' ἀνωτάτω πάντων τοῦ αἰθέρος ὑπ' αὐτῷ τὸ πυρῶδες ὑποταγῆναι τοῦθ' ὅπερ κεκλήραμεν οὐρανόν, ὑφ' ᾧ²² ἤδη τὰ περιγίαια. **CIC. de nat. deor. I, 11, 2** nam P. quidem commenticium quiddam coronae simile efficit (στεφάνην appellat), continentem ardorum <et>²³ lucis orbem qui cingit caelum, quem appellat deum in quo neque figuram divinam neque sensum quisquam suspicari potest. multaque eiusdem <modi>²⁴ monstra quippe qui Bellum, qui Discordiam, qui Cupiditatem [B 13]

²¹ κληδοῦχον Fülleborn: κληροῦχον Aet.

²² ᾧ Krische: οὐ Hss.

²³ < > Plasberg

²⁴ <modi> Heindorf

ceteraque generis eiusdem ad deum revocat, quae vel morbo vel somno vel oblivione vel vetustate delentur eademque de sideribus, quae reprehensa in alio iam in hoc omittantur.

38. – II,11,4 (D. 340) Π., Ἡράκλειτος, Στράτων, Ζήνων πύρινον εἶναι τὸν οὐρανόν.

39. – II,13,8 (D. 342) Π. καὶ Ἡράκλειτος πλήματα πυρὸς τὰ ἄστρα.

40. ANONYM. BYZANT. ed. Treu p. 52,19 [Isag. in Arat. II,14 p. 318,15 Maass] καὶ τῶν μὲν ἀπλανῶν τῶν σὺν τῷ παντὶ περιεγομένων τὰ μὲν ἀκατονόμαστα ἡμῖν καὶ ἀπερίληπτα, ὡς καὶ Π. ὁ φυσικὸς εἴρηκε, τὰ δὲ κατωνομασμένα ἕως ἔκτου μεγέθους χιλιά εἰσι κατὰ τὸν Ἄρατον.

40a. – II,15,4 (D. 345) Π. πρῶτον μὲν τάττει τὸν Ἑώιον, τὸν αὐτὸν δὲ νομιζόμενον ὑπ' αὐτοῦ καὶ Ἑσπερον, ἐν τῷ αἰθέρι· μεθ' ὃν τὸν ἥλιον, ὑφ' ὃ τοὺς ἐν τῷ πυρώδει ἀστέρας, ὅπερ οὐρανὸν καλεῖ [B 10,5]. D.L. VIII,14 [Pythagoras] πρῶτόν τε Ἑσπερον καὶ Φωσφόρον τὸν αὐτὸν εἰπεῖν, ὡς φησι Παρμενίδης.²⁵

41. – II,20,8 (D. 349) Π. καὶ Μητρόδωρος πύρινον ὑπάρχειν τὸν ἥλιον.

42. – II,25,3 (D. 356) Π. πυρίνην [sc. εἶναι τὴν σελήνην]. II,26,2 (D. 357) Π. ἴσην τῷ ἡλίῳ [sc. εἶναι τὴν σελήνην]· καὶ γὰρ ἀπ' αὐτοῦ φωτίζεται. II,28,5 (D. 358) Θαλῆς πρῶτος ἔφη ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτίζεσθαι. Πυθαγόρας, Παρμ. .. ὁμοίως.

43. – II,20,8 a (D. 349) Π. τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην ἐκ τοῦ γαλαξίου κύκλου ἀποκριθῆναι, τὸν μὲν ἀπὸ τοῦ ἀραιότερου μίγματος ὃ δὴ θερμόν, τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ πυκνοτέρου ὅπερ ψυχρόν.

43a. – III,1,4 (D. 365) Π. τὸ τοῦ πυκνοῦ καὶ τοῦ ἀραιοῦ μίγμα γαλακτοειδὲς ἀποτελέσει χρῶμα.

44. D.L. VIII,48 ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν οὐρανὸν πρῶτον ὀνομάσαι κόσμον καὶ

²⁵ ὡς φησι παρμενίδης Hss.: οἱ δὲ φησι Παρμενίδην Casaubonus

τὴν γῆν στρογγύλην, ὡς δὲ Θεόφραστος [*Phys. Opin.* 17] Παρμενίδην, ὡς δὲ Ζήνων Ἡσίοδον. Vgl. A 1 I, 218, 1. **ΑΕΤ. ΙΙΙ, 15, 7** (D. 380) Π., Δημόκριτος διὰ τὸ πανταχόθεν ἴσον ἀφεστῶσαν [τὴν γῆν] μένειν ἐπὶ τῆς ἰσορροπίας οὐκ ἔχουσιν αἰτίαν δι' ἣν δεῦρο μᾶλλον ἢ ἐκεῖσε ῥέψειεν ἄν' διὰ τοῦτο μόνον μὲν κραδαίνεσθαι, μὴ κινεῖσθαι δέ. **ANATOL. p. 30** Heib. πρὸς τούτοις ἔλεγον περὶ τὸ μέσον τῶν τεσσάρων στοιχείων κεῖσθαι τινα ἑναδικὸν διάπυρον κύβον, οὗ τὴν μεσότητά τῆς θέσεως καὶ Ὀμηρον εἰδέναι λέγοντα 'τόσπον ἔνερθ' Ἀίδαο ὄσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης' [Θ 16]. εἰόκασι δὲ κατὰ γε τοῦτο κατηκολουθημέναι τοῖς Πυθαγορικοῖς οἷ τε περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Παρμενίδην καὶ σχεδὸν οἱ πλεῖστοι τῶν πάλαι σοφῶν, φάμενοι τὴν μοναδικὴν φύσιν ἐστίας τρόπον ἐν μέσῳ ἰδρῦσθαι καὶ διὰ τὸ ἰσόρροπον φυλάσσειν τὴν αὐτὴν ἔδραν.

44a. STRABO I, 94 φησὶ δὴ ὁ Ποσειδώνιος τῆς εἰς πέντε ζώνας διαιρέσεως ἀρχηγὸν γενέσθαι Παρμενίδην, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν σχεδὸν τι διπλασίαν ἀποφαίνειν τὸ πλάτος τὴν διακεκαυμένην [τῆς μεταξὺ τῶν τροπικῶν]²⁶ ὑπερπίπτουσαν ἑκατέρωθεν τῶν τροπικῶν εἰς τὸ ἐκτός καὶ πρὸς ταῖς εὐκράτους. **ΑΕΤ. ΙΙΙ, 11, 4** (Dox. 377 a 8) Π. πρῶτος ἀφώρισε τῆς γῆς τοὺς οἰκουμένους τόπους ὑπὸ ταῖς δυσὶ ζώναις ταῖς τροπικαῖς.

45. MACROB. S. Sc. I, 14, 20 Parmenides ex terra et igne [*sc. animam esse*]. **ΑΕΤ. ΙV, 3, 4** (D. 388) Π. δὲ καὶ Ἰππασος πυρώδη. **ΙV, 5, 5** (D. 391) Π. ἐν ὄλωι τῷ θῶρακι τὸ ἡγεμονικόν. **ΙV, 5, 12** (D. 392) Π. καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Δημόκριτος ταυτὸν νοῦν καὶ ψυχὴν, καθ' οὓς οὐδὲν ἄν εἴη ζῶιον ἄλογον κυρίως.

46. THEOPHR. de sensu 1 ff. (D. 499) περὶ δ' αἰσθήσεως αἱ μὲν πολλαὶ καὶ καθόλου δόξαί δὲ εἰσιν· οἱ μὲν γὰρ τῷ ὁμοίῳ ποιοῦσιν, οἱ δὲ τῷ ἐναντίῳ. Π. μὲν καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Πλάτων τῷ ὁμοίῳ, οἱ δὲ περὶ Ἀναξαγόραν καὶ Ἡράκλειτον τῷ ἐναντίῳ. [3] Π. μὲν γὰρ ὅλως οὐδὲν ἀφώρικεν ἀλλὰ μόνον, ὅτι δυσὶν ὄντοιν στοιχείοι κατὰ τὸ ὑπερβάλλον ἐστὶν ἡ γνώσις. ἐὰν γὰρ ὑπεραίρηται τὸ θερμὸν ἢ τὸ ψυχρὸν, ἄλλην γίνεσθαι τὴν διάνοιαν, βελτίω δὲ καὶ καθαρωτέραν τὴν διὰ τὸ θερμὸν οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ταύτην δεῖσθαι τινος συμμετρίας· ὡς γὰρ ἐκάστοτε, φησὶν, ἔχει.. νόημα' [B 16]. τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ φρονεῖν ὡς ταῦτό λέγει· διὸ καὶ τὴν μνήμην καὶ τὴν λήθην ἀπὸ τούτων γίνεσθαι διὰ τῆς κράσεως· ἂν δ' ἰσάζωσι τῇ μίξει, πότερον ἔσται φρονεῖν ἢ οὐ, καὶ τίς ἢ διάθεσις, οὐδὲν ἔτι διώρικεν. ὅτι δὲ καὶ τῷ ἐναντίῳ καθ' αὐτὸ ποιεῖ τὴν αἴσθησιν, φανερὸν ἐν οἷς φησι τὸν νεκρὸν φωτὸς μὲν καὶ θερμὸς καὶ

²⁶ [] Kramer

φωνῆς οὐκ αἰσθάνεσθαι διὰ τὴν ἔκλειψιν τοῦ πυρός, ψυχροῦ δὲ καὶ σιωπῆς καὶ τῶν ἐναντίων αἰσθάνεσθαι. καὶ ὅλως δὲ πᾶν τὸ ὄν ἔχειν τινὰ γνῶσιν. οὕτω μὲν οὖν αὐτὸς ἔοικεν ἀποτέμενεσθαι τῆι φάσει τὰ συμβαίνοντα δυσχερῆ διὰ τὴν ὑπόληψιν.

46a. **AET. v,30,4** (Dox. 443,12) Π. γήρας γίνεσθαι παρὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ὑπόλειψιν.

46b. **TERTULL. de anima 45** somnum.. Empedocles [31 A 85] et P. refrigerationem.

47. **AET. iv,9,6** (D. 397 b 1) Π., Ἐμπεδοκλῆς, Ἀναξαγόρας, Δημόκριτος, Ἐπίκουρος, Ἡρακλείδης παρὰ τὰς συμμετρίας τῶν πόρων τὰς κατὰ μέρος αἰσθήσεις γίνεσθαι τοῦ οἰκείου τῶν αἰσθητῶν ἐκάστου ἐκάστη ἐναρμόττοντος.

48. – (?) **iv,13,9. 10** (D. 404) Ἴππαρχος ἀκτῖνάς φησιν ἀφ' ἑκατέρου τῶν ὀφθαλμῶν ἀποτεινομένας τοῖς πέρασιν αὐτῶν οἴοναι χειρῶν ἐπαφαίς περικαθαπτύσας τοῖς ἐκτὸς σώμασι τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν πρὸς τὸ ὄρατικὸν ἀναδιδόναι. ἔνιοι καὶ Πυθαγόραν τῆι δόξει ταύτη συνεπιγράφουσιν ἅτε δὴ βεβαιωτῆν τῶν μαθημάτων καὶ πρὸς τούτῳ Παρμενίδην ἐμφαίνοντα τοῦτο διὰ τῶν ποιημάτων.

49. **PHILODEM. Rhet. fr. inc. 3,7** [II,169 Sudh.] οὐδὲ κατὰ Π. καὶ Μέλισσον ἐν τῷ πᾶν λέγοντας εἶναι καὶ διὰ τὸ τὰς αἰσθήσεις ψευδεῖς εἶναι. **AET. iv,9,1** (D. 396,12) Πυθαγόρας, Ἐμπεδοκλῆς, Ξενοφάνης, Π. ψευδεῖς εἶναι τὰς αἰσθήσεις.

50. **AET. iv,9,14** (D. 398) Π., Ἐμπεδοκλῆς ἐλλείψει τροφῆς τὴν ὄρεξιν [sc. γίνεσθαι].

51. **CENSORIN. 4,7,8** Empedocles.. tale quiddam confirmat. primo membra singula ex terra quasi praegnate passim edita, deinde coisse et effecisse solidi hominis materiam igni simul et umori permixtam.. haec eadem opinio etiam in Parmenide Veliensi fuit pauculis exceptis ab Empedocle † dissensis.

52. **ARIST. de part. anim. B 2. 648 a 25** ἔνιοι γὰρ τὰ ἔνυδρα τῶν πεζῶν θερμότερά φασι εἶναι, λέγοντες ὡς ἐπανισοῖ τὴν ψυχρότητα τοῦ τόπου ἢ τῆς φύσεως αὐτῶν θερμότης, καὶ τὰ ἀναίμα τῶν ἐναίμων καὶ τὰ θήλα τῶν ἀρρένων, οἷον Π. τὰς γυναῖκας τῶν ἀνδρῶν θερμότερας εἶναι φησι καὶ ἕτεροὶ πίτες, ὡς διὰ τὴν θερμότητα

καὶ πολυαιμούσαις γινομένων τῶν γυναικείων, Ἐμπεδοκλῆς δὲ τούναντίον.

53. **ΑΕΤ. v,7,2** (D. 419 nach 31 A 81) Π. ἀντιστρόφως· τὰ μὲν πρὸς ταῖς ἄρκτοις ἄρρενα βλαστῆσαι (τοῦ γὰρ πυκνοῦ μετέχειν πλείονος), τὰ δὲ πρὸς ταῖς μεσημβρίαις θήλεα παρὰ τὴν ἀραιότητα. **v,7,4** (D. 420) Ἄναξαγόρας, Π. τὰ μὲν ἐκ τῶν δεξιῶν [*sc.* σπέρματα] καταβάλλεσθαι εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τῆς μήτρας, τὰ δ' ἐκ τῶν ἀριστερῶν εἰς τὰ ἀριστερά. εἰ δ' ἐναλλαγεῖη²⁷ τὰ τῆς καταβολῆς, γίνεσθαι θήλεα. **CENSORIN. 5,2** igitur semen unde exeat inter sapientiae professores non constat. P. enim tum ex dextris tum e laevis partibus oriri putavit.

54. – **v,11,2** (D. 422) Π. ὅταν μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ μέρους τῆς μήτρας ὁ γόνος ἀποκριθῆι, τοῖς πατρᾶσιν, ὅταν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ, ταῖς μητρᾶσιν [*sc.* ὅμοια τὰ τέκνα γίνεσθαι]. **CENSORIN. 6,8** ceterum Parmenidis sententia est, cum dexteræ partes semina dederint, tunc filios esse patri consimiles, cum laevæ, tunc matri. **6,5** at inter se certare feminas²⁸ et maris et, penes utrum victoria sit, eius habitum referri auctor est Parmenides. Vgl. **LACTANT. de opif. 12,12** dispare quoque naturæ hoc modo fieri putantur: cum forte in laevam uteri partem masculinæ stirpis semen inciderit, marem quidem gigni opinatio est, sed quia sit in feminina parte conceptus, aliquid in se habere femineum supra quam decus virile patiat, vel formam insignem vel nimium candorem vel corporis levitatem vel artus delicatos vel staturam brevem vel vocem gracilem vel animum inbecillum vel ex his plura. item si partem in dexteram semen feminini generis influxerit, feminam quidem procreari, sed quoniam in masculina parte concepta sit, habere in se aliquid virilitatis ultra quam sexus ratio permittat, aut valida membra aut immoderatam longitudinem aut fuscum colorem aut hispidam faciem aut vultum indecorum aut vocem robustam aut animum audacem aut ex his plura [vgl. B 18].

²⁷ Diels: ἐναλλαγεῖ A: ἐναλλαγή BC

²⁸ feminas V²: feminae DV¹

Bruģēts ceļš Elejā

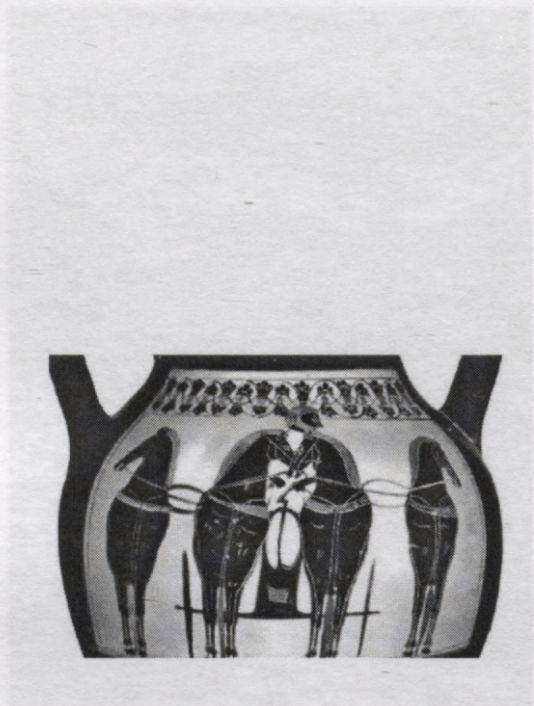
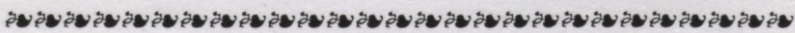

Figure 10

1. [1-32 Karst., 1-32 Stein.]. 1-30. **SEXT. adv. math. VII, 111 ff.** ὁ δὲ γνώριμος αὐτοῦ [des Xenophanes] Π. τοῦ μὲν δοξαστοῦ λόγου κατέγνω, φημί δὲ τοῦ ἀσθενεῖς ἔχοντος ὑπολήψεις, τὸν δ' ἐπιστημονικόν, τουτέστι τὸν ἀδιάπτωτον, ὑπέθετο κριτήριον, ἀποστὰς καὶ τῆς τῶν αἰσθήσεων πίστεως· ἐναρχόμενος γοῦν τοῦ *Περὶ φύσεως* γράφει τὸν τρόπον τοῦτον²⁹ ἴπποι.. ἀληθής' (anschließend ἀλλὰ σὺ.. λείπεται jetzt B 7,2-7). Folgt seine Paraphrase § 112-114: ἐν τούτοις γὰρ ὁ Παρμενίδης ἴππους μὲν φησιν αὐτὸν φέρειν τὰς ἀλόγους τῆς ψυχῆς ὁρμάς τε καὶ ὁρέξεις (1), κατὰ δὲ τὴν πολύφημον ὁδὸν τοῦ δαίμονος πορεύεσθαι τὴν κατὰ τὸν φιλόσοφον λόγον θεωρίαν, ὃς³⁰ λόγος προπομποῦ δαίμονος τρόπον ἐπὶ τὴν ἀπάντων ὁδηγεῖ γνώσιν (2. 3), κούρας δ' αὐτοῦ προάγειν τὰς αἰσθήσεις (5), ὧν τὰς μὲν ἀκοὰς αἰνίττεται ἐν τῷ λέγειν 'δοιοῖς.. κύνιοις' (7. 8), τουτέστι τοῖς τῶν ὠτων, τὴν φωνὴν δ' ὧν καταδέχονται, τὰς δὲ ὁράσεις Ἡλιάδας κούρας κέκληκε (9), δώματα μὲν Νυκτὸς ἀπολιπούσας (9), ἔς φάος δὲ³¹ ὠσαμένας' (10) διὰ τὸ μὴ χωρὶς φωτὸς γίνεσθαι τὴν χρῆσιν αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τὴν 'πολύποινον' ἐλθεῖν Δίην καὶ ἔχουσαν 'κλήιδας ἀμοιβούς' (14), τὴν διανοίαν ἀσφαλεῖς ἔχουσαν τὰς τῶν πραγμάτων καταλήψεις. ἦ τις αὐτὸν ὑποδεξαμένη (22) ἐπαγγέλλεται δύο ταῦτα διδάξειν ἡμὲν ἀληθείης εὐπειθέος ἀτρεμῆς ἡτορ' (29), ὅπερ ἐστὶ τὸ τῆς ἐπιστήμης ἀμετακίνητον βῆμα, ἕτερον δὲ 'βροτῶν δόξας.. ἀληθής' (30), τουτέστι τὸ ἐν δόξῃ κείμενον πᾶν, ὅτι ἦν ἀβέβαιον. 28-32 **SIMPL. d. cael. 557, 20** οἱ δὲ ἄνδρες ἐκείνοι διττὴν ὑπόστασιν ὑπέτιθεντο, τὴν μὲν τοῦ ὄντως ὄντος τοῦ νοητοῦ, τὴν δὲ τοῦ γινόμενου τοῦ αἰσθητοῦ, ὅπερ οὐκ ἤξιον καλεῖν ὄν ἀπλῶς, ἀλλὰ δοκοῦν ὄν. διὸ περὶ τὸ ὄν ἀλήθειαν εἶναί φησι, περὶ δὲ τὸ γινόμενον δόξαν. λέγει γοῦν ὁ Π. 'χρεῶ.. περῶντα' (28 ff.).

ἴπποι ταί με φέρουσιν, ὅσον τ' ἐπὶ θυμὸς ἰκάνοι,
πέμπον, ἐπεὶ μ' ἐς ὁδὸν βῆσαν πολύφημον³² ἄγουσαι

²⁹ τοῦτον τὸν τρόπον N

³⁰ ὃς N: ὡς übr. Hss.

³¹ εἰδὲ Bekker

³² πολύφημον] 'Weg des Liedes mit vieler klingender Rede' Fränkel; es widerspricht "Polyphem" (über den nicht richtig FRÄNK. a. O. S. 156)

- δαίμονες,³³ ἢ κατὰ πάντ' ἄσθη³⁴ φέρει εἰδότα φῶτα·
 τῆι φερόμην· τῆι γάρ με πολύφραστοι φέρον ἵπποι
 5 ἄρμα τιταίνουσαι, κούραι δ' ὁδὸν ἡγεμόνευον.
 ἄξων δ' ἐν χνοίησιν³⁵ ἔει σύριγγος αὐτῆν
 αἰθόμενος³⁶ (δοιοῖς γὰρ ἐπέιγετο δινωτοῖσιν
 κύκλοις ἀμφοτέρωθεν), ὅτε σπερχοῖατο πέμπειν
 Ἡλιάδες κούραι, προλιπούσαι δώματα Νυκτός,³⁷
 10 εἰς φάος,³⁸ ὠσάμεναι κράτων³⁹ ἄπο χερσὶ καλύπτρας.
 ἔνθα⁴⁰ πύλαι Νυκτός τε καὶ Ἡματός εἰσι κελεύθων,
 καὶ σφας ὑπέρθυρον ἀμφὶς ἔχει καὶ λάινος οὐδός·
 αὐταὶ δ' αἰθέρεια πλήνται⁴¹ μεγάλοισι θυρέτροις·
 τῶν δὲ Δίκη⁴² πολυπόινος ἔχει κληῖδας ἀμοιβούς.⁴³
 15 τὴν⁴⁴ δὴ παρφάμεναι κούραι μαλακοῖσι λόγοισιν
 πείσαν ἐπιφραδέως, ὡς σφιν βαλανωτὸν ὄχηα

³³ δαίμονες d. i. Ηλιάδες Stein, Wilamowitz: δαίμονος Sext. (Proclus Parm. S. 640,39 = νύμφη Υψιπύλη wegen v. 11)

³⁴ πάντ' ἄσθη N: πάντ' ἄτη L: πάντα τῆ Ες. Die Lesart der vorzüglichen Hs. N, die nur sehr selten interpoliert (wie 80 A 12 σειληγῶν), vgl. mit ("Ἡλιε Πύρ) διὰ πάντ' ἄσθη (νίσει) I B 21,3; zu ἄσθη vgl. auch Hom. α 3 (auch ο 82), Herodot. 1,5, freilich liegt die StraBe, die P. fährt, ἀπ' ἀνθρώπων ἐκτός πάτου B 1,27; κατὰ über. hin wie Hom. T 93; κατὰ πάντα τατῆ Barnett, Wilamowitz; αὐτῆ (allein) G. Hermann, ἀσινῆ Meineke

³⁵ χνοίησιν ἔει Diels: χνοίησιν N: χνοίησιν d. über.: χνοίης ἔει Karsten

³⁶ αἰρόμενος N

³⁷ δώματα Νυκτός] nach Hes. Theog. 744 ff.

³⁸ φῶς N

³⁹ κράτων Karsten: κρατερῶν Sext.

⁴⁰ ff. ἔνθα] näml. am Hause der Nacht, vgl. Hesiod Theog. 748 ff., auch Hom. κ 86, Θ 15. Porphyr. de antro nymphe. 23 identifiziert willkürlich diese πύλαι mit den δύο θύραι Hom. v 102 ff. und den δύο χάσματα Platos rep. 614 v ff.: καὶ ὀρθῶς τοῦ ἄντρου αἱ πρὸς βορρᾶν πύλαι καταβαταὶ ἀνθρώποις, τὰ δὲ νότια οὐ θεῶν, ἀλλὰ τῶν εἰς θεοὺς ἀκουσῶν.. τῶν δύο πυλῶν τούτων μεμνήσθαι καὶ Παρμενίδην ἐν τῷ Φυσικῷ φασι. Zur Deutung vgl. Kranz a. O. S. 1161 f. (ganz anders Fränkel a. O. S. 157)

⁴¹ πλήνται singular (vgl. B 12,1) wie 18 ἀναπτάμεναι

⁴² Δίκη Hss.: verb. ed. princ.; vgl. Orph. fr. 158 K.

⁴³ κληῖδας ἀμοιβούς] weil sie den Weg bald schließen bald frei lassen ('Vergelter' Fränkel a. O. S. 164, doch vgl. ἀμοιβαδόν v. 19). Der Plural poetisch

⁴⁴ nach Hom. π 287, M 249

- ἀπτερέως⁴⁵ ὥσειε πυλέων ἄπο· ταὶ δὲ θυρέτρων⁴⁶
 χάσμι' ἀχανὲς ποίησαν ἀναπτάμεναι πολυχάλκιους
 ἄξονας ἐν σύριγγιν ἀμοιβαδὸν⁴⁷ εἰλίξασαι
 20 γόμοφους καὶ περόνησιν ἀρηρότε⁴⁸ τῆι ῥα δι' αὐτέων⁴⁹
 ἰθὺς ἔχον κοῦραι κατ' ἀμαξιτὸν ἄρμα καὶ ἵππους.
 καί⁵⁰ με θεὰ πρόφρων ὑπεδέξατο, χεῖρα δὲ χεῖρι
 δεξιτερῆν ἔλεν, ὦδε δ' ἔπος φάτο καὶ με προσηύδα·
 ὦ κοῦρ' ἀθανάτοισι⁵¹ συνάρορος ἠνιόχοισιν,
 25 ἵπποις⁵² ταῖς⁵³ σε φέρουσιν ἰκάνων ἡμέτερον δῶ,
 χαῖρ', ἐπεὶ οὐπὶ σε μοῖρα κακῆ⁵⁴ προὔπεμπε νέεσθαι
 τήνδ' ὁδόν (ἧ γὰρ ἀπ' ἀνθρώπων ἐκτὸς πάτου ἐστίν),
 ἀλλὰ θέμις τε δίκη τε. χρεῶ δέ σε πάντα πυθέσθαι
 ἡμὲν Ἀληθείης εὐκυκλέος⁵⁵ ἀτρεμῆς⁵⁶ ἦτορ
 30 ἦδ' ἔ⁵⁷ βροτῶν δόξας, ταῖς⁵⁸ οὐκ ἔνι⁵⁹ πίστις ἀληθείης.
 ἀλλ'⁶⁰ ἔμπης καὶ ταῦτα μαθήσεται,⁶¹ ὡς τὰ δοκοῦντα

⁴⁵ ἀπτερέως nach Hes. fr. 96,46 ²Rz.

⁴⁶ ταῖς δὲ θυρέτροις N

⁴⁷ ἀμοιβαδὸν] vgl. hymn. Cer. 326

⁴⁸ ἀρηρότε Bergk: ἀρηρότα Hss. Schluß (vgl. v 752) ebenso wie v. 22 ff. (vgl. α 120 ff.) nach Homer

⁴⁹ αὐτέων N: αὐτῶν d. übr.

⁵⁰ ff. Zur dichterischen Form des Ganzen vgl. Kranz *Neue Jahrb.* 27 (1924) 65 ff

⁵¹ ἀθανάτοισι συνήρορος (θ 99) Brandis

⁵² nach Hom. Σ 385. 424; ἵπποι N

⁵³ ταῖ] θ' αἶ G. Hermann

⁵⁴ μοῖρα κακῆ nach Hom. N 602 u. a.

⁵⁵ εὐκυκλέος Simpl. (DE; -τος A): εὐφεγγέος Procl. *Tim.* p. 248 Schn.: εὐπειθέος Sext.

u. a.

⁵⁶ ἀτρεμῆς Sext. Text und Paraph. § 114 I, 228, 10, Simpl.: ἀτρεμῆς Sext. § 111 Text (ἀτρεμῆς N) und Plut. *adv. Col.* 1114 D (vgl. 28 A 34)

⁵⁷ ff. vgl. Xenophan. 21 B 34

⁵⁸ ταῖς] αἶς Plut.: τῆς D.L. (vgl. 28 A 1)

⁵⁹ ἔνι] ἔπ D.L.

⁶⁰ 31.32 Simpl.: fehlen Sextus

⁶¹ μαθήσεται Simpl. DE: μαθήσεται A: μυθήσομαι F

χρῆν δοκίμως⁶² εἶναι διὰ παντὸς πάντα περῶντα.⁶³

⁶² δοκίμως Simpl.

⁶³ περῶντα Simpl. A: περ ὄντα DEF Diels las δοκίμως εἶναι und übersetzte: *wie man bei allseitiger Durchforschung annehmen müßte, daß sich jenes Scheinwesen verhalte*. Wir folgen im wesentl. der Deutung von Wilamowitz, vgl. Berl. Sitz. Ber. a. O. S. 1170. Doch s. auch Diels Nachträge zu Vorsokr. 4. Aufl. S. xxviii. Andere anders. An v. 32 (Z. 14) schloß Diels früher das jetzige Frag. 7,3 ff. an

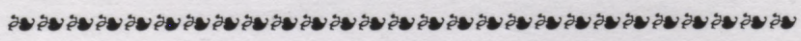
Agoras kopskats Elejā

Die Kunst der Antike

Die Kunst der Antike
 Die Kunst der Antike ist eine große und überaus reiche Kunst, die in der Geschichte der Menschheit eine hervorragende Rolle spielt. Sie ist die Kunst der Griechen und Römer, die in der Weltgeschichte eine unvergängliche Blüte erblüht hat. Die Kunst der Antike ist die Kunst der Menschheit, die in der Geschichte der Menschheit eine unvergängliche Blüte erblüht hat. Die Kunst der Antike ist die Kunst der Menschheit, die in der Geschichte der Menschheit eine unvergängliche Blüte erblüht hat.

Die Kunst der Antike

1. FRAGMENTA TULKOJUMI

DK. Die Rosse, die mich dahintragen, zogen *mich* fürder, soweit nur die Lust *mich* ankam, als mich auf den Weg, den vielberühmten, die Dämonen (die Göttinnen) führend gebracht, der über alle Wohnstätten hin trägt den wissenden Mann. Auf dem wurde ich dahingetragen; auf dem nämlich trugen mich die vielverständigen Rosse, (5) den Wagen ziehend, und die Mädchen wiesen den Weg. Die Achse in den Naben entsandte der Pfeife Ton, sich glühend erhitzen (denn von doppelten gewirbelten Kreisen wurde sie beiderseits getrieben), so oft sich zum Geleit beeilten die Heliadenmädchen, die das Haus der Nacht *vorher* verließen, (10) lichtwärts, wobei sie vom Haupte mit den Händen die Hüllen zurückstießen. – Dort (*am Hause der Nacht*) ist das Tor der Bahnen von Nacht und Tag, und Türsturz und steinerne Schwelle umfaßt es (hält es auseinander); das Tor selbst, das ätherische, hat eine Füllung von großen Türflügeln; davon verwaltet Dike, die vielstrafende, die wechselnden Schlüssel. (15) Ihr nun sprachen die Mädchen zu mit weichen Worten und beredeten sie kundig, daß sie ihnen den verpföckten Riegel geschwind vom Tore wegstieße. Da öffnetes dieses weit den Schlund der Türfüllung, auffliegend, wobei es die reich mit Erz beschlagenen Pfosten, (20) die mit Zapfen und Dornen eingefügten, in ihren Pfannen wechselweis drehte. Da nun mitten durchs Tor lenkten die Mädchen stracks dem Geleise nach Wagen und Rosse. – Und es nahm mich die Göttin huldreich auf, ergriff meine rechte Hand mit der ihren und so sprach sie das Wort und redete mich an: "Jungling, der du unsterblichen Wagenlenkern gesellt (25) mit den Rossen, die dich dahintragen, zu unserem Hause gelangst, Freude dir! Denn keinerlei schlechte Fügung entsandte dich, diesen Weg zu kommen (denn fürwahr außerhalb von der Menschen Pfade ist er), sondern Gesetz und Recht. Nun sollst du alles erfahren, sowohl der wohlgerundeten Wahrheit unerschütterlich Herz (30) wie auch der Sterblichen Schein-Meinungen, denen nicht innewohnt wahre Gewißheit. Doch wirst du trotzdem auch dieses kennen lernen und zwar so, wie das *ihnen* Scheinende auf eine probehafte, wahrscheinliche Weise sein mußte, indem es alles ganz und gar durchdringt.

C. Die Rosse, die mich dahintragen, sie brachten mich, soweit mein Herz nur beehrte, nachdem mich die Göttinnen auf den vielgerühmten Weg geleitet

hatten, der den wissenden Mann unversehrt zum Ziel führt. Auf dem fuhr ich dahin; denn auf dem trugen mich die klugen Rosse dahin, die den Wagen zogen; die Mädchen aber führten mich den Weg.

Die Achse, die schon anfang zu glühen, ließ in den Naben einen pfeifenden Ton hören – denn sie wurde an beiden Enden durch zwei herumwirbelnde Räder getrieben –, jedesmal wenn die Sonnentöchter, die das Haus der Nacht verlassen und mit der Hand den Schleier von ihrem Haupt zurückgeschlagen hatten, sich beeilten, mich zum Licht zu geleiten.

Dort ist das Tor, durch das die Pfade von Tag und Nacht gehen. Türsturz und steinerne Schwelle umfassen es. Es selber – in Äthers Höhen – ist von mächtigen Türflügeln ausgefüllt. Zu ihnen hat Dike, die Göttin der Vergeltung, die wechselnden Schlüssel. Ihr nun redeten die Mädchen mit schmeichelnden Worten zu und bewogen sie klug, ihnen rasch den versperrenden Riegel von dem Tore zu stoßen.

Das aber öffnete sich und ließ die Türflügel weit auseinander klaffen, nachdem sich die ehernen Pfosten, die mit Zapfen und Dornen eingefügt waren, nacheinander in ihrer Höhlung gedreht hatten. Dahin lenkten die Mädchen mitten durch das Tor auf der Fahrbahn Wagen und Rosse.

Freundlich empfing mich die Göttin, ergriff meine Hand und sprach zu mir: Jüngling, unsterblicher Zügelhalterinnen Gefährte, der du mit den Rossen, die dich hierhergetragen, in unser Haus kommst, sei mir gegrüßt! Denn dich hat kein böses Geschick diesen Weg geleitet (liegt er doch weitab vom Pfade der Menschen!), sonder Recht und Gerechtigkeit. Darum sollst du auch alles erfahren: der wohlgerundeten Wahrheit unerschütterliches Herz wie auch die Wahnvorstellungen der Sterblichen, denen keine wahre Überzeugungskraft innewohnt. Trotzdem sollst du auch davon Kunde erhalten, wie man, wenn man alles allseitig durchforschte, das, was (den Menschen) zu sein scheint, prüfen muß.

Aber du halte von diesem Wege der Forschung dein Denken fern und laß dich nicht durch die vielerfahrene Gewohnheit auf diesen Weg drängen, dein Auge, das ziellose, dein Gehör, das brausende, und deine Zunge zu gebrauchen; laß allein die Vernunft die Entscheidung fällen in der viel umstrittenen Frage, die ich dir vorlege. So bleibt dir nur noch Mut zu einem Wege.

M. Die Stuten, die mich tragen soweit nur mein Mut reicht, geben mir das Geleit, seit sie, führend, mich auf den kundevollen Weg der Göttin gebracht haben, der den wissenden Mann.. [einige Wörter unverständlich] trägt. Auf diesem Weg ließ ich mich tragen, denn auf diesem trugen mich die vielverständigen Stuten,

den Wagen ziehend mit gewaltiger Kraft. Jungfrauen wiesen den Weg. (5)

Die Achse in den Naben gibt einen hellen Pfeifenton, als sie sich erhitzt – denn eilig getrieben ward sie zu beiden Seiten von zwei gedrehten Rädern –, als die Heliaden, die Jungfrauen, die zuvor das Haus der Nacht zum Licht hin verlassen hatten, die vom Haupt weg mit den Händen die Schleier gestoßen hatten, immer wieder sich zum Geleit beeilten. (10)

Dort ist das Tor der Bahnen von Nacht und Tag. Türsturz umschließt es und steinerne Schwelle. Selbst ätherisch, ist es ausgefüllt mit großen Türflügeln, deren ineinandergreifende Schlußbalken der unerbittlichen Dike [der Göttin des Rechts] unterstellt sind. Auf sie nun redeten die Jungfrauen ein mit besänftigendem Wort (15) und überzeugten sie in zuständiger Weise, daß sie auf ihre Bitte den mit einem Stift versehenen Riegelbalken sofort vom Tor zurückschöbe, das sich in seiner unermesslichen, vorher von den Türflügeln ausgefüllten Weite auftrat, als die erzbeschlagenen Pfosten, mit Zapfen und Dornen eingefügt, einer nach dem andern sich in den Pfannen gedreht hatten. Hindurch also durch das Tor (20) lenkten geradewegs dem Fahrweg nach die Jungfrauen Wagen und Stuten.

Vertrauensvoll also empfing mich die Göttin, sie ergriff mit ihrer Hand meine Rechte, begrüßte mich und sprach die folgenden Worte: "Junger Mann, Gefährte unsterblicher Wagenlenkerinnen, der du mit den Stuten, die dich tragen, mein Haus erreicht hast, (25) willkommen! Es ist ja kein böses Geschick, das dich fortgeleitet hat über diesen Weg, um ans Ziel zu gelangen – einen Weg, der weitab vom üblichen Pfad der Menschen liegt –, sondern göttliche Fügung und Recht. So gehört es sich, daß du alles erfährst: einerseits das unerschütterliche Herz der wirklich überzeugenden Wahrheit, andererseits die Meinungen der Sterblichen, denen keine wahre Verlässlichkeit innewohnt. (30) Gleichwohl wirst du auch hinsichtlich dieser Meinungen verstehen lernen, daß das Gemeinte gültig sein muß, insofern es allgemein ist."

K. (1-32) The mares that carry me as far as my heart ever aspires sped me on, when they had brought and set me on the farfamed road of the god, which bears the man who knows over all cities. On that road was I borne, for that way the wise horses bore me, straining at the chariot, and maidens led the way. And the axle in the naves gave out the whistle of a pipe, blazing, for it was pressed hard on either side by the two well-turned wheels as the daughters of the Sun made haste to escort me, having left the halls of Night for the light, and having thrust the veils from their heads with their hands.

There are the gates of the paths of Night and Day, and a lintel and a stone

threshold enclose them. They themselves, high in the air, are blocked with great doors, and avenging Justice holds the alternate bolts. Her the maidens beguiled with gentle words and cunningly persuaded to push back swiftly from the gates the bolted bar. And the gates created a yawning gap in the door frame when they flew open, swinging in turn in their sockets the bronze-bound pivots made fast with dowels and rivets. Straight through them, on the broad way, did the maidens keep the horses and the chariot.

And the goddess greeted me kindly, and took my right hand in hers, and addressed me with these words: "Young man, you who come to my house in the company of immortal charioteers with the mares which bear you, greetings. No ill fate has sent you to travel this road – far indeed does it lie from the steps of men – but right and justice. It is proper that you should learn all things, both the unshaken heart of well-rounded truth, and the opinions of mortals, in which there is no true reliance. But nonetheless you shall learn these things too, how what is believed would have to be assuredly, pervading all things throughout."

T. (1-32) The mares which carry me, as far as ever my heart may desire, were escorting me, when they brought and placed me on the resounding road of the goddess, which carries through all places the man who knows. On it I was carried; for on it the well-discerning horses were straining the chariot and the maidens were leading the way. The axle glowing in the naves was sending forth the whistle of a pipe (for it was being whirled about by the two rounded wheels on either end) whenever the daughters of the sun, leaving the realm of night, hastened to escort me towards the light, after they had with their hands pushed back the veils from their heads. There are the gates [separating] the ways of day and night and they are enclosed by a lintel and a threshold of stone; and the etherial gates themselves are covered with big wingdoors, of which Dike, whose vengeance is stern, possesses the rewarding keys. The maidens appeased her with gentle words and knowingly persuaded her to push back quickly from the gates the bolted bar. And a gaping chasm of the doors was produced by the gates opening which had set revolving in the sockets one after the other the brazen axes fitted with bolts and pins. Straight through them did the maidens guide the horses and the car on the broad way. And the goddess received me gladly and took in her hand my right hand and addressed to me the following words: "O young man coming to our abode joined with immortal charioteers with the horses which carry you, welcome!, since it is by no means an evil lot that sent you forth to travel on this road (for it is far away from the wandering of men), but right and justice. It is necessary that you shall learn all things, as well the unshaken heart

of well-rounded truth as the opinions of mortals in which there is no true belief. Nevertheless you shall learn these [opinions] also, how the appearances, which pervade all things, had to be acceptable.”

Л. Ст. 1-30: СЕРСТ ЭМПИРИК, *Против ученых*, 7,111: Ученик Ксенофана Парменид осудил гипотетическую [собств. 'основанную на доксе'] теорию, т.е. теорию, основанную на необоснованных субъективных представлениях, и признал критерием [истины] научную, т.е. непогрешимую, теорию. В начале поэмы *О природе* он пишет так [цит. стихи 1-30 и фр. В 7, ст. 2-7]. (112) В этих стихах под 'несущими' его 'конями' Парменид разумеет иррациональные порывы и влечения души [ст. 1], а по 'многовестному пути божества' едет сообразное с философской теорией умозрение, каковая теория в виде бога-проводника ведет к познанию всех вещей [ст. 2-3]. 'Девы', ведущие его за собой, — это ощущения [ст. 5], из которых на слух он намекает в словах: "Ибо ее подгоняли два вертящихся вихрем колеса" [ст. 7], т.е. уши, которыми воспринимают звук. Зрение он называет 'Девами Гелиадами' [ст. 8], покинувшими 'дом Ночи' [ст. 9] и 'к свету гонящими' [ст. 10], так как без света оно бесполезно. 'Многокарающая Правда', 'имеющая чередующиеся ключи' [ст. 14], к которой он прибыл, — это разум, обладающий безошибочными представлениями о вещах. 'Приняв' его [ст. 22], она обещает научить его двум вещам: "как непоколебимому сердцу легко убеждающей Истимы" [ст. 29], что означает незыблемое основание науки, так и "мнениям смертных, в которых нет очевидной достоверности" [ст. 30], т.е. всему, что основано на мнении и ненадечно. Ст. 28-32: Симпликий, комм. к *О небе*, 557,20: Те философы признавали двоякую реальность: с одной стороны, реальность истинно сущего, умопостигаемого, с другой — становящегося, чувственного, которую они не считали возможным называть 'сущим' в абсолютном смысле, но 'тем, что кажется сущим'. Поэтому о сущем, утверждают они, имеется истина, о становящемся — мнение. Парменид говорит [ст. 28 сл.].

Кони, которые меня несут, — доставляли [меня] так далеко, как
только может достиг дух [- мысль],

После того как привели меня и вступили на многовестный путь
Божества, который ведет знающего мужа в стремительном полете
по Вселенной.

Этим путем я несся, ибо по нему несли меня сверхпроницатель-
ные кони

5 Во весь опор мча колесницу, а Коры (Девы) путеводительство-
вали.

Пылающая ось издавала в ступицах скрежет втулки,
(Ибо ее подгоняли два вертящихся вихрем колеса

- С обеих сторон), всякий раз как Кору (Девы) Гелиады (Дочери Солнца),
Покинувшие дом Ночи, [погоняли коней и] торопились отвезти
[меня]
- 10 К Свету, сбросив руками покрывала со [своих] голов.
Там – ворота путей Ночи и Дня,
И их объемлет притолока и каменный порог,
А сами – высоко в эфире – они наглухо закрыты огромными
створами,
Двойные запоры которых сторожит многокарающая Дикэ
(Правда).
- 15 Кору стали уговаривать ее ласковыми словами
И смекалисто убедили, чтобы она им закрепленный шпеньком
засов
Мигом откинула от ворот. И тогда они распахнулись
И образовали широкозияющий проем между створами,
Поочередно повернув в гнездах многомедные стержни,
- 20 Закрепленные гвоздями и заклепками. И вот туда через ворота
Прямо направили Кору по торной дороге колесницу да коней.
И богиня приняла меня благосклонно, взяла десницей
Десницу и, обратившись ко мне, сказала так:
“О Курос (Юноша), спутник бессмертных возниц,
25 На конях, которые тебя несут, прибывший в наш дом,
Привет тебе! Ибо отнюдь не Злая Участь (Мойра) вела тебя
пойти
По этому пути – воистину он за пределами тропе человек –
Но Закон (Фемида) и Правда (Дикэ). Ты должен узнать все:
Как непогрешимое сердце легко убеждающей Истины,
30 Так и мнения смертных, в которых нет непреложной
достоверности.
Но все-таки ты узнаешь и их тоже: как о кажущихся вещах
Надо говорить правдоподобно, обсуждая их все в совокупности.”

Æ. [agrāk 1 + 7,3-6]²²

ķēves,²³ kas mani nes,²⁴ cik tālu vien vēlme²⁵ sniedz,²⁶
 pavādīja [mani], kad atveda mani [un] uzkāpa uz daudzvēstošā
 dievības²⁷ ceļa,²⁸

kas²⁹ pa visām pilsētām³⁰ nes³¹ zinošu vīru,³²
 pa to [t.i., ceļu] es tiku nešts;³³ jo pa to mani nesa daudzviedīgās³⁴
 ķēves³⁵

- 5 divričos³⁶ traucošās, bet jaunavas³⁷ ceļu rādīja.³⁸
 ass izplatīja iemavas³⁹ skaņu rumbā
 kvēlojošā⁴⁰ (jo no divām pusēm to [t.i., asi] dzina ritošie
 riteņi abi), kad ņēdza sūtīt
 Hēlija jaunavas,⁴¹ atstājušas Nakts namu,⁴²
 10 [mani] uz gaismu, no galvas ar rokām atmetušas aplājus.⁴³
 tur ir Nakts un Dienas gājumu⁴⁴ vārtu [aile],⁴⁵
 un to no abām pusēm ietver⁴⁶ uzdurve⁴⁷ un akmens sliekšnis;⁴⁸
 pati augstā⁴⁹ [vārtu aile] ir piepildīta⁵⁰ ar lielām durvīm;⁵¹
 to divējas⁵² atslēgas⁵³ ir⁵⁴ daudzsodošai Dikei.⁵⁵
 15 jaunavas, ar maigiem vārdiem pierunādamas,
 gudri⁵⁶ pārliecināja, lai [Dike] tiem⁵⁷ ar tapu noštiprināto⁵⁸ aizbīdni⁵⁹
 ātri⁶⁰ no vārtiem izgrūstu,⁶¹ vārti, durvīm
 atveroties, plašu atvērumsu radīja, daudzvara⁶²
 asis⁶³ iedobēs⁶⁴ pārmaiņus⁶⁵ pagriezuši,
 20 saštiprinātas⁶⁶ [t.i., asis] ar tapām⁶⁷ un naglām;⁶⁸ tur caur tiem [t.i.,
 vārtiem]

jaunavas taisni virzīja pa ratceļu⁶⁹ divričus un zirgus.⁷⁰

un dieve⁷¹ mani labvēlīgi uzņēma, [manu] roku rokā
 labajā⁷² paņēmusi, un, mani uzrunājusi, šādu teici⁷³ teica:⁷⁴

“ak jaunekli,⁷⁵ piesaištītais nemirstīgajām⁷⁶ važonēm,

- 25 uz ķēvēm, kas tevi nes, sasniegušais mūsu mītni,⁷⁷
 sveiks, tā kā tevi nekāds ļauns liktenis⁷⁸ nav sūtījis iet
 pa šo ceļu (jo tiesa, tas ir tālu⁷⁹ no cilvēku iemītās tekas⁸⁰),
 bet [gan] likums [Themida] un taisnīgums [Dike].⁸¹ tev nāksies visu
 uzzināt.⁸²

- gan labapligās⁸³ Alēthejas [t.i., Patiesības] nekuštīgo⁸⁴ sirdi,
 30 gan mirštīgo ieskatus,⁸⁵ kuros nav patiesa⁸⁶ apliecinājuma.⁸⁷
 bet tomēr arī tos [t.i., mirštīgo ieskatus]⁸⁸ uzzināsi, kā ieskatītajam⁸⁹
 nācās⁹⁰ būt⁹¹ pieņemamam,⁹² pastāvīgi⁹³ visam izejot⁹⁴ cauri.^{95/96}

Agoras portikā tuvplānā

Liekas, ka pašreiz nevajadzētu veltīt Parmenīdam kādas vispārīgas rindas vai atkārtot citu izteiktās domas par šo unikālo autoru un rietumnieciskās filosofēšanas 'tēvu'. To atstāsim citai reizei. Citai reizei atstāsim arī vēlmi vismaz pirmās divas 1. fr. tulkojuma rindas izteikt ikvienam saprotamā un latviešu valodas sintakseī piedienīgā prozā; tas būtu cits tulkojums. Patlaban mēģināsim izdarīt īsu kopsavilkumu vienīgi par to, ko esam izlasījuši, proti: par 1. fragmentu.

Kāds dzejnieks, iespējams pats poēmas autors, brauc kaut kur ar šparģiem zirgiem, turklāt, lasītājam nav pateikts, kur patlaban dzejnieks dodas – var tikai iedomāties, ka viņa patreizējais ceļš ved turpat, kur līdzšinējie. Braucienā viņa acu priekšā ir kāds iepriekšējais ceļojums ar tiem pašiem zirgiem (pa to pašu ceļu?) uz 'Nakts un Dienas gājumu vārtiem'. Viss 1. fr. (izņemot tā 1. rindu) ir veltīts šim pagātnes brauciena un tā iespaidu aprakstam.

Var noprašt, ka paša dzejnieka 'vēlmes' ir krietni vien plašākas – varbūt ne daudzpusīgākas, bet dziļāk izkaisītākas – par to skreju, uz kuras viņu uzved zirgi: tie var viņu nešt pa dažādiem ceļiem un var uznešt arī uz 'daudzvēstošā [dievības] ceļa'. Tikai šis ceļš nes 'zinošu vīru,' un nes viņu (kā tas mums likās) 'pa visiem augstumiem'; tas atrodas 'tālu no cilvēku iemītās tekas'.

Lai gan zirgi ir īpaši – 'daudzviedīgi,' arī tiem un tātad arī dzejniekam pašam kā ceļa vīram nepieciešams ceļa rādītājs, ceļvedis un zirgu vadītājs. Tās ir 'jaunavas,' acīmredzot Hēlija meitas, kas, 'atstājušas Nakts namu,' steidz sūtīt dzejnieku (t.i. visupirms 'jaunradītāju') 'uz gaismu'. Priekšstats par 'Nakts namu' lasītājam varētu atsaukt atmiņā Hēsiodu: namam pašam apkārt ir uzcelta sēta (*Theog.* 726, 733) ar vara vārtiem (732-733), uz kuru vara sliekšņa pārmainās Diena un Nakts.¹ Hēsiods lieto vārdu ἀμειβόμενοι attiecībā uz Dienu un Nakti,

¹ Hes. *Theog.* 748-751:

..ὄθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρην ἄσπον ἰούσαι
 ἀλλήλας προσέειπον, ἀμειβόμενα μέγαν οὐδόν
 χάλκεον ἢ μὲν ἔσω καταβήσεται, ἢ δὲ θύραζε
 ἔρχεται, οὐδέ ποτ' ἀμφοτέρως δόμος ἐντὸς ἐέργει.

Sk. arī *Piezīmēs* jau pieminēto Hom. *Od.* x 86.

Parmenids – tās pašas cilmes vārdu ἀμοιβούς attiecībā uz vārtu atslēgām: viena no tām der Naktij, otra – Dienai; viena – lejupkāpei, otra – augšupkāpei pa vienu un to pašu ceļu. Veidojot šo ainu Parmenids ir it kā apvienojis Homēru ar Hēsiodu, vai, runājot citiem vārdiem, izmantojis episko tradīciju kopumā.

Brauvieni ir ļoti štraujš; ratu rumbas burtiski kvēlo un svelpj, plīvo braucēju mati un galvas pārklāji, un spēji tas apstājas milzu vārtu priekšā. Tas ir fragmen-ta patosa centrs. Lūk, vārti atdarīsies un..

Lai gan vārtu arhitektoniskais un uzbūves tehniskais risinājums mums nav pilnībā skaidrs² (tādēļ tulkojumā iespējamās kādas neprecizitātes), tomēr pietiekami droši var apgalvot, ka tie ir vārti ar divām 'daudzvara' asīs iestiprinātām slēdzējvirām, kas nostiprinātas ('aizslēgtas') ar aizbīdņi. Asīs ir iestiprinātas 'uzdurvē' un 'akmens sliksnī'. Par īpašu sētu vai mūri kā vārtu turpinājumu, kas pildītu arī vārtu aplodas funkciju, Parmenids nerunā.

Tas, kas ir nokļuvis līdz šai vietai, alojās, domājams ticis pie senlolo-tā galamērķa. Vārtus sargā Dike, kura ir izmanīgi jāpārliecina, lai viņa tos atdarītu. Arī šo delikāto uzdevumu pilda 'jaunavas'. Tomēr pateikt to, kas ir nule minētās 'jaunavas', neskatoties uz daudziem līdzšinējiem minējumiem, mēs vismaz pagaidām nevaram. Dike, protams, tiek pierunāta, un 'jaunavas' ar divričiem izbrauc cauri vārtiem, nonākdamas, kā var spriest, pie kāda anonīma nama, kurš tiek dēvēts par 'mūsu mītni'. Te dzejnieku sagaida tik pat anonīma dieve, kas, paņēmusi labajā rokā viņa roku, uzsāk savu štāstījumu.

Lūk, vārti atdarījās un... trakulīgā brauciena reiba tiek pārtraukta ar pieklusinātu runu, varētu pat sacīt – ar klusumu. Kontraštu nevar nepamanīt, un tas ir nepārprotams.

Visupirms vārdā neminētā dieve vēršas pie dzejnieka, nosaukdama viņu par 'jaunekli'. Rasi patiešām braucējs ir gados jauns cilvēks, bet rasi ikviens, kas nonācis uz 'daudzvēstošā [dievības] ceļa' var tikt uzskatīts par 'jaunu' ceļa gājēju, par iesācēju. Viņa atklāj, ka dzejnieks ir piesaištīts 'nemirstīgām važonēm,' ka viņu ceļā sūtijis 'likums' un 'taisnīgums' – varbūtējas personifikācijas, kuras viena vien 1. fr. kontekstā nav izskaidrojamas.

Kā imperatīvs izskan dieves saistošais prasījums dzejdarim 'visu uzzināt'; vai tik pat tālu ir sniegušās arī viņa vēlmes, paliek jautājums. Viņš iepazīs 'labapli-go Alētheju,' to, ka tajā viss ir pilnīgs un pabeigts, tās 'nekušīgo,' izmaiņas nezinošo 'sirdi'; viņš iepazīs arī 'mirstīgo ieskatu,' kuri nešpēj sevī rašt neapslēptības

² Pat Vitruvija darbs *de Architectura*, īpaši IV un VI grāmata nesniedz izpratnei nepieciešamās atbildes; sk. arī: VERG. *Aen.* 2,480-483; APUL. *Met.* 1,10; PLIN. *Nat. hist.* 16,77; 36,24.

apliecinājumus. Visupēc 'jauneklis' uzzinās arī to, kā un kāpēc 'ieskatītais' tika un tiek pieņemts bez jebkādiem iebildumiem vai jautājumiem, un kā tas visu ir caurņēmis.

Dzejniekam nākas atdarīt vārtus uz divām 'pasaulēm': 'ieskatu' pasauli un 'Alēthejas' pasauli: tās saštopas uz vārtu akmens sliekšņa; tur abām gals un sākums.

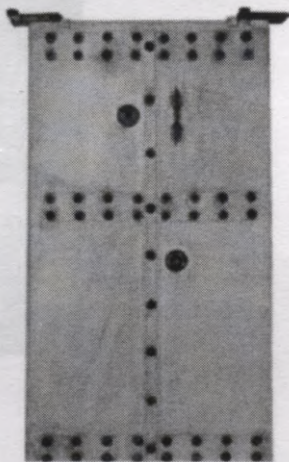
Tomēr paliek virkne neatbildētu jautājumu: kas ir 'zirgi,' kas – 'jaunavas'? Vai 'Nakts nams' ir 'ieskatu' pasaule un anonīmais nams – 'Alēthejas' pasaule? Kas ir vārdā nenosauktā dieve? Kas... Visus jautājumus nevar pat uzskaitīt un uz visiem jautājumiem nevar pat rašt atbildi.

Parmenida 1. fr. skaidrojums papildināsies, precizēsies līdztekus citu fr. tulkojumu pilnveidojumam; daudz kas no pašreiz teiktā var izrādīties aplamības, bet tās ir nepieciešamas aplamības vismaz mums pašiem. Nopietnas bažas rada 5. fr.³ skaidrojuma ietekme uz 1. fr. un Parmenida apredzi kopumā. Lai gan vārds 'aplis' ('riņķis,' 'vainags') nav lietots šajā izteikumā, tas ir veidots tieši šāda priekšstata ietekmē: atgriezties atpakaļ pie tā, ar ko kaut kas tiek uzsākts nozīmē noiet zināmu apli; uzsākt ceļu 'ieskatu' pasaulē un nonākt 'Alēthejas' pasaulē ir tikai pusceļš: vēl ir jāatgriežas atpakaļ. Atpakaļ pie kā? Pie 'ieskatiem'? Kādēļ tad vispār kaut kur bija jāiet, ja jāatgriežas pie tā, ar ko tika sākts? Varbūt, lai uzsāktu ceļu no jauna?

Nākamais klupšanas akmens ir jautājums par to, kā 1. fr. saistās ar priekšstatu par Parmenidu kā *είναι* problēmas aizsācēju, *είναι* un *ὄν* iespējamā pretmeta ieviesēju Rietumeiropas filosofijā. Kas kopīgs zirgiem, ratiem, vārtiem, čikstošām durvju asīm, tapām un naglām ar filosofiju? Kur beidzas teksta analīzes skurpulozitāte un kur sākas filosofējošā poēzija? Lūk, vārti atdarījās un...

Tulkotājs ilgi gaidīto un cerēto patiesību vēl nav ieraudzījis.

M. Vecvagars

³ Parmenida 5. fr.:

Ξυὸν δὲ μοί ἐστιν,
ὀππότεν ἄρξωμαι· τόθι γὰρ πάλιν ἴξομαι αὐθις.

Sal. ar: HERACL. B 103.

Bibliographic editions

1. FAQUET L., ROUSSEL M., LAROCHE Y., *Les Philosophes. Bibliographie de la France (1879-1980)*, Morival, Les Editions Gallimard, Paris, Les Belles Lettres, 1984.
2. FAQUET L., ROUSSEL M., LAROCHE Y., *Les Philosophes. Bibliographie de la France (1879-1980)*, II, *Index des auteurs et le Glossaire*, Morival, Les Editions Gallimard, Paris, Les Belles Lettres, 1985.

Other monographs

1. ABRAHAM, S. *Philosophy and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
2. ABRAHAM, S., *Philosophy and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1987.
3. ABRAMS, M. *Philosophy and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1987.
4. ABRAMS, M., *Philosophy and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
5. ALGRA, K., *Concepts of Space in Greek Thought*, London, E.J. Brill, 1985.
6. ANTONIO, G.E.M., *Plato and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
7. ANTONIO, G.E.M., *Plato and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
8. ANTONIO, G.E.M., *Plato and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
9. ANTONIO, G.E.M., *Plato and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
10. ANTONIO, G.E.M., *Plato and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
11. ANTONIO, G.E.M., *Plato and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
12. ANTONIO, G.E.M., *Plato and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
13. ANTONIO, G.E.M., *Plato and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.
14. ANTONIO, G.E.M., *Plato and the History of Ideas*, London, Duckworth, 1988.

BIBLIOGRAFIJA

BIBLIOGRAFIJA

Bibliografskie izdevumi

1. **PAQUET L., ROUSSEL M., LAFRANCE Y.**, *Les Présocratiques: Bibliographie analytique (1879-1980)*, Montréal: Les Éditions Bellarmin, Paris: Les Belles Lettres, 1988.
2. **PAQUET L., ROUSSEL M., LAFRANCE Y.**, *Les Présocratiques: Bibliographie analytique (1879-1980)*. II. *D'Alcméon aux auteurs de la Collection hippocratique*, Montréal: Les Éditions Bellarmin, Paris: Les Belles Lettres, 1989.

Teksti, monografijas, raksti

3. **ABRAHAM W.E.**, "The Nature of Zeno's Argument Against Plurality in DK 29 B 1," *Phronesis* 17 (1972) 40-52.
4. **ЛУХТИН А.В.**, *Тяжба о бытии*, Москва: Русское феноменологическое общество, 1977.
5. **ANDRIOPOULOS D.Z.**, *The Concept of Causality in Presocratic Philosophy*, Thessaloniki: Vanias, 1988.
6. **ALBERTELLI P.**, *Gli Eleati: Testimonianze e frammenti*, a cura di P. ALBERTELLI (*Filosofi antichi e medievali. Collana di Testi e di Traduzioni*), Bari: Laterza, 1939; repr. New York: Arno Press, 1976.
7. **ALGRA K.**, *Concepts of Space in Greek Thought*, Leiden: E.J. Brill, 1995.
8. **ANScombe G.E.M.**, "Parmenides, Mystery and Contradiction," *Proceedings of the Aristotelian Society* 69 (1968-1969) 125-132.
9. **ANTON J.P., KUSTAS G.L.**, eds., *Essays in Ancient Greek Philosophy*, Albany: State University of New York Press, [1971].
10. —, **PREUS A.**, eds., *Essays in Ancient Greek Philosophy*, vol. II, Albany: State University of New York Press, [1983].
11. **AUBENQUE P.**, ed., *Études sur Parménide*, t. I: *Le poème de Parménide*, texte, traduction, essai critique par DENIS O'BRIEN en collaboration avec JEAN FRÈRE pour la traduction française, Paris: Librairie Philosophique J. Vrin, 1987; t. II: *Problèmes d'interprétation* par PIERRE AUBENQUE, RÉMI BRAGUE., Paris: Librairie Philosophique J. Vrin, 1987.

12. **AUSTIN S.**, "Genesis and Motion in Parmenides: B 8,12-13," *Harvard Studies in Classical Philology* 87 (1983) 151-168.
13. —, "Parmenides and Ultimate Reality," *Ultimate Reality and Meaning* 7 (1984) 220-232.
14. —, *Parmenides: Being, Bounds, and Logic*, New Haven and London: Yale University Press, [1986].
15. —, "Parmenides' Reference," *The Classical Quarterly* 40 (1990) 266-267.
16. **BALLEW L.**, "Straight and Circular in Parmenides and the *Timaeus*," *Phronesis* 19 (1974) 189-209.
17. **BARNES J.**, *Early Greek Philosophy*, Harmondsworth: Penguin Books Ltd., 1987.
18. —, "Parmenides and the Eleatic One," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 61 (1979) 1-21.
19. —, *The Presocratic Philosophers*, vol. 1: *Thales to Zeno*, vol. 11: *Empedocles to Democritus*, London, Henley and Boston: Routledge and Kegan Paul, [1979]; rev. ed.: *ibid.*, 1982.
20. **BATTISTINI Y.**, *Trois contemporains: Héraclite, Parménide, Empédocle* (Les Essais Nr. 78), Paris: Gallimard, 1955; édition revue et augmentée (*Idées* Nr. 158), [Paris]: Gallimard, [1968].
21. **BEAUFRET J.**, *Le Poème de Parménide*, présenté par JEAN BEAUFRET (*Épiméthée*), Paris: Presses Universitaires de France, 1955.
22. **ΒΕΙΚΟΣ Θ.**, *Οι Προσωκρατικοί*, Ἀθήνα: I. Ζαχαρόπουλος, 1988.
23. —, *Οι Προσωκρατικοὶ φιλόσοφοι*, Θεσσαλονίκη, 1972.
24. **BENEDUM J., MICHLER M.**, "Parmenides Uliades und die Medizinschule von Elea," *Clio Medica* 7 (1971) 295-306.
25. **BICKNELL P.J.**, "A New Arrangement of some Parmenidean Verses," *Symbolae Osloenses* 42 (1968) 44-50.
26. —, "Aristotle's Comments on the Parmenidean One," *Acta Classica* 7 (1964) 109-112.
27. —, "Melissus' Way of Seeming?," *Phronesis* 27 (1982) 194-201.
28. —, "Parmenides: Fragment 10," *Hermes* 96 (1968) 629-631.
29. —, "Parmenides' Refutation of Motion and an Implication," *Phronesis* 12 (1967) 1-5.
30. —, "Parmenides: DK 28 B 5," *Apeiron* 13 (1979) 9-11.
31. —, "Parmenides: DK 28 B 4," *Apeiron* 13 (1979) 115.
32. —, "The Fourth Paradox of Zeno (an interpretation of Aristotle *Physics* 239 b 33-240 a 18)," *Acta Classica* 4 (1961) 39-45.
33. —, "Zeno's Arguments on Motion," *Acta Classica* 6 (1963) 81-105.
34. **BLANK D.L.**, "Faith and Persuasion in Parmenides," *Classical Antiquity* 1 (1982)

- 167-179.
35. **BOEDER H.**, "Der frühgriechische Wortgebrauch von *Logos* und *Aletheia*," *Archiv für Begriffsgeschichte* 4 (1959) 82-112.
 36. —, *Grund und Gegenwart als Frageziel der frühgriechischen Philosophie*, Den Haag: Nijhoff, 1962.
 37. —, "Parmenides und der Verfall des kosmologischen Wissens," *Philosophisches Jahrbuch* 74 (1966-1967) 30-77.
 38. **BOLLACK J.**, "La Cosmologie parménidienne de Parménide," BRAGUE R., COURTINE J.-F., eds., *Herméneutique et Ontologie: Mélanges en hommage à Pierre Aubenque*, Paris: Presses Universitaires de France, 1990, 17-53.
 39. —, "Sur deux fragments de Parménide (4 et 16)," *Revue des Études Grecques* 70 (1957) 56-71.
 40. **BOOTH N.**, "Zeno's Paradoxes," *The Journal of Hellenic Studies* 77 (1957) 187-201.
 41. —, "Were Zeno's Arguments Directed Against The Pythagoreans?," *Phronesis* 2 (1957) 90-103.
 42. **BORMANN K.**, *Parmenides: Untersuchungen zu den Fragmenten*, Hamburg: Felix Meiner Verlag, [1971].
 43. —, "Simplicius on Parmenides," *The Monist* 62 (1979) 30-42.
 44. **BOUDOURIS K.**, ed., *Ionian Philosophy*, Athens: International Association for Greek Philosophy, 1989.
 45. **BOUSSOULAS N.J.**, "La structure du mélange dans pa pensée de Parménide," *Revue Métaphysique et de Morale* 69 (1964) 1-12.
 46. **BOWERSOCK G.W.**, **BURKERT W.**, **PUTNAM M.C.J.**, eds., *Arktouros: Hellenic Studies Presented to Bernard M.W. Knox*, Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1979.
 47. **BOWRA C.M.**, "The Poem of Parmenides," *Classical Philology* 32 (1937) 97-112.
 48. **BRANDIS M.**, *Commentationum Eleaticarum*, pars prima: *Xenophanis, Parmenidis et Melissi doctrina exposita*, Altonae, 1813.
 49. **BRÖCKER W.**, "Gorgias contra Parmenides," *Hermes* 86 (1958) 425-440.
 50. —, "Parmenides," *Archiv für Begriffsgeschichte* 9 (1964) 79-86.
 51. —, "Parmenides' ἀλήθεια," *Hermes* 106 (1978) 504-505.
 52. **BURKERT W.**, "Das Proömium des Parmenides und die Katabasis des Pythagoras," *Phronesis* 14 (1969) 1-30.
 53. **BURN A.R.**, *The Lyric Age of Greece*, [New York]: Minerva Press, 1968.
 54. **BURNET J.**, *Early Greek Philosophy*, 4th ed., London: Adam and Charles Black, 1930; repr. Cleveland and New York: Meridian Books, 1957.
 55. **BUX E.**, "Gorgias und Parmenides," *Hermes* 76 (1941) 393-407.
 56. **CALOGERO G.**, *Studi sull' eleatismo*, Roma: Tipografia del senato, 1932; 2nd ed.,

- Firenze: La Nuova Italia, 1977.
57. —, *Studien über den Eleatismus*, Darmstadt, New York: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Olms, 1970.
 58. CALVO T., "Truth and Doxa in Parmenides," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 59 (1977) 245-260.
 59. CAPELLE W., *Die Vorsokratiker, die Fragmente und Quellenberichte übers. und eingeleitet von WILHELM CAPELLE*, Leipzig: Alfred Kröner Verlag, [1935]; Stuttgart: Alfred Kröner Verlag [1968].
 60. CAPIZZI A., "Eliadi, Meleagridi, Pandionidi: Osservazioni sulla metafora mitica in Parmenide," *Quaderni Urbinati di Cultura Classica* 32 (1979) 149-160.
 61. —, "Eschilo e Parmenide. Del circolo poetico siracusano e anche dei compartimenti stagni tra generi letterari," *Quaderni Urbinati di Cultura Classica* 12 (1982) 117-133.
 62. —, *Introduzione a Parmenide (I filosofi Nr. 25)*, Roma, Bari: Laterza, 1975.
 63. —, *La porta di Parmenide: Due saggi per una nuova lettura del poema (Filologia e Critica Nr. 14)*, Roma: Ed. dell'Ateneo, 1975.
 64. —, "Transposizioni del lessico omerico in Parmenide ed Empedocle. Osservazioni su un problema di metodo," *Quaderni Urbinati di Cultura Classica* 25 (1987) 107-118.
 65. CARBONARA N.M., "Gli Eleati e la critica contemporanea," *Sophia* 37 (1969) 164-165.
 66. CASERTANO G., *Parmenide: Il metodo, la scienza, l'esperienza (Esperienze Nr. 48)*, Napoli: Guida, 1978.
 67. CASSIN B., "Peut-on être autrement présocratique?," *Revue de Philosophie Ancienne* 4 (1986) 211-230.
 68. CATAUDELLA Q., *I frammenti dei Presocratici*, tradotti da QUINTINO CATAUDELLA (*Pubblicazioni dell'Istituto universitario de Magistero di Catania. Serie filosofica – Testi e documenti Nr. 1*), Padova: CEDAM, 1958.
 69. CERRI G., "Cosmologia dell' Ade in Omero, Esiodo e Parmenide," *La Parola del Passato* 50 (1995) 437-467.
 70. —, "La poesia di Parmenide," *Quaderni Urbinati di Cultura Classica* 63 (1999) 7-27.
 71. —, *Parmenide di Elea: Poema sulla natura*, introduzione, testo, traduzione e note di GIOVANNI CERRI, Milano: Biblioteca universale Rizzoli, 1999.
 72. CHALMERS W.R., "Parmenides and the Beliefs of Mortals," *Phronesis* 5 (1960) 5-22.
 73. CHAPPELL V.C., "Time and Zeno's Arrow," *The Journal of Philosophy* 59 (1962) 197-213.

74. **CHERNISS H.**, *Aristotle's Criticism of Presocratic Philosophy*, Baltimore: The John Hopkins University Press, 1935; repr. New York: Octagon Books, Inc., 1964.
75. —, "Parmenides and the *Parmenides* of Plato," *American Journal of Philology* 53 (1932) 122-138.
76. —, "The Characteristics and Effects of Presocratic Philosophy," *Journal of the History of Ideas* 12 (1951) 319-345.
77. **CILENTO V.**, "Parmenide in Plotino," *Giornale Critico della Filosofia Italiana* 43 (1964) 194-203.
78. **CLARK R.J.**, "Parmenides and Sense-Perception," *Revue des Études Grecques* 82 (1969) 14-32.
79. **COHEN S.M.**, **CURD P.**, **REEVE C.D.C.**, eds., *Readings in Ancient Greek Philosophy from Thales to Aristotle*, Indianapolis, Cambridge: Hackett Publishing Company, 1995.
80. **COLLOBERT C.**, *L'Être de Parménide ou le refus du temps*, Paris: Editions Kimé, 1993.
81. **COMBÈS J.**, "Damascius lecteur du Parménide," *Archives de Philosophie* 38 (1975) 33-60.
82. **CONCHE M.**, *Parménide, Le Poème: Fragments, texte Grec, traduction, présentation et commentaire par MARCEL CONCHE (Épiméthée: Collection Essais Philosophiques)*, Paris: Presses Universitaires de France, 1996; 2e éd. 1999.
83. **CONTI R.**, *Cosmogonie orientali e filosofia presocratica (Saggi di cultura moderna Nr. 21)*, Roma: Editrice Ciranna, [1967].
84. **CORDERO N.-L.**, "La version de Joseph Scaliger du Poème de Parménide," *Hermes* 110 (1982) 391-398.
85. —, "Le vers 1,3 de Parménide," *Revue philosophique de la France et de l'Étranger* 172 (1982) 159-179.
86. —, *Les deux chemins de Parménide*, édition critique, traduction, études et bibliographie par NESTOR-LUIS CORDERO, Paris, Bruxelles: Librairie Philosophique J. Vrin, Editions Ousia, 1984.
87. —, "Les deux chemins de Parménide dans les fragments 6 et 7," *Phronesis* 24 (1979) 1-32.
88. —, "L'histoire du Texte de Parménide," AUBENQUE P., ed., *Études sur Parménide*, t. II: *Problèmes d'interprétation* par PIERRE AUBENQUE, RÉMI BRAGUE., Paris: Librairie Philosophique J. Vrin, 1987, 3-24.
89. —, "Zénon d'Élée, Moniste ou Nihiliste?," *La Parola del Passato* 43 (1988) 100-126.
90. **CORNFORD F.M.**, "A New Fragment of Parmenides," *The Classical Review* 49 (1935) 122-123.
91. —, "Parmenides' Two Ways," *The Classical Quarterly* 27 (1933) 97-111.

92. —, *Plato and Parmenides: Parmenides' Way of Truth and Plato's 'Parmenides' translated with an Introduction and a running Commentary*, London: Routledge and Kegan Paul, 1939; repr. 1950, 1951, 1958.
93. —, *Principium Sapientiae: The Origins of Greek Philosophical Thought*, Cambridge: Cambridge University Press, 1952; repr. New York: Harper & Row, 1965; Mag-nolia, Mass.: Peter Smith, 1971.
94. **COSGROVE M.R.**, "The ΚΟΥΡΟΣ Motif in Parmenides: B 1,24," *Phronesis* 19 (1974) 81-94.
95. **COULOUBARITSIS L.**, *Mythe et philosophie chez Parménide*, En Appendice Traduc-tion du Poème, [Bruxelles]: OUSIA, [1986].
96. **COVOTTI A.**, *I Presocratici: Saggi* (Collezione di studi filosofici. Serie storica. Monog-raphie Nr. 3), Napoli: Rondinella, 1934.
97. —, "Intorno alla polemica di Parmenide contro Eraclito," *Atti della Accademia di Scienze Morali e politiche di Napoli* 53 (1930) 75-79.
98. **COXON A.H.**, *The Fragments of Parmenides: A Critical Text with Introduction, Trans-lation, the Ancient Testimonia and a Commentary* by A.H. COXON, Assen, Maastricht (The Netherlands), Wolfeboro, New Hampshire (USA): Van Gorcum, 1986.
99. —, "The Philosophy of Parmenides," *The Classical Quarterly* 28 (1934) 134-144.
100. —, "The Text of Parmenides fr. 1,3," *The Classical Quarterly* 18 (1968) 69.
101. **CROISSANT J.**, "Le début de la Δόξα de Parménide," *Mélanges offerts à A.M. Desrous-seaux par ses amis et ses élèves*, Paris: Libraire Hachette, 1937, 99-104.
102. **CURD P.K.**, "Deception and Belief in Parmenides," *Apeiron* 25 (1992) 109-133.
103. —, "Eleatic Arguments," GENTZLER J., ed., *Method in Ancient Philosophy*, Oxford: Oxford University Press, 1997, 1-28.
104. —, "Eleatic Monism in Zeno and Melissus," *Ancient Philosophy* 13 (1993) 1-22.
105. —, "Parmenidean Monism," *Phronesis* 36 (1991) 241-264.
106. —, *The Lagacy of Parmenides: Eleatic Monism and Later Presocratic Thought*, Princ-eton, New Jersey: Princeton University Press, 1998.
107. —, **McKIRAHAN R.D.**, *A Presocratics Reader: Selected Fragments and Testimonia*, Indianapolis, In., and Lancaster, UK: Hackett, 1996.
108. **CURI U.**, *I Presocratici: Testimonianze e frammenti*, scelta, introduzione e commento di UMBERTO CURI (*Classici della filosofia*), Padova: Editrice R.A.D.A.R., [1967]; 2nd. rev. ed., Padova: Editrice R.A.D.A.R., [1971].
109. **DEICHGRÄBER K.**, *Parmenides' Auffahrt zur Göttin des Rechts: Untersuchungen zum Prooimion seines Lebrgedichts*, Wiesbaden: Steiner, 1959.
110. **DEHON P.-J.**, "Les recommandations de la déesse Parménide, fr. 1,28-32," *Revue de Philosophie Ancienne* 6 (1988) 271-289.
111. **DESTRÉE P.**, "La communauté de l'être (Parménide, fr. B 5)," *Revue de Philosophie*

- Ancienne 18 (2000) 3-13.
112. DÉTIENNE M., VERNANT J.-P., *Les ruses de l'intelligence: La métis des Grecs*, [Paris]: Flammarion, 1974; repr. 1995; transl.: *Cunning Intelligence in Greek Culture*, Atlantic Highlands, NJ: Humanities Press, 1978.
 113. DICKS D.R., "Solstices, Equinoxes, and the Presocratics," *The Journal of Hellenic Studies* 86 (1966) 26-40.
 114. DIELS H., *Die Fragmente der Vorsokratiker*, griechisch und deutsch, herausgeg. von WALTHER KRANZ, 11. unveränderter Nachdruck der 6. verbesserten Aufl. 1. Bd., Zürich, Hildesheim: Weidmann, 1985.
 115. —, *Parmenides Lehrgedicht*, griechisch und deutsch von HERMAN DIELS, Berlin: Druck und Verlag von Georg Reimer, 1897.
 116. DOLIN E.F., Jr., "Parmenides and Hesiod," *Harvard Studies in Classical Philology* 66 (1962) 93-98.
 117. DUBARLE D., "Le poème de Parménide, doctrine du savoir et premier état d'une doctrine de l'être," *Revue des Sciences Philosophiques et Théologiques* 57 (1973) 3-34.
 118. DUMONT J.-P., DELATTRE D., POIRIER J.-L., *Les présocratiques*, édition établie par JEAN-PAUL DUMONT avec la collaboration de DANIEL DELATTRE et de JEAN-LOUIS POIRIER, [Paris]: Gallimard, 1988.
 119. EBERT T., "Wo beginnt der Weg der Doxa? Eine Textumstellung im Fragment 8 des Parmenides," *Phronesis* 34 (1989) 121-138.
 120. ENGLISH R.B., "Parmenides' Indebtedness to the Pythagoreans," *Transactions and Proceedings of the American Philological Association* 43 (1912) 81-94.
 121. ERBSE H., "Parmenides und Sokrates bei Platon: Ein literaturgeschichtlicher Versuch," *Hermes* 126 (1998) 15-30.
 122. FABBRI M., TROTTA A., *Una Scuola-Collegio di età augustea: L'insula II di Velia*, Roma, 1989.
 123. FARRINGTON B., *Greek Science: Its Meaning for Us*. 1. *Thales to Aristotle* (Pelican Books A 142), London: Penguin Books, 1944.
 124. FINKELBERG A., "'Like by Like' and Two Reflections of Reality in Parmenides," *Hermes* 114 (1986) 405-412.
 125. —, "On the History of the Greek ΚΟΣΜΟΣ," *Harvard Studies in Classical Philology* 98 (1998) 103-136.
 126. —, "Parmenides: Between Material and Logical Monism," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 70 (1988) 1-14.
 127. —, "The Cosmology of Parmenides," *American Journal of Philology* 107 (1986) 303-317.
 128. —, "Xenophanes' Physics, Parmenides' Doxa and Empedocles' Theory of Cosmogonical Mixture," *Hermes* 125 (1997) 1-16.

129. FLOWER R., "G.E.L. Owen, Plato, and the Verb To Be," *Apeiron* 14 (1980) 87-95.
130. FLOYD E.D., "Why Parmenides Wrote in Verse," *Ancient Philosophy* 12 (1992) 251-265.
131. FRANCOU A., "Les disertes juments de Parménide," *Phronesis* 3 (1958) 83-94.
132. FRÄNKEL H., *Dichtung und Philosophie des frühen Griechentums: Eine Geschichte der griechischen Epik, Lyrik und Prosa bis zur Mitte des fünften Jahrhunderts*, 2. Aufl. München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1962; 3. Aufl. 1969.
133. —, *Early Greek Poetry and Philosophy: A history of Greek Epic, Lyric, and Prose to the Middle of the Fifth Century*, transl. by M. HADAS and J. WILLIS, Oxford, New York: Basil Blackwell, Harcourt Brace Jovanovich, 1975.
134. —, "Parmenidesstudien," *Nachrichten der Gesellschaft der Wissenschaften in Göttingen* 2 (1930) 153-192.
135. —, "Studies in Parmenides," FURLEY D.J., ALLEN R.E., eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. II: *The Eleatics and Pluralists*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1975, 1-47.
136. —, "Zeno of Elea's Attacks on Plurality," *American Journal of Philology* 63 (1942) 1-25; 193-206; rev. and repr. in FURLEY D.J., ALLEN R.E., eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. II: *The Eleatics and Pluralists*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1975, 102-142.
137. —, *Wege und Formen frühgriechischen Denkens: Literarische und philosophiegeschichtliche Studien*, herausgeg. von F. Tietze, München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1955; 2. erweiterte Aufl. 1960; 3. durchges. Aufl. 1968.
138. FREEMAN K., *Ancilla to The Pre-Socratic Philosophers: A Complete Translation of the Fragments in Diels, 'Fragmente der Vorsokratiker'* by KATHLEEN FREEMAN, Oxford: Basil Blackwell, 1948; repr. 1956, 1971.
139. —, *The Pre-Socratic Philosophers: A Companion to Diels, 'Fragmente der Vorsokratiker'* by KATHLEEN FREEMAN, Oxford: Basil Blackwell, 1946; 2nd ed., Oxford: Basil Blackwell, 1966.
140. FRESA A., "Parmenide di Elea e la teoria delle zone celesti e terrestri," *Atti dell' Accademia Pontaniana* 12 (1962-1963) 263-274.
141. FRINGS M.S., "Parmenides: Heidegger's 1942-1943 Lecture Held at Freiburg University," *Journal of the British Society for Phenomenology* 1 (1988) 15-33.
142. FRITZ K., von, "Νόος and Νοεῖν in the Homeric Poems," *Classical Philology* 38 (1943) 79-93.
143. —, "Νοῦς, Νοεῖν, and Their Derivatives in the Pre-Socratic Philosophy (Excluding Anaxagoras): Part I. From the Beginnings to Parmenides," *Classical Philology* 40 (1945) 223-242; repr. as "Nous, Noein, and Their Derivatives in Pre-Socratic Philosophy" (part I and II) in MOURELATOS A.-P.D., ed., *The Pre-Socratics: A Col-*

- lection of *Critical Essays*, Garden City, New York: Anchor Press, Doubleday, 1974, 23-85.
144. —, "Νοῦς, Νοεῖν, and Their Derivatives in the Pre-Socratic Philosophy (Excluding Anaxagoras): Part II. The Post-Parmenidean Period," *Classical Philology* 41 (1946) 12-34; repr. as "Nous, Noein, and Their Derivatives in Pre-Socratic Philosophy" (part I and II) in MOURELATOS A.-P.D., ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York: Anchor Press, Doubleday, 1974, 23-85.
145. FÜLLEBORN G.G., "Fragmente des Parmenides, neu gesammelt, übers. und erl.," *Beyträge zur Geschichte der Philosophie*, herausgeg. von GEORG GUSTAV FÜLLEBORN, Stück 6, Züllichau und Freytschadt: bey Friedrich Frommann, 1795, 1-102.
146. FURLEY D.J., "Anaxagoras in Response to Parmenides," SHINER R.A., KING-FARLOW J., eds., *New Essays on Plato and the Pre-Socratics*, *Canadian Journal of Philosophy*, suppl. vol. 11, Guelph, Ontario: Canadian Association for Publishing in Philosophy, 1976, 61-86; repr. in ANTON J.P., PREUS A., eds., *Essays in Ancient Greek Philosophy*, vol. 11, Albany: State University of New York Press, [1983], 70-92; repr. in FURLEY D.J., *Cosmic Problems: Essays on Greek and Roman Philosophy of Nature*, Cambridge: Cambridge University Press, 1989, 47-65.
147. —, *Cosmic Problems: Essays on Greek and Roman Philosophy of Nature*, Cambridge: Cambridge University Press, 1989.
148. —, "From Anaxagoras to Socrates," BOUDOURIS K., ed., *The Philosophy of Socrates*, vol. 11: *Elenchus, Ethics, and Truth*, Athens: International Center for Greek Philosophy and Culture, 1992, 74-80.
149. —, "Notes on Parmenides," LEE E.N., MOURELATOS A.-P.D., RORTY R. M., eds., *Exegesis and Argument: Studies in Greek Philosophy Presented to Gregory Vlastos (Phronesis, suppl. vol. 1)*, Assen, New York: Van Gorcum, Humanities Press, 1973, 1-15; repr. in FURLEY D.J., *Cosmic Problems: Essays on Greek and Roman Philosophy of Nature*, Cambridge: Cambridge University Press, 1989, 27-37.
150. —, "The Atomists' Reply to the Eleatics," MOURELATOS A.-P.D., ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York: Anchor Press, Doubleday, 1974, 504-526.
151. —, *The Greek Cosmologists*, vol. 1: *The Formation of the Atomic Theory and its Earliest Critics*, Cambridge, New York, Melbourne.: Cambridge University Press, [1988].
152. —, "Zeno and Indivisible Magnitudes," Mourelatos A.-P.D., ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York: Anchor Press, Doubleday, 1974, 353-367; repr. Princeton: Princeton University Press, 1993, 353-367.
153. —, ALLEN R.E., eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. 1: *The Beginnings of Philosophy*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1970; vol. 11: *The Eleatics and Pluralists*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1975.

154. FURTH M., "A 'Philosophical Hero?' Anaxagoras and the Eleatics," *Oxford Studies in Ancient Philosophy* 9 (1991) 95-129; repr. in SHARPLES R.W., ed., *Modern Thinkers and Ancient Thinkers: The Stanley Victor Keeling Memorial Lectures at University College London, 1981-1991*, [London]: UCL Press, [1993], 27-65.
155. —, "Elements of Eleatic Ontology," *Journal of the History of Philosophy* 6 (1968) 111-132; repr. in MOURELATOS A.-P.D., ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York: Anchor Press, Doubleday, 1974, 241-270; repr. Princeton: Princeton University Press, 1993., 241-270.
156. GADAMER H.-G., "Parmenides oder das Diesseits des Seins," *La Parola del Passato* 43 (1988) 143-176.
157. —, "Retraktationen zum Lehrgedicht des Parmenides," *Varia Variorum: Festgabe für K. Reinhardt dargebracht von Freunden und Schülern zum 14. Februar 1951*, Münster, Köln: Böhlau, 1952, 58-68.
158. —, ed., *Um die Begriffswelt der Vorsokratiker (Wege der Forschung Nr. 9)*, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1968.
159. GAGARIN M., "Diké in Archaic Greek Thought," *Classical Philology* 69 (1974) 186-197.
160. GALLOP D., "'Is' or 'Is Not?'," *The Monist* 62 (1979) 61-80.
161. —, *Parmenides of Elea, Fragments: A Text and Translation with an Introduction* by DAVID GALLOP, Toronto, Buffalo, London: University of Toronto Press, [1984].
162. GERSHENSON D.E., GREENBERG D.A., "Aristotle Confronts the Eleatics: Two Arguments on 'The One,'" *Phronesis* 7 (1962) 137-151.
163. —, "Melissus of Samos in a New Light: Aristotle's *Physics* 186 a 10-16," *Phronesis* 6 (1961) 1-9.
164. GIGANTE M., "Parmenide Uliade," *La Parola del Passato* 19 (1964) 450-452.
165. GIGON O., *Der Ursprung der griechischen Philosophie: Von Hesiod bis Parmenides*, Basel: Schwabe, 1945; 2nd. ed. Basel, Stuttgart: Schwabe, 1968.
166. GILBERT O., "Ionier und Eleaten," *Rheinisches Museum für Philologie* 64 (1909) 185-201.
167. GOLDIN O., "Parmenides on Possibility and Thought," *Apeiron* 26 (1993) 19-35.
168. GRAESER A., "Parmenides über Sagen und Denken," *Museum Helveticum* 34 (1977) 145-155.
169. —, "Vier Bücher zur Eleatik," *Göttingische Gelehrte Anzeigen* 230 (1978) 37-69.
170. GREENE W.C., "Fate, Good, and Evil in Pre-Socratic Philosophy," *Harvard Studies in Classical Philology* 47 (1936) 85-129.
171. GROARKE L., "Parmenides' Timeless Universe," *Dialogue* 24 (1985) 535-541.
172. —, "Parmenides' Timeless Universe, Again," *Dialogue* 26 (1987) 549-552.

173. GRÜNBAUM A., *Modern Science and Zenó's Paradoxes*, Middletown, Conn.: Wesleyan University Press, 1967.
174. GUAZZONI FOÀ V., *Attualità dell' ontologia eleatica (Studi superiori)*, Torino: Società editrice internazionale, 1961.
175. —, "Per l'interpretazione di $\alpha\iota\delta\eta\lambda\omicron\varsigma$ nel fr. 10 di Parmenide," *Giornale di Metafisica* 19 (1964) 558-562.
176. GÜNTHER H.-C., *Aletheia und Doxa: Das Proömium des Gedichts des Parmenides (Philosophische Schriften Nr. 27)*, Berlin: Duncker & Humblot, 1998.
177. GUTHRIE W.K.C., *A History of Greek Philosophy*, vol. I: *The Earlier Presocratics and the Pythagoreans*, Cambridge: Cambridge University Press, 1962; vol. II: *The Presocratic Tradition from Parmenides to Democritus*, Cambridge: Cambridge University Press, 1965; vol. III: *The Fifth-Century Enlightenment*, Cambridge: Cambridge University Press, 1969.
178. —, *The Greek Philosophers from Thales to Aristotle (Home Study Books Nr. 9)*, London: Methuen & Co. LTD, 1950.
179. —, "The Presocratic World-Picture," *The Harvard Theological Review* 45 (1952) 87-104.
180. HAMELIN O., *Les philosophes présocratiques*, introduction, références et appendices de M. FERNAND TURLOT., préface de CLÉMENCE RAMNOUX, Strasbourg: Association des Publications près les Universités de Strasbourg, 1978.
181. HAVELOCK E.A., "Parmenides and Odysseus," *Harvard Studies in Classical Philology* 63 (1958) 133-143.
182. HEIDEGGER M., *Einführung in die Metaphysik: Freiburger Vorlesung Sommersemester 1935*, HEIDEGGER M., *Gesamtausgabe. II. Abteilung: Vorlesungen 1923-1944*, B. 40, herausgeg. von PETRA JAEGER, Frankfurt a. M.: Vittorio Klostermann, [1983].
183. —, "Moira (Parmenides 8,34-41)," HEIDEGGER M., *Early Greek Thinking*, transl. by D.F. KRELL, F.A. CAPUZZI, New York, Evanston: Harper & Row, Publishers, 1975, 79-101.
184. —, *Parmenides*, HEIDEGGER M., *Gesamtausgabe. II. Abteilung: Vorlesungen 1923-1944*, B. 54, herausgeg. von MANFRED S. FRINGS, Frankfurt a. M.: Vittorio Klostermann, [1982].
185. —, *What is Called Thinking?*, transl. by F.D. WIECK and J.G. GRAY, with an Introduction by J.G. GRAY, New York, Evanston, and London: Harper & Row Publishers, 1968.
186. —, *Введение в метафизику*, перевод с немецкого Н.О. Гучинской, Санкт-Петербург: Высшая Религиозно-Философская школа, [1998].
187. HEIDEL W.A., "Qualitative Change in Pre-Socratic Philosophy," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 19 (1905-1906) 333-379; repr. in MOURELATOS A.-P.D., ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York: An-

- chor Press, Doubleday, 1974, 86-95.
188. —, "On Certain Fragments of the Pre-Socratics: Critical Notes and Elucidations," *Proceedings of the American Academy of Arts and Sciences* 48 (1913) 679-734.
 189. —, "Περὶ Φύσεως: A Study of the Conception of Nature among the Pre-Socratics," *Proceedings of the American Academy of Arts and Sciences* 45 (1910) 77-133.
 190. HEINIMANN F., *Nomos und Physis: Herkunft und Bedeutung einer Antithese im griechischen Denken des 5. Jahrhunderts* (Schweizerische Beiträge zur Altertumswissenschaft Nr. 1), Basel: [Friedrich Reinhardt], 1945; repr. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1965.
 191. HEINRICH K., *Parmenides und Jona: Vier Studien über das Verhältnis von Philosophie und Mithologie*, Frankfurt a. M.: Suhrkamp, 1966.
 192. HEINRICH K.F., "Spicilegium observationum in Parmenidis fragmenta," *Beiträge zur Geschichte der Philosophie*, herausgeg. von GEORG GUSTAV FÜLLEBORN, Stück 8, Züllichau und Freystadt: bey Friedrich Frommann, 1797, 189-200.
 193. HEITSCH E., "Evidenz und Wahrscheinlichkeitsaussagen bei Parmenides," *Hermes* 102 (1974) 411-419.
 194. —, *Gegenwart und Evidenz bei Parmenides: Aus der Problemgeschichte der Aequivokation* (Akademie der Wissenschaften und der Literatur. Abhandlungen der geistes- und sozialwissenschaftlichen Klasse 1970 Nr. 4), Wiesbaden: Steiner, 1970.
 195. —, *Parmenides: Die Anfänge der Ontologie, Logik und Naturwissenschaft*, die Fragmente herausgeg., übers. und erl. von ERNST HEITSCH (Tusculum-Bücherei), München: Heimeran Verlag, [1974].
 196. —, *Parmenides und die Anfänge der Erkenntniskritik und Logik* (Auers didaktische Reihe für den Sekundarbereich), Donauwörth: Auer, 1979.
 197. HELD K., *Heraklit, Parmenides und der Anfang von Philosophie und Wissenschaft: Eine phänomenologische Besinnung*, Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1980.
 198. HERSHBELL J.P., "Parmenides and Outis in *Odyssey* 9," *The Classical Journal* 68 (1972-1973) 178-180.
 199. —, "Parmenides' Way of Truth and B 16," *Apeiron* 4 (1970) 1-23; repr. in ANTON J.P., PREUS A., eds., *Essays in Ancient Greek Philosophy*, vol. II, Albany: State University of New York Press, [1983], 41-58.
 200. —, "Plutarch and Parmenides," *Greek, Roman and Byzantine Studies* 13 (1972) 193-208.
 201. HINTIKKA J., "Parmenides' Cogito Argument," *Ancient Philosophy* 1 (1980) 5-16.
 202. HÖLSCHER U., *Anfängliches Fragen: Studien zur frühen griechischen Philosophie*, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, [1968].
 203. —, "Grammatisches zu Parmenides," *Hermes* 84 (1956) 385-397.
 204. —, *Parmenides: Vom Wesen des Seienden*, die Fragmente, griechisch und deutsch,

- herausgeg., übers. und erl. von U. HÖLSCHER (*Theorie. Reihe Nr. 1*), Frankfurt a. M.: Suhrkamp Verlag, 1969.
205. HOY R.C., "Parmenides' Complete Rejection of Time," *The Journal of Philosophy* 11 (1994) 573-598.
206. HUSSEY E., *The Presocratics (Classical life and letters)*, London: Duckworth, 1972.
207. IMBRAGUGLIA G., *L'ordinamento assiomatico nei frammenti parmenidei: Per uno studio sulla genesi dell'assiomatica astratta nel processo di formazione delle teorie scientifiche (Pubblicazioni dell'Istituto di Filosofia Fac. de Magistero dell'Univ. di Genova Nr. 22)*, Milano: Marzorati, [1974].
208. IMMERWAHR J., "An Interpretation of Zeno's Stadium Paradox," *Phronesis* 23 (1978) 22-26.
209. JAEGER W., *Die Theologie der frühen griechischen Denker*, Stuttgart, Zürich: Kohlhammer, Europa, 1953.
210. —, *Paideia: The Ideals of Greek Culture*, transl. G. HIGHER, vol. I, New York, Oxford: Oxford University Press, Blackwell 1939; vol. II, New York: New York University Press, 1943; Oxford: Blackwell, 1944; vol. III, New York: Oxford University Press, 1944; Oxford: Blackwell, 1945.
211. —, *The Theology of the Early Greek Philosophers: The Gifford Lectures 1936*, transl. for the *Gifford Lectures*, from the German manuscript by E.S. ROBINSON, Oxford: Clarendon Press, 1947.
212. JAMESON G., "'Well-rounded Truth' and Circular Thought in Parmenides," *Phronesis* 3 (1958) 15-30.
213. JANTZEN J., *Parmenides zum Verhältnis von Sprache und Wirklichkeit (Zetemata Nr. 63)*, München: C.H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung, 1976.
214. JONES B., "Parmenides' 'The Way of Truth,'" *Journal of the History of Philosophy* 11 (1973) 287-298.
215. JOUANNA J., "Rapports entre Méliossos de Samos et Diogène d'Apollonie, à la lumière du traité hippocratique *De natura hominis*," *Revue des Études Anciennes* 67 (1965) 306-323.
216. JÜNGEL E., *Zum Ursprung der Analogie bei Parmenides und Heraklit*, Berlin: Walter de Gruyter, 1964.
217. KAHN C.H., "Being in Parmenides and Plato," *La Parola del Passato* 43 (1988) 237-261.
218. —, "Greek Verb 'to Be,'" *The Review of Metaphysics* 22 (1969) 249-254.
219. —, "More on Parmenides," *The Review of Metaphysics* 23 (1969) 333-340.
220. —, "Retrospect on the Verb 'To Be' and the Concept of Being," KNUUTTILA S., HINTIKKA J., eds., *The Logic of Being*, Dordrecht: D. Reidel, 1986, 1-28.
221. —, "The Greek Verb 'To Be' and the Concept of Being," *Foundations of Language*

- 2 (1966) 245-265.
222. —, "The Thesis of Parmenides," *The Review of Metaphysics* 22 (1968) 700-724.
223. —, *The Verb 'Be' in Ancient Greek* by CHARLES H. KAHN, Dordrecht (Holland), Boston (USA): D. Reidel, [1973].
224. —, "Why Existence Does Not Emerge as a Distinct Concept in Greek Philosophy," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 58 (1978) 323-334.
225. KARSTEN M.S., *Philosophorum graecorum veterum praesertim qui ante Platonem floruerunt operum reliquiae, recensuit et illustravit S.K., volumen primum, pars altera, Parmenidis Eleatae carminis reliquiae, De vita ejus et studiis disseruit, fragmenta explicuit, philosophiam illustravit S.K.*, Amstelodami, sumtibus J. Müller & soc., 1835.
226. ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ Α., *Παρμενίδου Περί φύσεως*, Αθήνα: Εκδόσεις EUNOMIA Verlag, 1999.
227. KEMBER O., "Right and Left in the Sexual Theories of Parmenides," *The Journal of Hellenic Studies* 91 (1971) 70-79.
228. KERFERD G.B., "Aristotle's Treatment of the Doctrine of Parmenides," *Oxford Studies in Ancient Philosophy*, suppl. vol., Oxford: Clarendon Press, 1991, 1-7.
229. —, "Parmenides Through His Fragments," *The Classical Review* 23 (1973) 129-131.
230. KETCHUM R.J., "Parmenides on What There Is," *Canadian Journal of Philosophy* 20 (1990) 167-190.
231. KINGSLEY P., *In the Dark Places of Wisdom*, Inverness, California, 1999.
232. KIRK G.S., RAVEN J.E., *The Presocratic Philosophers: A Critical History with a Selection of Texts*, London, New York: Cambridge University Press, 1957; repr. 1958, 1962, 1964, 1966.
233. —, RAVEN J.E., SCHOFIELD M., *The Presocratic Philosophers: A Critical History with a Selections of Texts*, 2nd ed., Cambridge.: Cambridge University Press [1985].
234. —, STOKES M.C., "Parmenides' Refutation of Motion," *Phronesis* 5 (1960) 1-4.
235. KLOWSKI J., "Antwortete Leukipp Melissos oder Melissos Leukipp?," *Museum Helveticum* 28 (1971) 65-71.
236. KOHLSCHITTER S., "Parmenides and Empedocles in Porphyry's History of Philosophy," *Hermathena* CL (1991) 43-53.
237. KRIPKE S., "Identity and Necessity," SCHWARTZ S.P., ed., *Naming, Necessity, and Natural Kinds*, Ithaca, NY: Cornell University Press, 1977, 66-101.
238. KRANZ W., "Über Aufbau und Bedeutung des parmenideischen Gedichtes," *Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften zu Berlin* (1916) 1158-1176.
239. —, *Vorsokratische Denker: Auswahl aus dem Überlieferten*, griechisch und deutsch, Berlin: Weidmann, 1939; repr. 1949, 1964.
240. KRISCHER T., "ΕΤΥΜΟΣ und ΑΛΗΘΗΣ," *Philologus* 109 (1965) 161-174.

241. KULLMANN W., "Zenon und die Lehre des Parmenides," *Hermes* 86 (1958), 157-172.
242. LACEY A.R., "The Eleatics and Aristotle on Some Problems of Change," *Journal of the History of Ideas* 26 (1965) 451-468.
243. LAFRANCE Y., "Le sujet du Poème de Parménide: l'être ou l'univers?," *Elenchos* 2 (1999) 265-308.
244. LAKS A., "The More' and 'The Full': On the Reconstruction of Parmenides' Theory of Sensation in Theophrastus, *De Sensibus*, 3-4," *Oxford Studies in Ancient Philosophy* 8 (1990) 1-18.
245. LAN C.E., "Die ὁδὸς πολύφημος der Parmenideischen Wahrheit," *Hermes* 88 (1960) 376-379.
246. LEAR J., "A Note on Zeno's Arrow," *Phronesis* 26 (1981) 91-104.
247. ЛЕБЕДЕВ А.В., *Фрагменты ранних греческих философов, часть I: От этических теокосмогоний до возникновения атомистики*, Москва: Наука, 1989.
248. LEE E.N., MOURELATOS A.-P.D., RORTY R.M., eds., *Exegesis and Argument: Studies in Greek Philosophy Presented to Gregory Vlastos* (*Phronesis*, suppl. vol. 1), Assen, New York: Van Gorcum, Humanities Press, 1973.
249. LEE H.D.P., *Zeno of Elea: A Text with Translation and Notes* (*Cambridge Classical Studies*), London: Cambridge University Press, 1936; Amsterdam: Adolf M. Hakkert, 1967.
250. LEE J.S., "Parmenides Mon Amour," *Literature and Psychology* 35 (1989) 44-54.
251. LESHNER J.H., "Parmenides' Critique of Thinking: The *poludéris elenchos* of Fragment 7," *Oxford Studies in Ancient Philosophy* 2 (1984) 1-30.
252. —, "The Significance of κατὰ πάντ' ἄσπετη in Parmenides Fr. 1,3," *Ancient Philosophy* 14 (1994) 1-20.
253. *Lexicon of Presocratic Philosophy*, vol. 1, vol. II κ-ω, Athens: Academy of Athens, Research Center for Greek Philosophy, 1988-1994.
254. LIEBRUCKS B., *Platons Entwicklung zur Dialektik: Untersuchungen zum Problem des Eleatismus*, Frankfurt a. M.: Vittorio Klostermann, 1949.
255. LLOYD G.E.R., *Polarity and Analogy: Two Types of Argumentation in Early Greek Thought*, Cambridge: Cambridge University Press, 1966.
256. —, "Right and Left in Greek Philosophy," *The Journal of Hellenic Studies* 82 (1962) 56-66; LLOYD G.E.R., *Methods and Problems in Greek Science*, Cambridge: Cambridge University Press, [1991], 27-48.
257. LOENEN J.H.M.M., *Parmenides, Melissus, Gorgias: A Reinterpretation of Eleatic Philosophy*, Assen: Van Gorcum, 1959; New York: Humanities Press, 1961.
258. LOEW E., "Das Lehrgedicht des Parmenides. Eine Kampfschrift gegen die Lehre Heraklits," *Rheinisches Museum für Philologie* 79 (1930) 209-214.

259. —, "Ein Beitrag zum heraklitisch-parmenideischen Erkenntnisproblem," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 31 (1917-1918) 63-90; 125-152.
260. —, "Parmenides und Heraklit im Wechselkämpfe," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 24 (1911) 343-369.
261. LONG A.A., "The Principles of Parmenides' Cosmogony," *Phronesis* 8 (1963) 90-107; rev. and repr. in FURLEY D.J., ALLEN R.E., eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. 11: *The Eleatics and Pluralists*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1975, 82-101.
262. LONGRIGG J., "Elements and After: A Study in Presocratic Physics of the Second Half of the Fifth Century," *Apeiron* 19 (1985) 93-115.
263. —, "The 'Roots of All Things,'" *Isis* 67 (1976) 420-438.
264. —, "Zeno's Cosmology?," *The Classical Review* 22 (1972) 170-171.
265. LORITE MENA J., "Parménide: La parole entre la vérité et le $\sigma\upsilon\phi\alpha\sigma$," *Revue de Métaphysique et de Morale* 83 (1978) 289-307.
266. LOVEJOY A.O., "The Meaning of $\Phi\upsilon\sigma\iota\varsigma$ in the Greek Physiologers," *The Philosophical Review* 18 (1909) 369-383.
267. LOWIT A., "Le 'principe' de la lecture heideggerienne de Parménide (*Parmenides*, GA, 54)," *Revue de Philosophie Ancienne* 4 (1986) 163-210.
268. LYNCH W.F., *An approach to the Metaphysics of Plato through the Parmenides*, Washington, D.C.: Georgetown University Press, 1959.
269. MACKENZIE M.M., "Parmenides' Dilemma," *Phronesis* 27 (1982) 1-12.
270. MAKIN S., "Zeno on Plurality," *Phronesis* 27 (1982) 223-238.
271. MANCHESTER P.B., "Parmenides and the Need for Eternity," *The Monist* 62 (1979) 81-106.
272. MANSFELD J., "Bad World and Demiurge: A 'Gnostic' Motif from Parmenides and Empedocles to Lucretius and Philo," BROEK R., VAN DEN, VERMASEREN M.J., eds., *Studies in Gnosticism and Hellenistic Religions*, Festschrift G. Quispel, Leiden: E.J. Brill, 1981, 261-314, repr. in MANSFELD J., *Studies in Later Greek Philosophy and Gnosticism*, London: Variorum Reprints, 1989, 261-314.
273. —, "'De Melisso Xenophane Gorgia': Pyrronizing Aristotelianism," MANSFELD J., *Studies in the Historiography of Greek Philosophy*, Assen: Van Gorcum, 1990, 200-237.
274. —, *Die Offenbarung des Parmenides und die menschliche Welt* (*Wijsgerige teksten en studies* Nr. 9), Assen: Van Gorcum, 1964.
275. —, *Die Vorsokratiker I: Milesier, Pythagoreer, Xenophanes, Heraklit, Parmenides*, griechisch und deutsch, auswahl der Fragmente, übers. und erl. von JAAP MANSFELD, Stuttgart: Philipp Reclam jun., [21988].
276. —, "Hesiod and Parmenides in Nag Hammadi," *Vigiliae Christianae* 35 (1981) 174-182, repr. in MANSFELD J., *Studies in Later Greek Philosophy and Gnosticism*,

- London: Variorum Reprints, 1989, 174-182.
277. —, "Insight by Hindsight Intentional Unclarity in Presocratic Proems," *Bulletin of The Institute of Classical Studies* 40 (1995) 225-232.
278. —, "Parmenides Fr. B 2,1," *Rheinisches Museum für Philologie* 109 (1966) 95-96.
279. —, *Studies in Later Greek Philosophy and Gnosticism*, London: Variorum Reprints, 1989,
280. —, *Studies in the Historiography of Greek Philosophy*, Assen: Van Gorcum, 1990.
281. —, **RIJK L.M., de**, eds., *Kephalaion: Studies in Greek Philosophy and its Continuation offered to C.J. de Vogel (Philosophical texts and studies Nr. 23)*, Assen: Van Gorcum, 1975.
282. **ΜΑΡΑΓΓΙΑΝΟΥ-ΔΕΡΜΟΥΣΗ Ε.**, 'Ελεατική Φιλοσοφία: Διεξοδική ανάλυση τῆς διδασκαλίας τῶν Ἐλεατῶν φιλοσόφων, Ἀθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα, 1996.
283. **MARTINEAU E.**, "Le 'cœur' de l'Alètheia," *Revue de Philosophie Ancienne* 4 (1986) 33-86.
284. **MASON R.**, "Parmenides and Language," *Ancient Philosophy* 8 (1988) 149-166.
285. **MATSON W.I.**, "The Zeno of Plato and Tannery Vindicated," *La Parola del Passato* 43 (1988) 312-336.
286. —, "Parmenides Unbound," *Philosophical Inquiry* 2 (1980) 345-360.
287. **MATTHEN M.**, "A Note on Parmenides' Denial of Past and Future," *Dialogue* 25 (1986) 553-557.
288. —, "Greek Ontology and the 'Is' of Truth," *Phronesis* 28 (1983) 113-135.
289. **MAUERHOFER K.**, "Parmenides DK 28 B 8,19-20," *Museum Helveticum* 54 (1997) 193-203.
290. **McDIARMID J.B.**, "Theophrastus on the Presocratic Causes," *Harvard Studies in Classical Philology* 61 (1953) 85-156; repr. in **FURLEY D.J., ALLEN R. E.**, eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. 1: *The Beginnings of Philosophy*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1970, 178-238.
291. **McGIBBON D.**, "The Atomists and Melissus," *Mnemosyne* 17 (1964) 248-255.
292. **McKIRAHAN R.D.**, *Philosophy Before Socrates: An Introduction with Text and Commentary*, Indianapolis, Cambridge: Hackett Publishing Company, 1994.
293. **MERLAN P.**, "Neues Licht auf Parmenides," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 48 (1966) 267-276.
294. **MICELI R.**, "Dalli essere degli Eleati an non-essere dei Sofisti," *Archivio di Storia della Filosofia Italiana* 5 (1936) 191-224.
295. **ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Κ.Π.**, *Οι Προσωκρατικοί, εισαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια*, Ἀθήνα: Χριστάκης, [1991].
296. **MILLER F.D., JR.**, "Parmenides on Mortal Belief," *Journal of the History of Philosophy* 15 (1977) 253-265.

297. MILLER M.H., "Parmenides and the Disclosure of Being," *Apeiron* 13 (1979) 12-35.
298. MINAR E.L., Jr., "Parmenides and the World of Seeming," *American Journal of Philology* 70 (1949) 41-55.
299. MONDOLFO R., "Discussioni su un testo parmenideo (B 8,5-6)," *Rivista Critica di Storia della Filosofia* 19 (1964) 310-315.
300. MORITZ R., "Eine chinesische Parallele zur griechischen Eleatik," *Deutsche Zeitschrift für Philosophie* 21 (1973) 55-70.
301. MORRISON J.S., "Parmenides and Er," *The Journal of Hellenic Studies* 75 (1955) 59-68.
302. MOSIMANN R., "Parmenides: An Ontological Interpretation," *Philosophical Inquiry* 23 (2001) 87-101.
303. MOURELATOS A.-P.D., "Comments on 'The Thesis of Parmenides,'" *The Review of Metaphysics* 22 (1969) 735-744.
304. —, "Determinancy and Indeterminacy, Being and Non-Being in the Fragments of Parmenides," SHINER R.A., KING-FARLOW J., *New Essays on Plato and the Pre-Socratics* (*Canadian Journal of Philosophy*, suppl. vol. 11), Guelph, Ontario: Canadian Association for Publishing in Philosophy, 1976, 45-60.
305. —, "Heraclitus, Parmenides, and the Naïve Metaphysics of Things," LEE E.N., MOURELATOS A.-P.D., RORTY R., eds., *Exegesis and Argument: Studies in Greek Philosophy Presented to Gregory Vlastos* (*Phronesis*, suppl. vol. 1), Assen, New York: Van Gorcum, Humanities Press, 1973, 16-48.
306. —, "Mind's Commitment to the Real: Parmenides B 8,34-41," ANTON J.P., KUSTAS G.L., eds., *Essays in Ancient Greek Philosophy*, Albany: State University of New York Press, [1971], 59-80.
307. —, "'Nothing' as 'Not-Being': Some Literary Contexts That Bear on Plato," BOWERSOCK G.W., BURKERT W., PUTNAM M.C.J., eds., *Arktouros: Hellenic Studies Presented to Bernard M.W. Knox*, Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1979, 319-329; repr. ANTON J.P., PREUS A., eds., *Essays in Ancient Greek Philosophy*, vol. 11, Albany: State University of New York Press, [1983], 59-69.
308. —, "φρᾶζω and Its Derivatives in Parmenides," *Classical Philology* 60 (1965) 261-262.
309. —, "Pre-Socratic Origins of the Principle that there are no Origins from Nothing," *The Journal of Philosophy* 78 (1981) 649-665.
310. —, "Some Alternatives in Interpreting Parmenides," *The Monist* 62 (1979) 3-14.
311. —, "The Deceptive Words of Parmenides' *Doxa*," MOURELATOS A.-P.D., ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York: Anchor Press, Doubleday, 1974, 312-349; repr. Princeton: Princeton University Press, 1993, 312-349.

312. —, *The Route of Parmenides: A Study of Word, Image and Argument in the Fragments* by ALEXANDER-P.D. MOURELATOS, New Haven and London: Yale University Press, 1970.
313. —, ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York: Anchor Press, Doubleday, 1974; repr. Princeton: Princeton University Press, 1993.
314. —, "Xenophanes' Contribution to the Explanation of the Moon's Light," *Φιλοσοφία* 32 (2002) 47-58.
315. MUGLER C., "Der Schatten des Parmenides," *Hermes* 103 (1975) 144-154.
316. MULLACH F.W.A., *Fragmenta philosophorum Graecorum*, vol. 1: *Poeseos philosophicae caeterorumque ante Socratem philosophorum quae supersunt*, [Darmstadt]: Scientia Verlag Aalen, 1968 [Parizes 1860. g. izdevuma atkārtots iespiedums].
317. MUÑOZ V.J., "La réplica de Anaxágoras a la teoría eleática del ser," *Cuadernos de Filología Clásica* 10 (1976) 101-145.
318. MUSITELLI S., "Ancora sui *φῶλαρχοι* di Velia," *La Parola del Passato* 35 (1980) 241-255.
319. NAHAMAS A., "On Parmenides' Three Ways of Inquiry," *Deucalion* 33/34 (1981) 97-111.
320. NAHM M.C., *Selections from Early Greek Philosophy*, New York: Appleton-Century-Crofts, 1934; repr. 1956, 1962, 1964.
321. NESTLE W., *Vom Mythos zum Logos: Die Selbstentfaltung des griechischen Denkens von Homer bis auf die Sophistik und Sokrates*, Stuttgart: Kröner, 1940; repr. 1942, 1966 (Aalen Scientia-Verlag), 1975.
322. NORTHRUP M.D., "Hesiodic Personification in Parmenides A 37," *Transactions and Proceedings of the American Philological Association* 110 (1980) 223-232.
323. NUSSBAUM M.C., "Eleatic Conventionalism and Philolaus on the Conditions of Thought," *Harvard Studies in Classical Philology* 83 (1979) 63-108.
324. NUTTON V., "The Medical School of Velia," *La Parola del Passato* 25 (1970) 211-225.
325. O'BRIEN D., "Le Poème de Parménide: Texte, Traduction et Essai Critique," AUBENQUE P., ed., *Études sur Parménide*, t. 1: *Le poème de Parménide*, texte, traduction, essai critique par DENIS O'BRIEN en collaboration avec JEAN FRÈRE pour la traduction française, Paris: Librairie Philosophique J. Vrin, 1987, 1-324.
326. —, "Non-being in Parmenides, Plato and Plotinus: A prospectus for the study of ancient Greek philosophy," SHARPLES R.W., ed., *Modern Thinkers and Ancient Thinkers: The Stanley Victor Keeling Memorial Lectures at University College London, 1981-1991*, [London]: UCL Press, [1993], 1-26.
327. —, "Temps et intemporalité chez Parménide," *Les Études Philosophiques* 35 (1980) 257-272.
328. O'DONNELL J.R., ed., *Essays in Honour of Anton Charles Pegis*, Toronto: Pontif-

- cal Institute of Medieval Studies, 1974.
329. **OSBORNE C.**, *Rethinking Early Greek Philosophy: Hippolytus of Rome and the Presocratics*, London: Duckworth, 1987.
330. **OSIER J.**, "Parmenides and the Pythagoreans," *Classical Bulletin* 52 (1976) 65-66.
331. **OWEN G.E.L.**, "Eleatic Questions," *The Classical Quarterly* 10 (1960) 84-102; rev. and repr. in **FURLEY D.J.**, **ALLEN R.E.**, eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. II: *The Eleatics and Pluralists*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1975, 48-81; repr. **OWEN G.E.L.**, *Logic, Science, and Dialectic: Collected Papers in Greek Philosophy*, Ithaca: Cornell University Press, 1986, 3-26.
332. —, *Logic, Science, and Dialectic: Collected Papers in Greek Philosophy*, Ithaca: Cornell University Press, 1986.
333. —, "Plato and Parmenides on the Timeless Present," *The Monist* 50 (1966) 317-340; rev. and repr. in **MOURELATOS A.-P.D.**, ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York: Anchor Press, Doubleday, 1974, 271-292; repr. Princeton: Princeton University Press, 1993., 271-292; repr. **OWEN G.E.L.**, *Logic, Science, and Dialectic: Collected Papers in Greek Philosophy*, Ithaca: Cornell University Press, 1986, 27-44.
334. —, "Zeno and the Mathematicians," *Proceedings of the Aristotelian Society* 58 (1957-1958) 199-222; repr. **OWEN G.E.L.**, *Logic, Science, and Dialectic: Collected Papers in Greek Philosophy*, Ithaca: Cornell University Press, 1986, 45-61.
335. **OWENS J.**, *A History of Ancient Western Philosophy*, New York: Appleton-Century-Crofts, 1959.
336. —, "Being in Early Western Tradition," **SPRUNG M.**, ed., *The Question of Being*, University Park, Penn.: Pennsylvania State University Press, 1978, 17-30.
337. —, "Naming in Parmenides," **MANSFELD J.**, **RIJK L.M.**, de, eds., *Kephalaion: Studies in Greek Philosophy and its Continuation offered to Professor C.J. de Vogel (Philosophical texts and studies Nr. 23)*, Assen: Van Gorcum & Comp. B.V., 1975, 16-25.
338. —, "The Physical World of Parmenides," **O'DONNELL J.R.**, ed., *Essays in Honour of Anton Charles Pegis*, Toronto: Pontifical Institute of Medieval Studies, 1974, 378-395.
339. **PABST A.**, *De Melissi Samii fragmentis*, Bonnae: Karl Georg, 1889.
340. **PACI E.**, *Storia del pensiero presocratico (Letterature e civiltà Nr. 7)*, Torino: Edizioni Radio Italiana, 1957.
341. **PATIN A.**, *Parmenides im Kampfe gegen Heraklit (Jahrbücher für klassische Philologie, suppl. vol. 25 [1899] 491-660)*, Leipzig: Teubner, 1899.
342. **PELLETIER F.J.**, *Parmenides, Plato and the Semantics of Not-Being*, Chicago: University of Chicago Press, 1990.

343. PELLICCIA H., "The Text of Parmenides B 1,3 (D-K)," *American Journal of Philology* 109 (1988) 507-512.
344. PELLIKAAN-ENGEL M.E., *Hesiod and Parmenides: A New View on their Cosmologies and on Parmenides' Proem*, Amsterdam: Adolf M. Hakkert, 1974.
345. PERRY B.M., "On the Cornford-Fragment (22 B 8,38*)," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 71 (1989) 1-9.
346. PETERSEN A.F., MEJER J., eds., *The World of Parmenides: Essays on the Presocratic Enlightenment*, ed. by ARNE F. PETERSEN, with the assistance of JORGEN MEJER, London, New York: Routledge and Kegan Paul, 1998.
347. PETERSON S., "Zeno's Second Argument against Plurality," *Journal of the History of Philosophy* 16 (1978) 261-270.
348. PEYRON A., ed., *Empedoclis et Parmenidis fragmenta ex codice taurinensis bibliothecae, restituta et illustrata ab AMEDEO PEYRON...*, Lipsiæ: Ioa. Aug. Gottl. Weigel, 1810.
349. PFEIFFER H., *Die Stellung des parmenideischen Lehrgedichtes in der epischen Tradition*, Bonn: Habelt, 1975.
350. PHILIPS E.D., "Parmenides on Thought and Being," *Philosophical Review* 64 (1955) 546-560.
351. PICKERING F.R., "Aristotle on Zeno and the now," *Phronesis* 23 (1978) 253-257.
352. PIERI A., "Parmenide e la lingua della tradizione epica greca," *Studi Italiani di Filologia Classica* 49 (1977) 68-103.
353. PIPPIDI D.M., *Fragmente Eleatilor: Xenofanes, Parmenides, Zenon, Melissos, traducere, perfata si note de D.M. PIPPIDI*, Bucureşti: Universitas, 1998.
354. PLEGER W.H., *Die Vorsokratiker*, Stuttgart: Metzler, 1991.
355. PODLECKI A.J., "Guest-Gifts and Nobodies in *Odyssey* 9," *Phoenix* 15 (1961) 125-133.
356. POPPER K.R., "Back to the Pre-Socratics," *Proceedings of the Aristotelian Society* 59 (1958-1959) 1-24; repr. in FURLEY D.J., ALLEN R.E., eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. 1: *The Beginnings of Philosophy*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1970, 130-153.
357. —, "How the Moon Might Throw Some of Her Light Upon the Two Ways of Parmenides," *The Classical Quarterly* 42 (1992) 12-19.
358. —, *The World of Parmenides: Essays on the Presocratic Enlightenment*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1998.
359. PRAUSS G., *Platon und der logische Eleatismus*, Berlin: Walter de Gruyter, 1966.
360. PRIER R.A., *Archaic Logic: Symbol and Structure in Heraclitus, Parmenides and Empedocles (De proprietatibus litterarum. Series practica Nr. 11)*, The Hague, Paris: Mouton, 1976.

361. —, "Σῆμα and the Symbolic Nature of the Pre-Socratic Thought," *Quaderni Urbinati di Cultura Classica* 28 (1978) 91-101.
362. PRIOR W.J., "Zeno's First Argument Concerning Plurality," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 60 (1978) 247-256.
363. PUGLIESE CARATELLI G., "Ancora di Parmenide e della scuola medica di Velia," *La Parola del Passato* 40 (1985) 34-38.
364. —, "Ancora su φῶλαρχος," *La Parola del Passato* 25 (1970) 243-248.
365. —, "Culti e dottrine religiose in Magna Grecia," *La Parola del Passato* 20 (1965) 5-27.
366. —, "La scuola medica di Parmenide a Velia," CARRATELLI P.G., *Tra Cadmo e Orfeo: Contributi alla storia civile e religiosa dei Greci d'Occidente*, Bologna: Il Mulino, 1990, 269-280.
367. —, "La θεά di Parmenide," *La Parola del Passato* 43 (1988) 337-346.
368. —, "Nuove note sulla scuola medica di Parmenide a Velia," *La Parola del Passato* 41 (1986) 108-111.
369. —, "ΠΑΡΜΕΝΕΙΔΗΣ ΦΥΣΙΚΟΣ," *La Parola del Passato* 20 (1965) 306.
370. RAMNOUX C., *Études Présocratiques*, préface de JEAN WAHL, Paris: Éditions Klincksieck, 1970.
371. —, *Études Présocratiques*, II suivies de *Études mythologiques ou De la légende à la sagesse*, Paris: Éditions Klincksieck, 1983.
372. —, *Parménide et ses successeurs immédiats (Gnose)*, Monte Carlo: Éditions du Rocher, 1979.
373. RANULF S., *Der eleatische Satz vom Widerspruch*, Copenhagen: Gyldendalske Boghandel, 1924.
374. RAVEN J.E., *Pythagoreans and Eleatics: An Account of the Interaction Between the Two Opposed Schools During the Fifth and Early Fourth Centuries BC*, Cambridge: At the University Press, 1948; repr. Amsterdam: Adolf M. Hakkert, 1966.
375. REALE G., *Melisso: Testimonianze e frammenti*, introduzione, traduzione e commento a cura di GIOVANNI REALE (*Biblioteca di Studi Superiori. Filosofia antica* Nr. 50), Firenze: La Nuova Italia, 1970.
376. REICH K., "Parmenides und die Pythagoreer," *Hermes* 82 (1954) 287-294.
377. REILLY T.J., "Parmenides Fragment 8,4: a Correction," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 58 (1976) 57.
378. REINHARDT K., *Parmenides und die Geschichte der griechischen Philosophie*, Bonn: Verlag von Friedrich Cohen, 1916; repr. Frankfurt a. M.: Vittorio Klostermann, 1959, 1977.
379. —, "The Relation between the Two Parts of Parmenides' Poem," MOURELATOS A.-P.D., ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York:

- Anchor Press, Doubleday, 1974, 293-311; repr. Princeton: Princeton University Press, 1993, 293-311.
380. **RIAUX F.**, *Essai sur Parménide d'Élée*, suivi du texte et de la traduction des fragments par FRANCIS RIAUX, Paris: Librairie de Joubert, 1840.
381. **RIEZLER K.**, *Parmenides*, Text, Übersetzung und Interpretation von K. RIEZLER, Frankfurt a. M.: Vittorio Klostermann, 1934; 2. ergänzte Aufl. bearbeitet und mit einem Nachwort versehen von H.G. GADAMER (*Quellen der Philosophie* Nr. 12), 1970.
382. **RIJK L.M., de.**, "Did Parmenides Reject the Sensible World?," GERSON L.P., ed., *Graceful Reason: Essays in Ancient and Medieval Philosophy Presented to Joseph Owens*, Toronto: Pontifical Institute of Medieval Studies, 1983, 29-53.
383. **RIST J.M.**, "Parmenides and Plato's *Parmenides*," *The Classical Quarterly* 20 (1970) 221-229.
384. **ROBINSON J.M.**, *An Introduction to Early Greek Philosophy: The Chief Fragments and Ancient Testimony, with Connecting Commentary*, Boston: Houghton Mifflin Company, 1968.
385. **ROBINSON T.M.**, "Parmenides and Heraclitus on What Can Be Known," *Revue de Philosophie Ancienne* 7 (1989) 157-167.
386. —, "Parmenides on Ascertainment of the Real," *Canadian Journal of Philosophy* 4 (1975) 623-633.
387. —, "Parmenides on the Real in Its Totality," *The Monist* 62 (1979) 54-60.
388. **RÖSLER W.**, *Reflexe vorsokratischen Denkens bei Aischylos* (Beiträge zur klassischen Philologie Nr. 37), Meisenheim am Glan: Verlag Anton Hain, 1970.
389. **ΡΟΥΣΣΟΣ Ε.Ν.**, *Ἐλεάτες: Τά Κείμενα, Ἐπιλογή καί Ἐπιμέλεια, Μετάφραση.. Ἀθήνα: Δευκαλίων*, 1982.
390. **RUGGIU L.**, "Unità e molteplicità in Parmenide," *La Parola del Passato* 43 (1988) 347-372.
391. **SALMON W.C.**, ed., *Zeno's Paradoxes*, Indianapolis and New York: Bobbs-Merrill, 1970.
392. **SANDERS V.**, *Der Idealismus des Parmenides*, Inaug.-Diss. der Hohen Philosoph. Fakultät zu München zur Erlang. des Philosoph. Doktorgrades, München: Akademische Buchdruckerei von F. Straub, 1910.
393. —, "Parmenida ideālisms," VECVAGARS M., ed., *Antikā pasaule Latvijā: Rakstu krājums*, Rīga: Filozofijas un socioloģijas institūts, 1998, 41-54.
394. **SANTILLANA G., de.**, "Prologue to Parmenides," *Lectures in Memory of Louise Taft Semple*, first series 1961-1965, Princeton University Press for the University of Cincinnati (*University of Cincinnati Classical Studies* Nr. 1), 1967, 43-93.
395. **SASSI M.M.**, "Parmenide al bivio: Per un'interpretazione del Proemio," *La Parola del Passato* 43 (1988) 383-396.

396. SAUVAGE M., *Parménide ou la sagesse impossible*, présentation, choix de textes, chronologie, bibliographie par MICHELINE SAUVAGE (*Philosophes de tous les temps* Nr. 88), [Paris]: Editions Seghers, [1973].
397. SCALIGER J.J., [Unpublished Collection of Fragments in University Library of Leiden], ms. Scal. 25, ff. 110'-112', *Fragmenta.. Parmenidis.. ex variis scriptoribus collecta a Scaligero*.
398. SCHICK T., S.J., "Check and Spur: Parmenides' Concept of (What) Is," *The Classical Journal* 60 (1964-1965) 170-173.
399. SCHLÜTER J., *Heidegger und Parmenides: Ein Beitrag zu Heideggers Parmenidesauslegung und zur Vorsokratiker-Forschung (Abhandlungen zur Philosophie, Psychologie und Pädagogik Nr. 147)*, Bonn: Bouvier Verlag, 1979.
400. SCHOFIELD M., "Did Parmenides Discover Eternity?," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 52 (1970) 113-135.
401. SCHWABL H., "Hesiod und Parmenides: Zur Formung des parmenideischen Prooimions (28 B 1)," *Rheinisches Museum für Philologie* 106 (1963) 134-142.
402. —, "Sein und Doxa bei Parmenides," *Wiener Studien* 66 (1953) 50-75.
403. —, WIESNER J., "Die Forschungsberichte 1. Die Eleaten," *Anzeiger für die Altertumswissenschaft* 25 (1972) 1-56.
404. SEHL E., "Erkenntnisontik in der griechischen Philosophie: Kritische Studien zur Geschichte der Lehre von einer Subjektivität der Sinnesqualitäten," *Abhandlung der Herder-Gesellschaft und des Herder-Instituts zu Riga* 1 (1936) 9-141.
405. SEIDEL G.J., *Martin Heidegger and the Pre-Socratics: An Introduction to His Thought*, Lincoln, Neb.: University of Nebraska Press, 1964.
406. SHINER R.A., KING-FARLOW J., eds., *New Essays on Plato and the Presocratics (Canadian Journal of Philosophy, suppl. vol. 11)*, Guelph, Ontario: Canadian Association for Publishing in Philosophy, 1976.
407. SIDER D., "Confirmation of Two 'Conjectures' in the Presocratics: Parmenides B 12 and Anaxagoras B 15," *Phoenix* 33 (1979) 67-69.
408. —, "Textual Notes on Parmenides' Poem," *Hermes* 113 (1985) 362-366.
409. SINNIGE T., *Matter and Infinity in the Presocratic Schools and Plato (Philosophical texts and studies Nr. 17)*, Assen: Van Gorcum, 1968; 2nd ed. 1971.
410. SOLMSEN F., *Kleine Schriften*, 111 vols., Hildesheim: Georg Olms Verlag, vol. I and II, 1968; vol. III, 1982.
411. —, "Light from Aristotle's *Physics* on the Text of Parmenides B 8 D-K," *Phronesis* 22 (1977) 10-12.
412. —, "Parmenides and the Description of Perfect Beauty in Plato's *Symposium*," *American Journal of Philology* 92 (1971) 62-70; repr. in SOLMSEN F., *Kleine Schriften*, 111 vols., Hildesheim: Georg Olms Verlag, vol. III, 1982, 202-210.
413. —, "The 'Eleatic One' in Melissus," *Verslagen en Mededeelingen* 8 (1969) 219-233;

- repr. SOLMSEN F., *Kleine Schriften*, III vols., Hildesheim: Georg Olms Verlag, vol. III, 1982, 137-149.
414. —, "The Tradition about Zeno of Elea Re-Examined," *Phronesis* 16 (1971) 116-141; repr. in MOURELATOS A.-P.D., ed., *The Pre-Socratics: A Collection of Critical Essays*, Garden City, New York: Anchor Press, Doubleday, 1974, 368-393; repr. Princeton: Princeton University Press, 1993, 368-393.
415. SOMIGLIANA A., "I versi 4ss. del fr. B 6 di Parmenide e la supposta polemica antieraclitea," *Rivista di Filosofia Neoscolastica* 67 (1975) 325-335.
416. —, "La presunta polemica Parmenide - Eraclito ed un errato principio interpretativo," *Rivista di Filosofia Neoscolastica* 58 (1966) 210-220.
417. SOMVILLE P., *Parménide d' Elée: Son temps et le nôtre. Un chapitre d'histoire des idées* (Bibliothèque d'histoire de la philosophie), Paris: Librairie Philosophique J. Vrin, 1976.
418. SOUZA J.C., de, *Os Pré-socráticos*, fragmentos, doxografia e comentários (Os Pensadores), São Paulo: Abril Cultural, 1973; 2nd ed. 1978.
419. SPARSHOTT F.E., *Looking for Philosophy*, Montreal and London: McGill-Queen's University Press, 1972.
420. SPINELLI E., "Parmenide fr. 8,5-6: contra Simplicium?," *Elenchos* 2 (1991) 303-312.
421. SPRAGUE R.K., "Parmenides: A Suggested Rearrangement of Fragments in the 'Way of Truth,'" *Classical Philology* 50 (1955) 124-126.
422. STANNARD J., "Parmenidean Logic," *Philosophical Review* 69 (1960) 526-533.
423. STEFANINI L., "Essere e Imagine in Parmenide," *Giornale Critico della Filosofia Italiana* 6 (1952) 35-69.
424. STEIN H., *Die Fragmente des Parmenides περί φύσεως* von HEINRICH STEIN, Lipsiae: in aedibus B.G. Teubneri, fasciculus prior, 1864; fasciculus posterior, 1867.
425. STEPHANUS H., ed., *Ποίησις φιλόσοφος. Poesis philosophica, vel saltem, reliquiae poesis philosophicae, Empedoclis, Parmenidis, Xenophanis, Cleanthis, Timonis, Epicharmi...* [Geneva]: excudebat HENR. STEPHANUS, 1573.
426. STOKES M.C., *One and Many in Presocratic Philosophy* (Publ. of The Center for Hellenic Studies, Washington), Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1971.
427. —, "Parmenides, Fragment 6," *The Classical Review* 10 (1960) 193-194.
428. STOUGH C.L., "Parmenides' Way of Truth, B 8,12-13," *Phronesis* 13 (1968) 91-107.
429. STUDENTS J.A., "Atziņas teorija grieķu filosofijā: Disertācija filosofijas doktora grāda iegūšanai," *Latvijas Universitātes Raksti* 16 (1927; atsevišķs novilkums).
430. SUHR M., *Platons Kritik an den Eleaten: Vorschläge zur Interpretation des platonischen Dialogs 'Parmenides'* (Schriften der Stiftung Europa-Kolleg Hamburg, Bd. 12), Hamburg: Stiftung Europa-Kolleg Hamburg, Fundament-Verlag Dr. Sasse

- & CO., 1969.
431. SZABÓ A., "Die Philosophie der Eleaten und der Aufbau von Euklids *Elementen*," *Φιλοσοφία* 1 (1971) 195-227.
 432. —, "Eleatica," *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae* 3 (1955-1956) 67-103.
 433. —, "Zum Verständnis der Eleaten," *Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae* 2 (1954) 243-287.
 434. TAMINIAUX J., "The Interpretation of Greek Philosophy in Heidegger's *Fundamental Ontology*," *Journal of the British Society for Phenomenology* 19 (1988) 3-13.
 435. TARÁN L., "El significado de *voείν* en Parménides," *Anales de Filología Clásica* 7 (1959) 122-139.
 436. —, *Parmenides: A Text with Translation, Commentary, and Critical Essays* by LEONARDO TARÁN, Princeton: Princeton University Press, 1965.
 437. —, "Perpetual Duration and Atemporal Eternity in Parmenides and Plato," *The Monist* 62 (1979) 43-53.
 438. —, "Proclus *In Parm.* 1152,33 (Cousin) and Parmenides 28 B 3 (Diels-Kranz)," *Classical Philology* 62 (1967) 194-195.
 439. TARRANT H.A.S., "Parmenides B 1,3: Text, Context, and Interpretation," *Antichthon* 10 (1976) 1-7.
 440. —, "The Conclusion of Parmenides' Poem," *Apeiron* 17 (1983) 73-84.
 441. TELOH H., "Parmenides and Plato's *Parmenides* 131 A-132 c," *Journal of the History of Philosophy* 14 (1976) 125-130.
 442. TILGHMAN B.R., "Parmenides, Plato and Logical Atomism," *Southern Journal of Philosophy* 7 (1969) 151-160.
 443. TIMPANARO CARDINI M., "Saggio sugli Eleati," *Studi Classici e Orientali* 16 (1967) 149-255.
 444. TRABATTONI F., "Parmenide, fr. 1,31-32," *Hyperboreus* 4 (1998) 5-20.
 445. —, "Parmenide, Untersteiner e il fr. 8,5-6," *Elenchos* 2 (1991) 313-318.
 446. TOWNSLEY A.L., "Parmenides and Gregory of Nyssa: An Antecedent of the Dialectic of Participation in Being, in *De vita Moysis*," *Salesianum* 36 (1974) 641-646.
 447. TUGENDHAT E., "Das Sein und das Nichts," *Durchblicke: Martin Heidegger zum 80. Geburtstag*, Frankfurt a. M.: Vittorio Klostermann, 1970, 132-161.
 448. TUGWELL S., "The Way of Truth," *The Classical Quarterly* 14 (1964) 36-41.
 449. TURNBULL R.G., "Episteme and Doxa: Some Reflections on Eleatic and Heraclitean Themes in Plato," ANTON J.P., PREUS A., eds., *Essays in Ancient Greek Philosophy*, vol. II, Albany: State University of New York Press, [1983], 279-300.
 450. ΤΖΑΒΑΡΑΣ Γ., *Τό ποιήμα τοῦ Παρμενίδου*, Ἀθήνα: Δόμος, 1980.
 451. UNTERSTEINER M., "Ancora su Parmenide (B 8,5-6)," *Rivista Critica di Storia*

- della *Filosofia* 20 (1965) 51-53.
452. —, "L' ὁδός di Parmenide come via all' ἐόν," *Studi Urbinati di Storia* 30 (1956) 22-69.
453. —, *Parmenide: Testimonianze e frammenti*, introduzione, traduzione e commento a cura di MARIO UNTERSTEINER (*Biblioteca di Studi Superiori* Nr. 38), Firenze: La Nuova Italia, [1958]; repr. [1967].
454. —, *Zenone: Testimonianze e frammenti*, introduzione, traduzione e commento, a cura di MARIO UNTERSTEINER (*Biblioteca di Studi Superiori. Filosofia Antica* Nr. 46), Firenze: La Nuova Italia, 1963.
455. VECVAGARS M., ed., *Antikā pasaule Latvijā: Rakstu krājums*, Rīga: Filozofijas un socioloģijas institūts, 1998.
456. —, ed., *Parmenids par dabu: Teksts un indekss sengrieķu valodā*, Rīga: Filozofijas un socioloģijas institūts, [2004].
457. —, KEMERE I., *Parmenids: Testimonijas, 1. fragments*, Rīga: Filozofijas un socioloģijas institūts, 1999.
458. —, —, *Pirmsokrātisko domātāju darbu fragmenti: ΑΝΑΞΙΜΑΝΔΡΟΣ, ΑΝΑΞΙΜΕΝΗΣ, ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ, ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ*, Rīga: Vaga, 1994.
459. VERDENIUS W.J., "Der Logosbegriff bei Heraklit und Parmenides," *Phronesis* 11 (1966) 81-98; 12 (1967) 99-117.
460. —, "Εἶναι 'to imply,'" *Mnemosyne* 35 (1982) 140.
461. —, "Notes on the Presocratics," *Mnemosyne* 1 (1948) 8-14.
462. —, "Opening Doors (Parm. B 1,17-18)," *Mnemosyne* 30 (1977) 287-288.
463. —, "Opening Doors Again," *Mnemosyne* 33 (1980) 175.
464. —, "Parmenides B 2,3," *Mnemosyne* 15 (1962) 237.
465. —, "Parmenides' Conception of Light," *Mnemosyne* 2 (1949) 116-131.
466. —, *Parmenides: Some Comments on His Poem*, Groningen, Batavia: J.B. Wolters' Maatschappij N.V., 1942; repr. Amsterdam, 1964.
467. VERSÉNYI L., *Heidegger, Being, and Truth*, New Haven: Yale University Press, 1965.
468. VICK G.R., "Heidegger's Linguistic Rehabilitation of Parmenides' Being," *American Philosophical Quarterly* 8 (1971) 139-150.
469. VITALI R., "Il φῶν di Parmenide," *Studi Urbinati di Storia* 46 (1972) 303-324.
470. —, *Parmenide d'Elea, Περί φύσεως: Una ricostruzione del poema*, Faenza: Lega, 1977.
471. VLASTOS G., "A Note on Zeno B 1," FURLEY D.J., ALLEN R.E., eds., *Studies in Presocratic Philosophy*, vol. 11: *The Eleatics and Pluralists*, London, New York: Routledge and Kegan Paul, The Humanities Press, 1975, 177-183.
472. —, "A Note on Zeno's Arrow," *Phronesis* 11 (1966) 3-18.

473. —, "A Zenonian Argument against Plurality," ANTON J.P., KUSTAS G.L., eds., *Essays in Ancient Greek Philosophy*, Albany: State University of New York Press, [1971], 119-144.
474. —, "Parmenides' Theory of Knowledge," *Transactions and Proceedings of the American Philological Association* 77 (1946) 66-77.
475. —, "Plato's Testimony Concerning Zeno of Elea," *The Journal of Hellenic Studies* 95 (1975) 136-162.
476. VOGEL C.J. de, *Greek Philosophy: A Collection of Texts*, selected and supplied with some notes and explanations by C.J. de VOGEL, vol. I: *Thales to Plato*, 4th. ed., Leiden: E.J. Brill, 1969.
477. WAERDEN B.L. VAN DER, "Zenon und die Grundlagenkrise der griechischen Mathematik," *Mathematische Annalen* 117 (1940) 141-161.
478. WARDY R.B.B., "Eleatic Pluralism," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 70 (1988) 125-146.
479. WATERFIELD R., *The First Philosophers: The Presocratics and Sophists*, ed. and transl. by ROBIN WATERFIELD, Oxford: Oxford University Press, 2000.
480. WEBER F.J., *Fragmente der Vorsokratiker: Text und Kommentar* (Schöninghs griechische Klassiker Nr. 37a-b), Paderborn: Ferdinand Schöningh, 1964; 2nd ed. 1976.
481. WELZK S., *Die Einheit der Erfahrung: Eine Interpretation der parmenideischen Fragmente* (Einzelarbeiten aus dem Max-Planck-Institut zur Erforschung der Lebensbedingungen der Wissenschaftlich-Technischen Welt), München, Wien: C. Hanser, 1976.
482. WESOLY M., "Parmenides z Elei – physikos," *Przeegląd Filozoficzny* 2 (2001) 59-70.
483. —, "Parmenides: Fragmenty poematu ΠΕΡΙ ΦΥΣΕΩΣ. O naturze," *Przeegląd Filozoficzny* 2 (2001) 71-85.
484. WEST M.L. *Early Greek Philosophy and the Orient*, Oxford: Clarendon Press, 1971.
485. WHEELER S.C., III., "Megarian Paradoxes as Eleatic Arguments," *American Philosophical Quarterly* 20 (1983) 287-295.
486. WHITE C.J., "Heidegger and the Beginning of Metaphysics," *Journal of the British Society for Phenomenology* 19 (1988) 34-50.
487. WHITE M.J., "Zeno's Arrow, Divisible Infinitesimals, and Chrysippus," *Phronesis* 27 (1982) 239-254.
488. WHITTAKER J., *God, Time, Being: Two Studies in the Transcendental Tradition in Greek Philosophy* (Symbolae Osloenses suppl. vol. 23), Osloae: In Aedibus Universitetsforlaget, MCMLXXI.
489. WIESNER J., "Die Negation der Entstehung des Seienden: Studien zu Parmenides

- B 8,5-21," *Archiv für Geschichte der Philosophie* 52 (1970) 1-34.
490. WILSON J.R., "Parmenides, B 8,4," *The Classical Quarterly* 20 (1970) 32-34.
491. WOODBURY L., "Parmenides on Names," *Harvard Studies in Classical Philology* 63 (1958) 145-160; repr. with rev. and add. notes in ANTON J.P., KUSTAS G.L., eds., *Essays in Ancient Greek Philosophy*, Albany: State University of New York Press, [1971], 145-162.
492. —, "Parmenides on Naming by Mortal Men: Fr. B 8,53-56," *Ancient Philosophy* 6 (1986) 1-13.
493. WRIGHT M.R., *The Presocratics*, Bristol: Bristol Classical Press, 1985.
494. WYATT W.F., Jr, "The Root of Parmenides," *Harvard Studies in Classical Philology* 94 (1992) 113-120.
495. ZAFIROPULO J., *L'école éléate: Parménide. Zénon. Méliossos* (Collection d'Études anciennes), Paris: Les Belles Lettres, 1950.
496. —, *Vox Zenonis*, par JEAN ZAFIROPULO, Paris: Les Belles Lettres, 1958.
497. ZELLER E., *Die Philosophie der Griechen: Eine Untersuchung über Character, Gang und Hauptmomente ihrer Entwicklung*, 1-11-111, Leipzig: Fues, 1844-1852; 2. Aufl. *Die Philosophie der Griechen in ihrer geschichtlichen Entwicklung dargestellt* 1. Teil *Allgemeine Einleitung: Vorsokratische Philosophie*, Leipzig: Reisland, 1855; reed. 1875-1876, 1892, 1919-1922 (herausgeg. von F. LORTZING und W. NESTLE); repr. Hildesheim: Olms, 1963.

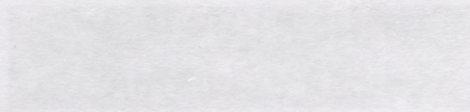

Skats uz teātri Elejā

Ta, kas ir raksturota ar pagāniskiem nosaukumiem, ir raksturota ar raksturojošiem nosaukumiem, mēs esam, mēs esam, mēs esam.

Vienīgā un vienīgā Pārbaudē (Pārbaudē) ir raksturota ar raksturojošiem nosaukumiem, mēs esam, mēs esam, mēs esam.

Šis ir raksturojošs nosaukums.

1. Raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums.
2. Raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums.

PIEZĪMES

Pārbaudē ir raksturota ar raksturojošiem nosaukumiem, mēs esam, mēs esam, mēs esam.

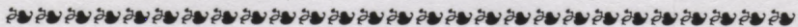
Šis ir raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums.

Šis ir raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums.

Šis ir raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums, raksturojošs nosaukums.

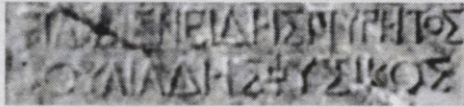

Shant on retri Page

¹ T.s. teštimonijas vai pagātnes autoru liecības par Parmenidu tulkojām izlases veidā, pievērsdamies, mūsaprāt, nozīmīgākajām no tām.

² Vienīgais zināmais Parmenida [Παρμενίδης ὁ Ἐλεάτης] attēls ir galva uz hermas, kas atklāta Velijā 1966. g. un kuru datē ar m.ē. 1 gs. Uz hermas ir uzraksts ΠΑ[Ρ]ΜΕΝΙΔΗΣ ΠΥΡΗΤΟΣ / ΟΥΛΙΑΔΗΣ ΦΥΣΙΚΟΣ:

Atsauce uz φυσικός varētu norādīt uz:

1. Aristoteļa filosofu iedalījumu, varbūt uz Theofraustu un viņa darbu *Φυσικῶν δόξαι* un Parmenida iekļaušanu tajā vai arī uz
2. Parmenida piederību kādam no pithagoriešu hierarhijas atzaram (sk. arī Lsj 1964);

savukārt vārds οὐλιάδης – uz:

Parmenida piederību ūliadu sinodei (σύνοδος Οὐλιάδων), t.i., uz saikni ar ziniski ārštnieciskas kopienas 'garīgajiem' vadoniem vai iedibinātājiem; iespējams, ka šāda piesaište un kopiena pati tika izveidota jau pēc Parmenida nāves kā īpašs cieņas apliecinājums slavenajam elejetim.

Detalizētāk sk.: JUCKER H., "Zur Bildnisherme des Parmenides," *Museum Helveticum* xxv (1968) 181-185 un FABBRI M., TROTTA A., *Una Scuola-Collegio di età augustea: L'Insula II di Velia*, Roma: Giorgio Bretschneider editore, 1989.

³ Parmenida tēva vārdu 'Pyrēts' pirmo reizi esot pieminējis Theofrasts (Co 39).

⁴ Eleja vai Hiele, gr.: Ἐέλη, Ἐλή un Ἐλέα; pils. Oinotrijā (Οἰνωτρία) vai Lūkānijā (*Lucania*), lat. *Velia* (= *Elea*); tag. drupas pie *Castellammare della Bruca* (sk. karti).

Zinātāji mūsdienās dēvē Eleju pat par vienu no bagātākajām un greznākajām Dienviditalijas grieķu kolonijām, kas esot atradusies apt. 40 km uz dienvidiem no Poseidonijas (Paištas). Kad apt. vi gs. v. p.m.ē. persieši Harpaga ("Ἀρπαγος") vadībā ieņēma Fokaju (Φώκαια) – ioniešu pilsētu Aiolidas (Αἰολίς) apgabalā Mazāzijā – tās iedzīvotāji, neveiksmīgi mēģinādami apmesties uz kādas salas netālu no Hiosas (Χίος), devās uz Masaliju (Μασσαλία; lat. *Massilia*, tag. *Marseille*, *Marseļa*) – fokajiešu koloniju. Bet arī šajā pilsētā viņi netika pieņemti, tāpēc devās uz Alaliju (Ἀλαλία) Kīrnas (Κύρνος; lat. *Corsica*) salā. Alalijā fokajieši neuzturējās ilgi; iemesls tam bija iespaidīgas, pretēji

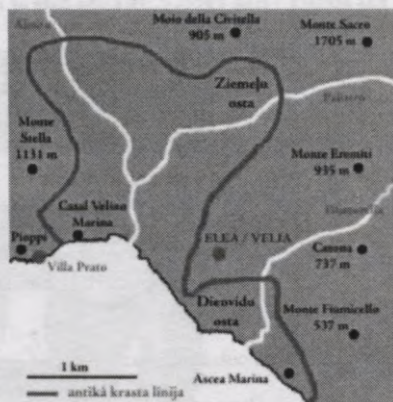
Alalijai, Tirēnijas (Τυρρηνία, Τυρρηνικός) liča pilsētas – Kairejas (Καιρέα; lat. *Caere*) etrusku skaudība. Nežēlīgā jūras kaujā pret kairejiešiem fokajieši, kaut arī uzvarēja, tomēr, zaudējuši lielāko daļu savas flotes, atzina par neiespējamu turpmāko uzturēšanos Alalijā. Atkal viņi bija spiesti iziet jūrā, lai meklētu jaunu mājvietu; aptuveni gadu viņi atrada patvērumu chalkīdiešu kolonijā Rēģijā (Ρήγιον). Ap 535. g. p.m.ē. poseidonieši, kas acīmredzot uzturēja draudzīgas attiecības ar saviem tautiešiem Alalijā un Masalijā, uzaicināja bēgļus no Fokajas apmesties jūras krastā netālu no Oinotridu (Οἰνωτρίδες) salām, vietā, kas vēlāk kļuva par Veliju.

Divu (trīs) nelielu upju – *Palistro* un *Fiumarella*, kā arī *Alento* (tie ir mūsdienu nosaukumi, antīkie apzīmējumi mums nav zināmi) – grīvas, starp kurām tika uzcelta pilsēta, veidoja divas oštas, kas celtniekiem atgādināja viņu agrākās mājas. Pilsēta sākotnēji saucās Hiele, bet IV gs. p.m.ē. Platons jau lieto nosaukumu Ἐλέα un romiešu laikā tas pieņēma latīnisko formu *Velia*. Līdztekus intelektuāli izsmalcinātām aktivitātēm, Elejā bija augsts arī mākslinieciskais limenis, kā to apliecina monētas, dievu un cīņošu dzīvnieku figūru miniatūrie meistardarbi u.c.

Eleju nekad nav ierēmuši lūkānieši, lai gan citas piekrastes grieķu pilsētas, ieskaitot pašu Paistu, tiem padevās. Romiešu laikā tā vispirms bija sabiedrotais un tikai pēc tam – kolonija, bet tā nekad nezaudēja savu grieķisko nacionalitāti, tā ka pat Romas Dēmetras tempļa priesterienes, kurām bija jābūt grieķietēm, tika izmeklētas no Velijas. Pilsētas nosaukums saistās arī ar Ciceronu, kas šeit saštapa Brūtu sava drauga Trebātija villā pēc Cēzara slepkavības.

Viduslaikos Velijas akropole tika pārveidota par cietoksni ar pili, kas ir daļēji saglabājusies, tika uzcelta arī maza baznīciņa sv. Kvirīnam. Vēlāk vieta tika pamešta, jo upe pārtapa purvā; Velija iegrīma aizmiršībā līdz jaunākajiem laikiem; pat tās nosaukums tika nomainīts ar *Castellammare della Bruca*. Līdz 1830. g. nebija iespējams skatīt šīs grieķu pilsētas lieliskumu; tikai tad kāda pakalna ziemeļu nogāzē tika atklāts apbedījums – kareivja kaps: kamerveida būve bija izveidota no taisnstūra pelēkiem smilšakmens blokiem. Atradējiem pavērās brīnišķīgs skats: aizgājējs bija tērpts apzeltītas bronzas bruņās un kapa saturs ietvēra apzeltītas bronzas, sudraba un zelta vāzes, kā arī apgleznotus māla traukus. XI gs. franču pētnieks Lenormants (*Lenormant*) savā grāmatā *A travers l'Apulie et la Lucanie* atsaucas uz Veliju kā neapdzīvotu un smilšainu vietu, kur cietoksnišs paceļas pāri plašajam purvam un kur var atrast terakotas statujas. Dažādos laikos šeit ir uzietas arī daudzas gemmas, kas tagad izkaisītas dažādās kolekcijās. Vairums no tām ir karnēlīti ar ļoti skaistiem gravējumiem, kas parāda, ka Velijā bija ļoti izkopta ne tikai monētu kalšanas, bet arī gemmu izgatavošanas māka.

Tas viss liekas nesvarīgs, lai gūtu kādu priekšstatu par pilsētas izskatu. Nav iespējams

neko noskaidrot, neņemot vērā faktu, ka pilsētas mūru perimetrs bija apm. 6 km, kas padara Veliju par vienu no antikās pasaules lielākajām pilsētām. Pēc 1926. g. akropolē tika atklāti iespaidīgi grieķu tempļa pamati; 1935. g. – ceplis, kas, iespējams, tika lietots, lai pagatavotu tam dakstiņus. Dzīvojamo namu kvartālā, ko atrada zemākā rajonā, var redzēt samērā labi saglabājušos grieķu izcelsmes māju pamatus, kas atdalīti ar šaurām bruģētām ielām. Cita noskaņa veidojas uz pakalnu virknes ziemeļu virsotnes. Šo pakalnu virsaunes ir gandrīz plakanas un veido terašu kaskādi, kas robežojas ar pilsētas mūri. Uz pirmā pakalna, tuvāk pie akropoles, izrakumi atklāja brīvdabas svētnīcu, kuru no trijām pusēm iekļauj daļēji saglabāties mūris, kā arī altāru un daudzu stēlu pamatus. Viens nebijāts stēlas pamats ir pelēka smilšakmens balsts ar veltījumu Poseidonam Ἄσφάλειος, kas uzrakstīts skaistiem grieķu burtiem v. gs. p.m.ē. beigās; ir višpārsaprotams, ja jūras ļaužu pilsētā atrodas svētnīca veltīta dievam, kas jūrniecību padara drošu. Kāda cita stēla, kuras pamatne arī tika atrasta, iespējams, bija veltīta Afrodītei Εὐπλοία. Arī viņa, līdzīgi Poseidonam, aizsargā jūrniekus to ceļojumos.

Cits nozīmīgs atklājums tika veikts uz nākamā pakalna, pīniju un ciprešu saaudzē. Šeit, tuvu pie taisnstūra torņa, atrodas maza tempļa un altāra pamati, kas abi izvietoti uz platformas, kas bruģēta ar īpatnējām plāksnēm. Minētā platforma ziemeļu pusē bija norobežota ar portiku. Turpinot ceļu pilsētas robežas virzienā, var skatīt tās mūru lielisko izveidi no taisnstūra smilšakmens un kaļķakmens blokiem, kas attiecas uz v un iv gs. p.m.ē., kā arī nelielu posmu, kuru var datēt ar pilsētas dibināšanas laiku: tas sastāv no lieliem daudzstūra blokiem, uz kuriem ir saglabājušās māla dakstiņu pēdas.

Ejot uz vēl kādu tuvējo pauguru, ir redzama liela terase, kuru ieskauj mūris un kura tāpēc ir pieejama ar kāpņu palīdzību. Tajā ir izvietots liels v. gs. p.m.ē. altāris, kura tuvumā ir atklāts neliels laukums ar stēlām, vienā no kurām ir iekalts veltījums Zevam Ὀρεός, kas aizsargāja robežas un kas, iespējams, bija šīs otrās brīvdabas svētnīcas nominālā dievība.

Nesenā pagātnē pauguru virknes dienvidpusē ir atklāta agora – pilsētas galvenais laukums un tās sirds. Izrakumi ir atseguši laukuma ziemeļpusi, kas ir ierobežota ar mūri, kas tika atrasts neskarti visā tā augstumā (gandrīz 3,7 m). Tas kalpo arī kā saturošais mūris augšējai nogāzei. Ir atrastas dažas no ziemeļu un rietumu portiku kolonnām un pārvietotas to sākotnējās atrašanās vietās. Agoru rotāja daudzas štrūklakas, no kurām dažas ar savu kolonnēto fasādi var uzskatīt par monumentālām. Ar ūdeni tās apgādāja kanāls, kas bija iekārtots zem laukuma un izklāts ar lieliem blokiem, kas atbalstīti viens pret otru, veidodami klājumu, kas līdzīgs dažiem aizsardzības nolūka darinājumiem Mikēnu laikmetā. Virs agoras citi terasveidīgi mūri kalpoja, lai statītu atsevišķus ceļus, kas bija bruģēti ar maziem, plakaniem kaļķakmens gabaliem. Viens no šiem mūriem, kuru varētu datēt ar v. gs. p.m.ē., ir sevišķi interesants ne tikai tāpēc, ka tas ir labi saglabājies, bet arī savas izveides lielās meistariības dēļ; tā pakājē bija izvietoti trīs nelieli baseini.

Ziemeļaustrumu pusē Elejas nocietinājumi veido pamatīgi celtu torni, kas bija priekšpostenis un aizsardzības balsts, pavērsts pret lūkāniešiem; tas pieder vi. gs. beigām. Pilsētas zemākajā daļā tika atrakts cits tā paša laika tornis – iespaidīga taisnstūra celtnē, 10 m plata un 3,7 m augsta, kas laika gaitā pilnībā bija paslēpta smiltīs. Tās kon-

2. Otru viedokli par Parmenida vecumu ir izsacījis Platons (*Parm.* 127 A ff). Parmenids un Zēnons esot apmeklējuši Athēnas, kur satikuši jauno Sokratu. Platons saka, ka tajā laikā Parmenids esot bijis 65 g. vecs, bet Zēnons – ap 40 g. Tā kā Sokratam bija ap 70 g., kad viņam 399. g. tika piespriešts nāves sods (sk. *Pl. Apol.* 17 D; *Crito* 52 E), var pieņemt, ka satikšanās notikusi ap 451.-449. g. un Parmenida dzimšanas gads ir apt. 515. g.:

	dzimšanas gadi	brieduma gadi	ierašanās Athēnās
D.L., Apoll.	540/539	504-501	—
Platons	515	475	451-449

Lai gan minēto Parmenida un Sokrata sastapšanos Platons piemin vēl dažos dialogos (*Theaet.* 183 E; *Soph.* 217 C), tas nenozīmē, ka dialogā *Parmenids* aprakstītā saruna patiešām notikusi (grūtības varētu radīt Sokrata atziņu aizstāvēšanas fakts ap 450. g.), taču Platona hronoloģija ir iespējama. Pietiekami droši var apgalvot vienīgi to, ka Perikls Athēnās ir klausījies elejieti Zēnonu (*PLUT. Per.* 4,3: διήκουσε δὲ Περικλῆς καὶ Ζήνωνος τοῦ Ἐλεάτου πραγματευομένου περὶ φύσιν, ὡς Παρμενίδης, ἐλεγκτικὴν δὲ τινα καὶ δι' ἀντιλογίας εἰς ἀπορίαν κατακλείουσαν ἐξασκήσαντος ἔξιν..).

Dž. Bēnits (u.c.) atziņš Apollodora doto hronoloģiju par nekritisku un nepieņemamu (*BURNET J., Early Greek Philosophy*, 4th ed., London: Adam & Charles Black, 1945, 169-170).

⁹ Ἐσπερον καὶ Φωσφόρον – «Hespera un Fosfora» – t.s. Vakara un Rīta zvaigzne, t.i., planēta Venēra.

¹⁰ καταλογάδην – «prozā» – arī: sarunu veidā prozā.

¹¹ Strabons dzīvoja apm. no 64./63. g. p.m.ē. līdz 23./24. g. m.ē. Tomēr jau Platons Parmenida dzimto pilsētu sauc par Eleju (piem. *Soph.* 216 A), lai gan uz kādas didrahmas, kuru datē ar IV-III gs. p.m.ē., vēl ir lasāms vārds ΓΕΛΗΤΩΝ (sk.: GORINI G., "The Western Greeks: Coinage," *CARRATELLI G.P., ed., The Western Greeks: Classical Civilization in the Western Mediterranean*, London: Thames and Hudson Ltd., 1996, 227).

¹² [1,162] ..Ἀποθανόντος δὲ τούτου Ἄρπαγος κατέβη διάδοχος τῆς στρατηγίας, γένος καὶ αὐτὸς ἐὼν Μῆδος, τὸν ὁ Μῆδων βασιλεὺς Ἀστυάγης ἀνόμω τραπέζῃ ἔδαισε, ὁ τῷ Κύρῳ τὴν βασιλιήν συγκρατεργασάμενος. Οὗτος ὡνήρ τότε ὑπὸ Κύρου στρατηγὸς ἀποδεχθεὶς ὡς ἀπίκετο ἐς τὴν Ἰωνίην, αἴρεε τὰς πόλεις χώμασι· ὅπως γὰρ τευχίρεας ποιήσειε, τὸ ἐνθεῦτεν χώματα χῶν πρὸς τὰ τείχεα ἐπόρθηε.

[163] Πρῶτη δὲ Φωκαίη Ἰωνίης ἐπεχείρησε. Οἱ δὲ Φωκαῖες οὗτοι ναυτιλίῃσι μακρῇ σι πρῶτοι Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, καὶ τὸν τε Ἄδρίην καὶ τὴν Τυρσηνίην καὶ τὴν Ἰβηρίην καὶ τὸν Ταρτησσὸν οὗτοί εἰσι οἱ καταδέξαντες· ἐναυτίλλοντο δὲ οὐ στραγγύλῃσι νηυσὶ ἀλλὰ πεντηκοντέροισι. Ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ταρτησσὸν προσφιλέες ἐγένοντο τῷ βασιλεῖ τῶν Ταρτησίων, τῷ οὐνομα μὲν ἦν Ἀρχανθῆνιος, ἐτυράννευσε δὲ Ταρτησσοῦ ὀγδῶκοντα ἔτεα, ἐβίωσε δὲ ἀτὰρ πάντα εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Τούτῳ δὴ τῷ ἀνδρὶ προσφιλέες οἱ Φωκαῖες οὕτω δὴ π ἐγένοντο, ὡς τὰ μὲν πρῶτὰ σφεας ἐκλιπόντας Ἰωνίην ἐκέλευε τῆς ἐσωτοῦ χώρης οἰκῆσαι

οίκου βούλονται, μετὰ δέ, ὡς τοῦτό γε οὐκ ἔπειθε τοὺς Φωκιαίεας, ὁ δὲ πυθόμενος τὸν Μήδον παρ' αὐτῶν ὡς αὔξειτο, ἐδίδου σφι χρήματα τείχος περιβαλέσθαι τὴν πόλιν. Ἐδίδου δὲ ἀφειδέως· καὶ γὰρ καὶ ἡ περίοδος τοῦ τείχεος οὐκ ὀλίγοι στάδιοι εἴσι, τοῦτο δὲ πᾶν λίθων μεγάλων [164] καὶ εὐ συναρμωσμένων. Τὸ μὲν δὴ τείχος τοῖσι Φωκιαῖοισι τρόπῳ τοιῶδες ἐξεποιήθη. Ὁ δὲ Ἄρπαγος ὡς ἐπῆλασε τὴν στρατῆν, ἐπολιόρκειε αὐτούς, προῖσχύομενος ἔπεα ὡς οἱ καταχρᾶ ἑ βούλονται Φωκιαίεες προμαχεῶνα ἓνα μόνον τοῦ τείχεος ἐρείψαι καὶ οἴκημα ἔν καπρῶσα. Οἱ δὲ Φωκιαίεες περιημικτέοντες τῇ δουλοσύνῃ ἔφρασαν θέλαιν βουλεύεσθαι ἡμέρην μίαν καὶ ἔπειτα ὑποκρινέεσθαι· ἐν ᾧ δὲ βουλεύονται αὐτοί, ἀπαγαγεῖν ἐκεῖνον ἐκέλευον τὴν στρατῆν ἀπὸ τοῦ τείχεος. Ὁ δὲ Ἄρπαγος ἔφη εἰδένα μὲν εὐ τὰ ἐκεῖνοι μέλλοιεν ποιεῖν, ὅμως δὲ σφι παριένα βουλεύεσθαι. Ἐν ᾧ ὦν ὁ Ἄρπαγος ἀπὸ τοῦ τείχεος ἀπήγαγε τὴν στρατῆν, οἱ Φωκιαίεες ἐν τούτῳ κατασπάσαντες τὰς πεντηκοντέρους, ἐσθέμενοι τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ ἐπιπλα πάντα, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ τῶν ἱρῶν καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα, χωρὶς ὁ τι χαλκὸς ἢ λίθος ἢ γραφῆ ἦν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἐσθέντες καὶ αὐτοὶ ἐσβάντες ἔπλεον ἐπὶ Χίου· τὴν δὲ Φώκιαν ἐρημωθεῖσαν ἀνδρῶν ἔσχον οἱ [165] Πέρσαι. Οἱ δὲ Φωκιαίεες, ἔπειτε σφι Χίοι τὰς νήσους τὰς Οἰνούσας καλεομένας οὐκ ἐβούλοντο ὠνεομένοισι πωλέειν, δαιμαίνοντες μὴ αἰ μὲν ἐμπόριον γένωνται, ἢ δὲ αὐτῶν νῆσος ἀποκλήσθῃ τούτου εἵνεκα, πρὸς ταῦτα οἱ Φωκιαίεες ἐστέλλοντο ἐς Κύρρον· ἐν γὰρ τῇ Κύρρῳ εἴκοσι ἔτεσι πρότερον τούτων ἐκ θεοπροπίου ἐνεκτῆσαντο πόλιν, τῇ οὖνομα ἦν Ἀλαλίη. Ἀργανθῶνιος δὲ τηλικαῦτα ἦδη ἐτετελευτήκει. Στελλόμενοι δὲ ἐπὶ τὴν Κύρρον, πρῶτα καταπλώσαντες ἐς τὴν Φώκιαν κατεφόνευσαν τῶν Περσέων τὴν φυλακὴν, ἣ ἐφρούρει παραδεξαμένη παρὰ Ἀρπάγου τὴν πόλιν, μετὰ δέ, ὡς τοῦτό σφι ἐξέργαστο, ἐποίησαντο ἰσχυρὰς κατάρας τῷ ὑπολειπομένῳ ἑωυτῶν τοῦ στόλου· πρὸς δὲ ταύτησι καὶ μύδρον σιδήρεον κατεπόντωσαν καὶ ὤμοσαν μὴ πρὶν ἐς Φώκιαν ἔξειν πρὶν ἢ τὸν μύδρον τοῦτον ἀναφανῆναι. Στελλομένων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τὴν Κύρρον ὑπερημίσεας τῶν ἀστῶν ἔλαβε πόθος τε καὶ οἶκτος τῆς πόλιος καὶ τῶν ἡθέων τῆς χώρας, ψευδόρισσι δὲ γενόμενοι ἀπέπλεον ὀπίσω ἐς τὴν Φώκιαν. Οἱ δὲ αὐτῶν τὸ ὄριον [166] ἐφύλασσαν, ἀερθέντες ἐκ τῶν Οἰνουσέων ἔπλεον. Ἐπειτε δὲ ἐς τὴν Κύρρον ἀπίκοντο, οἴκειον κοινῇ μετὰ τῶν πρότερον ἀπικομένων ἐπ' ἔετα πέντε καὶ ἰρὰ ἐνδρῶσαντο. Καὶ ἦγον γὰρ δὴ καὶ ἔφερον τοὺς περιόικους ἅπαντας, στρατεύονται ὦν ἐπ' αὐτούς κοινῷ λόγῳ χρησάμενοι Τυρσηνοὶ καὶ Καρχηδόνοι νηυσὶ ἐκάτεροι ἐξήγοντα. Οἱ δὲ Φωκιαίεες πληρῶσαντες καὶ αὐτοὶ τὰ πλοῖα, ἐόντα ἀριθμὸν ἐξήγοντα, ἀντίαζον ἐς τὸ Σαρδόνιον καλεόμενον πέλαγος. Συμμιγόντων δὲ τῇ ναυμαχίῃ Καδμείῃ πρὸς νίκη τοῖσι Φωκιαῖοισι ἐγένετο· αἱ μὲν γὰρ τεσσαεράκοντά σφι νέες διεφθάρησαν, αἱ δὲ εἴκοσι αἱ περιεοῦσαι ἦσαν ἄχρηστοι· ἀπεστράφατο γὰρ τοὺς ἐμβόλους. Καταπλώσαντες δὲ ἐς τὴν Ἀλαλίην ἀνέλαβον τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην κτήσιν ὄσσην οἶα τε ἐγίνοντο αἱ νέες σφι ἄγειν, καὶ ἔπειτα [167] ἀπέντες τὴν Κύρρον ἔπλεον ἐς Ῥήγιον. Τῶν δὲ διαφθαρεσέων νεῶν τοὺς ἀνδρας οἱ τε Καρχηδόνοι καὶ οἱ Τυρσηνοὶ.. ἔλαχον τε αὐτῶν πολλῶ πλείστους καὶ τούτους ἐξαγαγόντες κατέλευσαν. Μετὰ δὲ Ἀγυλλαίοισι πάντα τὰ παριόντα τὸν χώρον, ἐν τῷ οἱ Φωκιαίεες καταλευσθέντες ἐκέατο, ἐγίνετο διάστροφα καὶ ἐμπρηα καὶ ἀπόπληγτα, ὁμοίως πρόβατα καὶ ὑποζύγια καὶ ἄνθρωποι. Οἱ δὲ Ἀγυλλαῖοι ἐς Δελφοὺς ἔπεμπον, βουλόμενοι ἀκέσασθαι τὴν ἄμαρτάδα. Ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευσε ποιεῖν τὰ καὶ νῦν οἱ Ἀγυλλαῖοι ἔπι ἐπιτελέουσι· καὶ γὰρ ἐναγίζουσι σφι μεγάλως καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ἵππικὸν ἐπιστάσι. Καὶ οὗτοι μὲν Φωκιαίων τοιοῦτῳ μῶρῳ διεχρήσαντο. Οἱ δὲ αὐτῶν ἐς τὸ Ῥήγιον καταφυγόντες ἐνθευτεν ὁρμώμενοι ἐκτῆσαντο πόλιν

γῆς τῆς Οἰωτιῆς ταύτην ἦς νῦν Ὑέλη καλεῖται. Ἐπιπσαν δὲ ταύτην πρὸς ἀνδρὸς Ποσειδωνιῆτεω μαθόντες ὡς τὸν Κύρνον σφι ἡ Πυθίη ἔχρησε κτίσαι ἦρων ἐόντα, ἀλλ' οὐ τὴν νῆσον. Φωκαίης μὲν νῦν πέρι τῆς ἐν Ἰωνίῃ οὕτως ἔσχε.

Par Hieles dibināšanas laiku izteikti dažādi viedokļi, piem., vēsturnieks A.G. Vūdheds pieņem, ka pilsētu ir dibinājuši no Kirnas [Κύρνος] salas (kuru rom. dēvēja par Korsiku) izraidītie fokajieši 535. g. p.m.ē., tādējādi noslēgdami savas klejojumu gaitas. Itālijas vidusdaļā (uz dienvidiem no Poseidonijas; Ποσειδωνία {vai vēl. lat. v. Paišta; *Paestum*}) vienā no jūras krastu apņemošo kalnu korēm un tai līdzās viņi uzcēla pilsētu ar labi nostiprinātu akropoli. Pilsētas svētvieta tika izvietotas gar kalna kori; ievērojamākā no tām bija veltīta Poseidonam un, iespējams, kāds v. gs. templis – Athēnai. Zemāk par akropoli, kalna kores ieplakā, atradās agora. Hiele, būdama izolēta, ietelpta nelielā teritorijā ar naidīgi noskaņoto Poseidoniju kaimiņos, tomēr prata palikt neatkarīga un brīva no lūkāniešu iebrukumiem, lūkodamās pēc ārēja labklājības nodrošinājuma: Poseidona kults ataino hieliešu jūrniecības interešu dominanti. Savukārt izolācija var arī izraisīt introspekciju; tam, ka pilsētā ātri radās plaukstoša filosofijas skola, varbūt ir sakars arī ar vietas īpatnību ietekmi uz to apdzīvojošiem cilvēkiem (sk.: WOODHEAD A.G., *The Greeks in the West*, London: Thames and Hudson, 1966, 65-66).

¹³ Tulk. kr. v.: «о едином существе» (I, 278).

¹⁴ Attiecīgā teikuma tulk. kr. v.:

«И когда понятия предципируются о единичном, всем [индивидам] будет присуще одно и то же понятие сущего так же, как понятие животного присуще всем животным» (I, 280).

¹⁵ Tulk. kr. v.: «никто не различал субстанциально сущего и акцидентально сущего» (I, 281).

¹⁶ Tulk. angļu v. (G 113):

«According to Alexander's account, Theophrastus in the first book of his enquiry on natural science expresses Parmenides' argument as follows: 'Anything beyond what-is is what-is-not; what-is-not is nothing; therefore what-is is one'; but Eudemos puts it thus: 'Anything beyond what-is is what-is-not; furthermore, what-is is spoken of univocally; therefore what-is is one.' Whether Eudemos has written this so clearly elsewhere I cannot say; but in his *Physics* he writes the following about Parmenides, from which the aforesaid can perhaps be inferred: 'Parmenides does not seem to prove that what-is is one, not even were one to grant him that what-is is spoken of univocally, except what is predicated of each thing in the category of substance, as 'man' is of men. When definitions of particular things are being given, the definition of what-is will inhere in everything, one and the same, just as that of living thing inheres in living things. But just as, if all existing things were beautiful, and one could find nothing that was not beautiful, then indeed all things will be beautiful, but nevertheless what is beautiful will not be one thing but many (for colour will be beautiful, and so will a way of life, and so will anything at all) – so too all things will indeed be 'beings,' but not one nor the same thing; for water will be one thing, but fire another. One should not then be surprised at Parmenides for following arguments unworthy of credence, and for being taken in by such things, which

had not at that time been clarified (for no one then talked of multiple meaning – Plato was the first to introduce double meaning – nor of *per se* and *per accidens*); and he seems to have been misled by those things. But they, and syllogistic reasoning, were brought to light as a result of arguments and counter-arguments; for they would not be agreed upon, if they did not seem necessary. But the earlier thinkers used to declare their views without proper demonstration'.

¹⁷ Aetijs – hipotētisks autors; zinātniskajā aprītē kopš 1879. g., kad H. Dilss laida klajā savu darbu *Doxographi Graeci*.

Daži mūsdienu tulkotāji atsaucies uz Aetiju nepieņem: «šajā izdevumā lasītājs neatradīs vēl kādu ieraštu vārdu – Aetijs, kuru H. Dilss uzskatīja par doksografiskā pamatkompendija *Placita Philosophorum* sašādītāju. Dīlsa atribūcija izsauc pamatotas šaubas...» (Ļ 573). Tā kā mēs lielumis respektējam Dīlsa un Kranca *Pirmsokrātiķu* izdevumu, ievērojam arī atsauci uz Aetiju, lai gan atsevišķos gadījumos parocīgāk būtu izmantot reālos avotus.

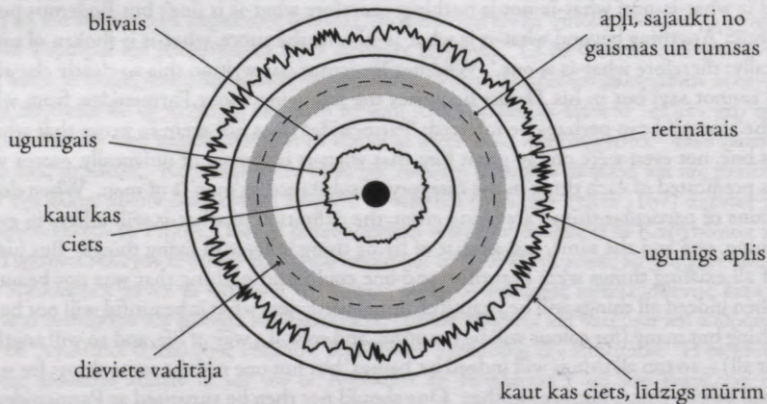
¹⁸ ὕψ ὄτ – «zem kura» – šos vārdus var izprast diezgan atšķirīgi:

1. tie var norādīt uz kaut ko, apakš kura kas atrodas (piem., zem riekšta čaulas atrodas tā kodols), un
2. tie var norādīt uz kaut ko, zemāk par kuru kas atrodas (piem., zem ābeles bija novietots galds; sk. arī: *LVV* 8,595).

Acīmredzot jāpieņem pirmā nozīme; otrā nozīme radītu nopietnas grūtības, iztēlojoties šādu 'priekšmetu'.

Jāpiebilst, ka Aetija (Stobaja) teksta avoti mums paliek nezināmi un tajā attēloto atainu, kuru mēģinājām atveidot arī grafiski, nevajadzētu nekritiski piedēvēt Parmenīdam pašam:

A 37 / B 12

¹⁹ Šajā vietā fragmenta rindu autors laikam pāriet pie citas tēmas, lai gan viss viņa

vēstītais ir vienlaidus teksts bez jebkādiem izlaidumiem (sk.: Stob. I,22,1a). Mainās arī stāstītāja novietojums: ja iesākumā teicējs atradās it kā pašā apļu centrā vai uz perifērā apļa, tad otrajā gadījumā viņa atrašanās ir, kā liekas, 'uz zemes'.

²⁰ Šo fragmentu kopumā izmanto, lai interpretētu Parmenida B 12 rindas.

²² Theofrasta izklāsts ir atstājis vērā ņemamu ietekmi uz Parmenida B 16 skaidrojumiem un tulkojumiem pat mūsdienās.

²² Parmenida fragmentus ir uzglabājuši sekojoši antīkie autori (hronoloģiskā secībā):

1. Platons – 7,1-2; 8,38, 43-5; 13;
2. Aristotelis – 7,1; 8,44; 13; 17;
3. Theofrasts – 17;
4. Eudēms – 8,43, 44;
5. Plūtarhs – 1, 29-30; 8,4; 13; 14; 15;
6. Sorāns – 19;
7. Galēns – 18;
8. Seksts Empeirikis – 1,1-30; 7,2-7; 8,1-2;
9. Aleksandrejas Klēments – 1,29-30; 4; 6; 8,3-4; 9;
10. Plotīns – 4; 8,5, 25, 43;
11. Lāertas Diogēns – 1,28-30; 7,3-5;
12. Iamblihs – 8,24;
13. Prokls – 1,29-30; 2; 3; 4; 6,1; 8,4, 5, 25, 26, 29-32, 35-36, 43-45;
14. Ioanns Damaskietis – 6,2; 8,25;
15. Ammonijs – 8,5;
16. Simplikijs – 1,28-32; 3,3-8; 5; 7,1-2; 8; 10; 11; 12; 13; 20;
17. kāds anonīms sholiasts – 16.

²³ ἵπποι – «ķēves» – sakarā ar *fem.* lietojumu sk.: PIND. *Pyth.* 2,8; BACHYL. *Epin.* 3,3-4 (Snell); SOPH. *Electr.* 703 ff.

²⁴ ἵπποι ταί με φέρουσιν – «ķēves, kas mani nes», varbūt saprotamāk – «ķēves, kas mani [tagad] nes» – līdzīgā stāvoklī arī HOM. *Il.* B 770: ἵπποι θ' οἱ φερέσκον.

Fr. 1,1 nesniedz atbildi uz to, kur ķēves dzejnieku nes pašreiz. Nākamās rindas attiecas uz jau norikušu darbību, kuru dzejnieks, ko patlaban ķēves kaut kur nes, acimredzot atceras vai 'tur acu priekšā'.

²⁵ θυμός – «vēlme» – varbūt 'sirds', 'iedoma', 'doma', 'prāts'? Uzskata, ka vārds θυμός attiecas:

1. uz pašu dzejnieku, kurš sevi apzīmē ar vārdiem εἰδότα φῶτα (fr. 1,3), savukārt ķēves – ar πολύφροστοι ἵπποι (fr. 1,4). Zirgi šo ceļu, acimredzot, neveic pirmo reizi, un, ja dzejdaris sevi jau dēvē par εἰδότα φῶτα, tad arī viņš nav minētā ceļa pirmatklājējs un pirmgājējs. Iespējams, ka viņš neskata šo ceļu pat pirmo reizi (sk.: T 9-10; V 157); sal. ar Homēra *Od.* o 339: πέμψει δ' ὄπλη σε καρδίη θυμός τε κελεύει. Tomēr rodas jautājums sakarā ar fr.

1,28-32: kāpēc gan jau tā 'zinošam vīram' nāktos vēl 'visu uzzināt'?

2. uz zirgiem (STEIN H., "Die Fragmente des Parmenides," *Symbola Philologorum Bonnensium in Honorem Friderici Ritschelii Collecta*, Vol. 11, Lipsiae, 1867, 771. lpp.).

Tulk. var.: – «...cik tālu vien 'sirds' aiziet».

²⁶ ἰκάνοι – «sniedz» – arī aizsniedz, 'aiziet'. Dzejnieka šķietami poētiski brīvo 'lidojumu' ierobežo B 2,2 'vienīgie domājamie pētišanas ceļi' (ὁδοὶ μούνα διζήσιός εἰσι νοῆσαι) un B 2,4 'Peithojas [t.i., Pārliecības] teka' (Πειθοῦς.. κέλευθος).

²⁷ DK: δαίμονες; A, G, Co, Mo, T: δαίμονος; – «dievības» – 3. rindas pirmais vārds; minēto vārdu izdevēji un tulkotāji izprot vismaz divējādi:

1. kā *nom. pl. fem.* δαίμονες; šādu lasījumu ir pieņēmis Šteins, Vilamovics un Dilss; šādā gadījumā vārds būtu saistāms ar fr. 1,9 'Ἡλιάδες;
2. kā *gen. sing. masc;* piem., Kornfords uzskata, ka tas attiecas uz sauli (CORNFORD F.M., *Principium Sapientiae: The Origins of Greek Philosophical Thought*, Cambridge, 1952, 118. lpp.); iespējams, ka vārdam ir sakars ar fr. 1,22 θεά (piem.: «...it is impossible to doubt that it refers to the θεά of 1,22...» {Co 157}).

ὁδὸς δαίμονος – dažkārt (Albertelli) tas tiek pielīdzināts Hom. *Od.* v 109-112: δῶμα δέ τέ οἱ θύραι εἰσίν, / αἱ μὲν πρὸς Βορέαο καταιβηταὶ ἀνθρώποισιν, / αἱ δ' αὖ πρὸς Νότου εἰσὶ θεώτεραι, οὐδὲ τι κείνη / ἀνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν, kā arī *Il.* Γ 406-407: ἦσο παρ' αὐτὸν ἰούσα, θεῶν δ' ἀπόεικε κελεύθον, / μηδ' ἔπαι σοῖσι πόδεσσιν ὑποστρέψαισας Ὀλυμπον.

Sal. ar PIND. *Ol.* 2,70: Διὸς ὁδὸν παρὰ Κρόνου τύρσιν un *schol.*: τὴν [sc. ὁδὸν] ὑπὸ Διὸς δεδειγμένην αὐτοῖς (*Scholia vetera in Pindari Carmina*, rec. A.B. DRACHMANN, vol. 1, Lipsiae, 1903, 93. lpp.).

²⁸ ὁδὸν.. πολύφημον – «daudzvēstošā.. ceļa» – DK: vielberühmten; F: famous highway; G: much-speaking route; K: farfamed road; L: многовестный путь; T: resounding road.

Lešers (LESHER J.H. "The Significance of κατὰ πάντ' ἄσπη in Parmenides Fr. 1,3," *Ancient Philosophy* 14 {1994} 12) iesaka šo vārdu kopu tulkot kā «road or roadway richly endowed in song» vai «rich in voices».

Sal. ar: HOM. *Od.* β 150: ἀγορὴν πολύφημον; *Od.* χ 376: πολύφημος αἰοιδός; PIND. *Isth.* 8,58: θροῆνον πολύφαμον.

Liekas, ka tulkot vārdu πολύφημος kā 'slavens,' 'ievērojams' un tml. šajā gadījumā nebūtu vēlams. Eggers ir izteicis pat domu, ka ὁδὸς πολύφημος esot tas pats, kas 8. fr. 'patiesais' vai 'patiesības ceļš' (EGGERS LAN C., *Hermes* 88 {1960} 376-379).

²⁹ ἦ.. φῶτα – attieksmes palīgteikums, kas, kā uzskata, var būt sakarā gan:

1. ar ὁδός, gan
2. ar δαίμων.

Mēs dodam priekšroku vārdam ὁδός.

³⁰ DK: ἄστυ – acc. pl. no ἄστυ; vispār nozīmē 'pilsētu,' tās 'galveno daļu' vai 'galveno pilsētu,' pl. arī 'apdzīvota vieta'; vārds lietots jau pie Homēra: Il. B 332: ..εἰσόκειν ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἔλωμεν un P 144-145: φράζομαι νῦν ὄππως κε πόλιν καὶ ἄστυ σαώσεις, / οἶος σὺν λαοῖσι τοῖ Ἰλίῳ ἐγγεγάσιν.

Pētnieki nekādas specifiskas ἄστυ un πόλις lietojuma īpatnības episkajā tradīcijā nav saskatījuši, ja nu vienīgi: «the name *asty*, which was given to the most celebrated towns...» (GLOTZ G., *The Greek City and its Institutions*, transl. by N. Mallinson, London and New York: Routledge, 1998, 34). Sal. tomēr ar HESYCH. *Lexic.*, 7850,1-2: ἄστυ· ἡ πόλις, [οὐκ Ἀθηναί] ἀλλὰ καὶ ὁ περιβόλος [καὶ πολίτης] un 7914,1: ἄστυ· πόλις ἀπὸ τοῦ εἰς ὕψος ἀνίστασθαι.

Izplatītākie salīdzinājumi:

1. H. Dilss: Ἦλιε Πύρ διὰ πάντ' ἄστυ νίσσαι (*Orphicorum Fragmenta*, collegit O. KERN, Berolini, 1922, 47,3). Izņemot apšaubāmo ἄστυ, kopīgs ar Parmenida tekstu ir tikai vārds πάντα;
2. πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω (*Od.* α 3);
3. ..ὑποξεύξω δέ τοι ἵππους, / ἄστεα δ' ἀνθρώπων ἠγγήσομαι (*Od.* ο 81-82);
4. σμικρὰ καὶ μεγάλα ἄστεα ἀνθρώπων ἐπεξιών (*Hdt.* I,5);
5. πολλὰ βροτῶν ἐπὶ ἄστεα (*Od.* ο 492; π 63; τ 170; ψ 267).

Frāze κατὰ πάντ' ἄστυ pati nav atrašta nevienā mss.

Fr. 1,3 rokrakstu lasījumi (SEXTUS EMPIRICUS, *adversus mathematicos* VII,111):

1. πάντ' ἄτῃ (N {XIII gs.} = *Codex Laurentianus* 85,19; glabājas Laurentija bibliotēkā Florencē);
2. πάντᾶτῃ (L {XV gs.});
3. πάντα τῇ (Ez {XV gs.}).

A.H. Koksons uzskata, ka pieņemtais N rokraksta lasījums ἄστυ esot Seksta darbu izdevēja Mučmana (*Mutschmann*) kļūda. Neskatoties uz dažādajām interpretācijām šāds lasījums neesot savienojams ar fr. 1,27 un fr. kontekstu kopumā (Co 158).

Zināmie labojumi:

1. καὶ πάντ' αὐτῇ (*Hermann*),
2. κατὰ πᾶν ἀπάτης (*Bergk*),
3. κατὰ πᾶν αὐτῇ (*Lowe*),
4. κατὰ πᾶν μάθη (*Stein*),
5. κατὰ πᾶν πάντῃ (*Böckh*),
6. κατὰ πᾶν «τὸ ἐόν» (*Pelliccia*),
7. κατὰ πάντ' ἀδαῆ (*Karsten, Nestle, Riaux*),
8. κατὰ πάντ' ατηφροει (*Stephanus, 1573, 41*; pēdējais vārds bez diakritiskajām zīmēm),
9. κατὰ πάντα σαφῇ (*Brandis*),

10. κατὰ πάντα τατῆ (2. DK izd., Barnett, Eisler, Wilamowitz),
11. κατὰ πάντα τη (Diels, PL 28)
12. κατὰ πάντα φέρει πάντ' εἰδότα φῶτα (Patin),
13. κατὰ πάντ' αἰδῆ (Fülleborn),
14. κατὰ πάντ' αἶπη (Æ),
15. κατὰ πάντ' ἄντην (Heyne, Co),
16. κατὰ πάντ' ἀσινῆ (Becker, G, Jaeger, Meineke, Mondolfo),
17. κατὰ πάντ' ἄστη (7. DK izd., Lesher, Mo, T, Weber),
18. κατὰ πάντ' ἄτη (Tarrant),
19. κατὰ πάντ' αὐτῆ (Mullach, 1. DK izd.),
20. κατὰ πάντ' ἐτεῆ (Usener).

Daži problēmas risinājumi:

1. A.H. Koksons šajā vietā (1,3), daļēji sekodams Heinem (Heyne), piedāvā sekojošu lasījumu: ..ἢ κατὰ πάντ' ἄντην φέρει εἰδότα φῶτα un tulkojumu: «which carries through every stage straight onwards a man of understanding», atsaukdams uz *Il.* Θ 399-400: βάσι' ἴθι, Ἴρι ταχεῖα, πάλιν τρέπε μηδ' ἔα ἄνην / ἔρχεσθ' (Co 44-45). Neapmierinātību ar rokrakstu lasījumiem acimredzot ir izjutuši daudzi Parmenida tekstu izdevēji un tulkotāji. Tas, ka vārds ir lietots jau pie Homēra un ka attiecīgais vārdu savienojums ir atrodams arī orhīķu fr. vēl nenozīmē to, ka arī Parmenida tekstā tādām, pat neskaidrību gadījumā, būtu jābūt, vai vismaz būtu jādod priekšroka. Tajā pašā laikā nav šaubu, ka 1. fr. teksts ir veidots kā atbals uz episko tradīciju, mums jāsaprot, arī uz dažām Homēra darbu rindām. Iespējams, ka viena no vārda ἄστη lasījuma atbildēm tiešām ir meklējama Homēra vārsnās. Vismaz šādu varbūtību ir izteicis Heine un ar nedaudz labojumiem to ir īstenojis jau pieminētais A.H. Koksons. Un proti: vārdu savienojumam εἰδότα φῶτα (fr. 1,3) var atrast pretmetu βροτοὶ εἰδότες οὐδέν (fr. 6,4), kas tiek raksturoti kā tādi, kas virzās pa παλίντροπος κέλευθος (fr. 6,9). Savukārt Homēra rindās (*Il.* Θ 399-400), kas tūlītēji seko tam Homēra tekstam, uz kuru netieši norāda Parmenida 1. fr. 14.-21. rinda (*Il.* Θ 393-396 = E 749-752), πάλιν τρέπεσθαι pretmets ir ἄνην ἔρχεσθαι (βάσι' ἴθι, Ἴρι ταχεῖα, πάλιν τρέπε μηδ' ἔα ἄνην / ἔρχεσθ'..). Tāpēc, uzskata Koksons, labojums ἄνην esot tieši piemērots.
2. H. Pellikija (PELLICCIA H., "The text of Parmenides B 1,3 {D-K}," *American Journal of Philology* 109 {1988} 507-512) iesaka sekojošu lasījumu: ἢ κατὰ πᾶν τὸ ἐόν φέρει εἰδότα φῶτα, kur πᾶν nozīmē "in its entirety, all, the whole", kā piem., Hdt. 9,11,3: πᾶν τὸ ἐόν, kur verbam ir vērīdikāla nozīme. Viņas argumentācija ir sekojoša: visi manuskripti uzrāda vienus un tos pašus burtus starp πᾶν un φέρει; tie ir τατη, kas tiek dažādi sadalīti un piemēroti tekstam atbilstoši attiecīgā izdevēja izpratnei:

ἢ κατὰ παντ ἰαση φέρει εἰδόμενα φῶτα
 τῆ φερόμενην..

Divas reizes atkārtojas tā pati burtu secība: τῆ φέρ- un tad -τα τῆ φερ; vienā gadījumā tā atbilst kontekstam un veido jēgu, otrā – tekstam vispār nav jēgas. Secinājums esot neizbēgams: -τα τῆ pirms vārda φερόμενην 4. rindā ir kļūdaini aizstājis to vārdu, kas bija pirms φέρει 3. rindā. Tāpēc transmitētie burti τῆτῆ 3. rindā esot jāuzskata par pilnīgi kļūdainiem un teksts būtu jāraksta sekojoši:

κατὰ πάντ < > φέρει εἰδόμενα φῶτα.

Teksta reštaurāciju var veikt vienīgi ar konjektūras palīdzību bez kādas īpašas vērsšanās pie palaiogrāfiskām varbūtībām (op. cit. 511). Pellikijas sacītajam var iebilst, apelpējot pie πάν lietojuma, kas bez τὸ ἐόν nedod rindai skaidru saturisku jēgu.

3. H.A.S. Terrents uzskata, ka antīkos tekstus nevajadzētu papildināt ar labojumiem tikmēr, kamēr vien mss lasījumu, rūpīgi apsverot, var pamatot; sākotnējās neērtības, dziļāk pārdomājot, varot izrādīties dzejnieka stila upuris viņa mērķu sasniegšanā. Seksts, caur kuru 1. Parmenida fr. (1-30) ir ticis nodots nākamajam paaudzēm, sniedzot interpretāciju, kas liecina, ka viņš ir uztvēris dievību kā filozofisku prātu, kas Parmenidā pašā gandrīz varētu būt bijis maldīgu priekšstatu iemesls. Būtu aplami pieņemt, ka mss nenoteiktība attiecībā uz to, kā varētu sadalīt ΠΑΝΤΑΤΗ, izrietētu no Seksta paša ne spējas veikt tādu jēgpilnu burtu sadalījumu, kas apmierinātu viņa alegorisko interpretāciju. Dievību Seksts saprot kā *masc.*, bet tās ceļu kā antecedentu. Atbalstot mss tekstu, Terrents liek priekšā uzskatīt dievību pašu, bet ne tās ceļu, par attieksmes vietniekvārda antecedentu. Tas nozīmē, ka tā tiek identificēta ar to spēku, kurš parasti paziņstams kā Āte. Tādā veidā Āte būtu viena no dievības *prosopa* un tekstā atrodas kā pielikums attieksmes vietniekvārdam. Dievību vārdi tiecas apzīmēt funkcijas Parmenida poēmā, un šāds vārds varētu būt saistīts ar tās uzdevumu maldināt 'zinošu vīru'. Patiesībā šāda vārda lietošana neizslēdz vārda 'Nakts' pielietojumu tai pašai dievībai vēlāk. Terrents attiecīgajā vietā piedāvā sekojošu lasījumu: ..δαίμωνος, ἢ κατὰ πάντ ἄτῆ φέρει εἰδόμενα φῶτα. Vārds δαίμων pats vēl nenozīmē nedz labo, nedz ļauno; to nosaka konteksts. Šo vārdu nevar nedz identificēt ar, nedz nošķirt no 'Dikes' (1,14) vai no 'dieves' (1,22); tas nav arī savienojams ar vārdu δαίμων fr. 12,3 bez papildus pierādījumiem. Ar poēmas prologu ir saistīti tikai divi ceļi: viens – tumsas valstībā, otrs – caur vārtiem gaismā, bet nav pieminēts ceļš cauri gaismas valstībai. Iziedams cauri vārtiem, Parmenids ir nonācis pie sava galamērķa. Tāpēc dievībām, kas pārvalda virzību pa šiem ceļiem jābūt: a) tumsas valstības spēkiem un b) tādiem spēkiem, kas pārrauga ceļu starp tumsas un gaismas valstībām. Terrents sniedz salīdzinājumu ar Aishila *Agamemnonu* (768-781), kurā jaunprātīga *fem.* dievība (δαίμων) tiek asociēta vai

identificēta ar Āti (Ἄτι) un uzskatīta par tumsas spēku pretstatā Dikei kā gaismas avotam (TARRANT H.A.S., "Parmenides B 1,3: Text, Context and Interpretation," *Antichthon* 10 {1976} 1-7).

4. J.H. Lešers, saglabādams lasījumu *κατὰ πάντ' ἄστυ*, dod sekojošu attiecīgās frāzes tulkojumu: «a roadway of a goddess which carries a skilled man *down to every town*». Savu izvēli viņš pamato ar priekšstatu par episkā laikmeta 'ceļojošiem dziesminiekiem'. Parmenida dzejdaris, līdzīgi Homēra aoidiem vai vēlākiem rapsodiem, esot ceļotājs no vienas pilsētas uz otru; sal. ar ΧΕΝ. B 8: ἦδη δ' ἐπτά τ' ἕασι καὶ ἐξήκοντ' ἑναυτοὶ / βληστριζόντες ἐμὴν φροντίδ' ἀν' Ἑλλάδα γῆν – «jo ir jau septiņi un sešdesmit gadi [t.i., 67 gadi] / mētājoši manas (pār-)domas pa Helladas zemi» un B 45: ἐγὼ δὲ ἐμαυτὸν πόλιν ἐκ πόλεως φέρον ἐβλήστριζον – «es, nesdamies no polisas uz polisu, mētājos..» (PDDF 69-70, 85); līdzīgas liecības esot sniegtas arī par Empedoklu (DK 31 A 2). Parmenida poēmas ievads ar stāstījumu par braucieni divričos, ko velk zirgi, un vada nemirstīgas važones pa dziesmām bagātu dievības ceļu, ir veidots grieķu liriskās dzejas tradīcijā, lai savai varbūtējai auditorijai izskaidrotu radošās domāšanas procesa iedabu, kas novedusi dzejnieku līdz noteiktiem atklājumiem. Un tad, kad Parmenids apraksta ceļu kā tādu, kas «carries a knowing or skilled man down to every town», viņš pieņem vispārējo atsaukšanās veidu uz dzejnieka prasmes pielietojumu, lai apgalvotu, ka spēki, kas viņu ir iedvesmojuši, ir tie paši, kas visur dzejniekiem dod iespēju radīt un izrādīt savus darbus (LESHER J.H., "Significance of *κατὰ πάντ' ἄστυ* in Parmenides Fr. 1,3," *Ancient Philosophy* 14 (1994) 14, 16).
5. Viens no iespējamiem fr. 1,3 lasījumiem varētu būt *ἢ κατὰ πάντ' αἴπη φέρε* *εἰδότα φῶτα* – «kas pa visiem augstumiem nes zinošu vīru». Šāds lasījums semantiski būtu vienots ar ..πύλαι ..αιθέριαι un nebūtu pretrunā ar 1,27. Zīmīgi, ka arī Hēsiods (*Op.* 287-294), aprakstīdams ceļu uz ἀρετή, lieto tādus vārdus kā μακρός (garš), ὄρθιος (kraujš), τηχῦς (akmeņains, nelīdzens, grumbuļains). Kopumā jāatzīst, ka, lai kāds lasījums arī netiktu pieņemts vai no jauna likts priekšā, tas nebūs nekas vairāk kā lielākā vai mazākā mērā pamatota varbūtība teksta bojājuma vietā. Attiecīgā rinda rokrakstā N:

ἢ κατὰ πᾶν τοῖσιν φέρε εἰδότα φῶτα.

³¹ φέρε – «nes»; dzejnieks ar divričos iejūgtu ķēvju palīdzību tika nešts pa «daudzvēstošo [dievības] ceļu» un arī patlaban kaut kur tiek nešts. Pie «Nakts un Dienas gājumu vārtu [ailes]» viņu piedev zirgi un rati.

Sal. ar ΧΕΝ. B 2,11-12: ὥμης γὰρ ἀμείνων / ἀνδρῶν ἦδ' ἵππων ἡμετέρη σοφίη – «jo [par] spēku labāka / [kā] vīru, tā arī zirgu, [ir] mūsu gudrība» (PDDF 63, 65). Iespējams arī, ka Ksenofāns ar vārdu σοφίη apzīmē vienīgi dzejdara prasmi.

³² εἰδότα φῶτα – «zinošu vīru» – līdzīgā stāvoklī arī Hom. *Od.* ι 281: ..εἰδότα πολλά. Sal. ar PIND. *Ol.* 2,86: ..ὁ πόλλα εἰδῶς φῶξ.

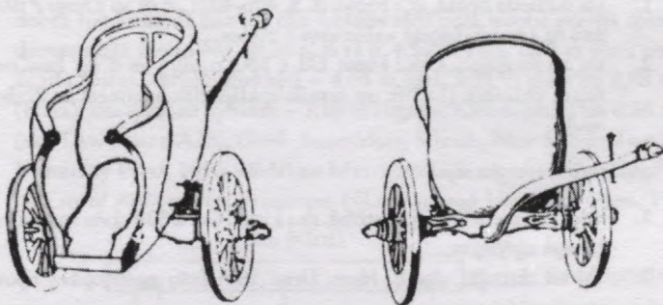
³³ τῆ φερόμην – «pa to [t.i., ceļu] es tiku nešts» – arī: ἐς traucos'.

³⁴ πολύφραστοι – «πολύφραστος = πολυφραδής, very wise» (*Lsj* 1445).

³⁵ πολύφραστοι.. ἵπποι – «daudzviedīgās ķēves», t.i., tādas, kas sapēmušas daudzās pamācības – lai gan Homēram šāds vārdu savienojums un paša vārda πολύφραστοι nav, tomēr Ahillejs uz saviem zirgiem saka φράζεσθε σαωσέμεν ἡνοχῆα (*Il.* T 401) un Pindars (*Ol.* 6,25) attiecībā uz tiem lieto vārdu ἐπίστανται. Hēsiods lieto: Γαίης ἐνεσεῖρησι πολυφραδέεσσι (*Theog.* 494) un ἀνδρα πολυφραδέοντα (fr. 310).

³⁶ ἄρμα – «divriči» – varbūt arī 'kaujas rati'; vārds lietots jau pie: Hom. *Il.* Θ 438-441: Ζεὺς δὲ πατὴρ Ἴδῆθεν ἐύτροχον ἄρμα καὶ ἵππους / Οὐλυμπόνδε δῖωσκε, θεῶν δ' ἐξίκετο θῶκος. / τῷ δὲ καὶ ἵππους μὲν λύσε κλυτὸς ἐνοσίγαιος, / ἄρματα δ' ἄμ βωμοῖσι τίθει, κατὰ λίτα πετάσας.

Sal.: ἀρμάμαξα – slēgti četrriteņu rati vieglas kravas un cilvēku pārvadāšanai; ἄμαξα – kravas rati. Iespējams, ka divriču aprakstā Parmenids ir izmantojis episkās tradīcijas iespaidus (sk.: *Il.* E 722-732). Sk. arī divriču attēlus 2., 12., 18., 34., 40., 54., 83., 86., 118. un 124. lpp.

³⁷ κοῦραι – «jaunavas» – sievietes kārtas pārstāves kā divriču važones sengrieķu literatūrā nav bieži pieminētas, tomēr tās, kā piem., Nike vai Athēna (u.c.) ir skatāmas uz monētām, vadot četrjūgus un tml. (sk.: SARTORI F., "The Constitutions of the Western Greek States: Cyrenaica, Magna Graecia, Greek Sicily, and the Poleis in the Massaliot Area," CARRATELLI G.P., ed., *The Western Greeks: Classical Civilization in the Western Mediterranean*, London: Thames and Hudson Ltd., 1996, 221; GORINI G. ..., 230); tvāku skaidrojumu par 'jaunavām' Parmenids sniedz tikai fr. 1,9.

³⁸ ἡγεμόνευον – «rādīja» – sal. Hom. *Od.* ζ 261: ἐγὼ δ' ὄδον ἡγεμονεύσω.

³⁹ σύριγγος ἀυτήν – «iemavas skaņu» vai «siringas skaņu» – vairums tulkotāji ir pieņēmuši, ka Parmenids lieto šo vārdu lai raksturotu riteņu rumbas griezīgo svelpoņu, čerkstoņu, tai ātri griežoties ap asi. 'Iemava' vai 'siringa' šeit, kā arī fr. 1,19, līdzīgi kā Aishila σύριγγες οὐ σιγῶσιν ἀξονήλατοι (*Aesch. Suppl.* 181) un attēlā *Piezīmju* 111. lpp. (σύριγγ) acīmredzot ir ratu (un vārtu) uzbūves 'tehniks' termins (sk. arī: *Lsj*, s.v.: σύριγγ, 1731, II,3).

⁴⁰ αἰθόμενος – «kvēlojošā» – varbūt 'liesmojošā' vai 'degošajā'?

⁴¹ Ἥλιάδες κούραι – «Hēlija jaunavas» – varbūt 'Hēlija meitas'; jādōmā, ka t.p., kas κούραι fr. 1,5 un 1,21.

Krancis (*Sitzungsberichte der Königlich Preussischen Akademie der Wissenschaften* 47 [1916] 1159.-1160. lpp.) uzskata, ka Hēliades būtu atpazīstamas kā Hēlija προπομποί (t.i., pavadones), savukārt Tarans (T 13) ir pārliecināts, ka šāda tradīcija ir vēlāka.

Homēram (Od. μ 127-136) Hēlija meitas (izņemot Kirki {Κίρκη}), kas dzimusi no citas mātes) bija nimfas Faethūsa (Φαέθουσα) un Lampetija (Λαμπετίη), kuras ganīja vēršus un aitas Thrīnakijas (Θρινακίη) salā; viņu māte bija Neaira (Νέαιρα). Liekas, ka Parmenids šajā vietā neseko Homēram un episkai tradīcijai.

⁴² δώματα Νυκτός – «Nakts namu» – iespējams, ka šie vārdi ir atsauce uz Hēsioda Theog. 744: ..Νυκτός δ' ἔρεβεννῆς οἰκία δεινά (var.: ..νυκτός ἐρεμνῆς οἰκία δεινά). Tomēr atzīt tiešu Hēsioda priekšstata patapinājumu nebūtu korekti; nākamajā rindā (10.) Parmenids ievēd vārdu φάος un 11. rindā atkal jaušama norāde uz Homēru.

⁴³ καλύπτρας – «apklājus» – καλύπτρα – arī 'plivurs'.

Apklāju nomet:

1. vai nu lielās bēdās, sk.: Hom. Il. X 406-407: ..ἢ δὲ νυ μῆτηρ / τίλλε κόμην, ἀπὸ δὲ λιπαρὴν ἔρριψε καλύπτρην / τηλόσε.,
2. vai arī rotaļājoties, sk.: Hom. Od. ζ 100: σφαίρην τὰ δ' ἄρ' ἔπαιζον ἀπὸ κρη δεμνα βαλοῦσαι (šajā fr. un zemāk 'apklājs' tiek apzīmēts ar vārdu κρηδεμνον).

Ar apklāju tiek apsegta seja

1. atturībā, pieticībā vai kautribā, sk.: Hom. Od. α 334: ἄντα παρειῶν σχομένη λιπαρὰ κρηδεμνα,
2. vai arī skumjās, sk.: h. Hom. Dem. 197: ἔνθα καθεζομένη προκατέσχετο χερσὶ καλύπτρην.

'Atmešt apklājus' šajā gadījumā varētu norādīt:

1. uz divriču lielo ātrumu (par to liecina arī «kvēlojošā» un «siringas» skaņu izplatošā rumba);
2. uz to, ka «Hēlija jaunavas», «atstājušās Nakts namu» tuvojas savai 'mītnes' vietai;
3. uz to, ka ir notikusi vai notiek pāreja no 'nakts' uz 'dienu'.

Sal. arī: Aesch. Choeph. 811: δνοφερὰ καλύπτρα.

⁴⁴ κελεύθων (pl. gen.) – «gājumu» – arī 'ceļu', 'skreju' un tml.

⁴⁵ πύλαι – «vārtu [aile]» – arī 'durvis', 'durvju' vai 'vārtu puses'. Pētnieku uzskati daļās sakarā ar minētā vārda dzimti un skaitli:

1. nom. pl. fem. un
2. dual., piem., Tarans uzskata, ka πύλαι šajā vietā nozīmē «vienus vārtus ar

divām durvīm» (T 14); par πόλαι kā *dual*. sk.: SCHWYZER-DEBRUNNER., *Griechische Grammatik*, II, München, 1950, 44. lpp.

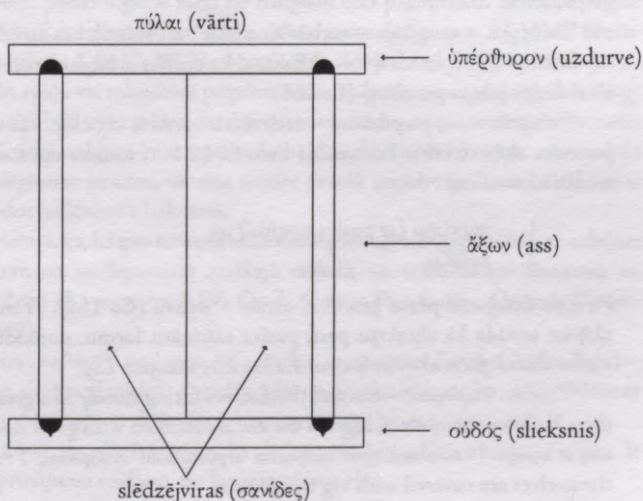
Latv. v. ar vārdu 'vārti' saprot «caurstaigājamu, caurbraucamu samērā lielu aili, brīvu vietu (kādas teritorijas, celtnes, uzņēmuma un tml.) nožogojumā, arī celtnē kopā ar veramu, bidāmu u. tml. daļu šīs ailes, vietas aizdarišanai» (Llvv 8, 321).

Mūsaprāt tas, ko Parmenids šajā vietā apzīmē ar vārdu πόλαι, ir pati 'aile' (nevis ailes slēdzējviras), vai labākas izpratnes dēļ, 'vārtu aile,' kuru, kā tas redzams no 12. rindas: «ietver uzdurve un akmens sliekšnis». (Dažas paralēles ar lat. v. – *ianuae*: durvis, parašti veras uz iekšu; *fores*: tempļa durvis, parašti veras uz āru; *valvae*: saliktas durvis.)

Mikēnu t.s. 'Lauvu vārtu' apraksta piemērs:

Vārtu aile ir darināta no diviem gariem akmens blokiem, kas veido uzdurvi un sliekšni, un divām īsākām sānu aplodām. Aile ir 3,10 m augsta un 2,95 m plata apakšējā daļā, bet augšējā – nedaudz šaurāka, jo sānu aplodas atrodas uz iekšu vērsta slīpā plaknē (attiecīgi 2,95-2,78). Divas koka slēdzējviras, kas vērās uz iekšu, griežas uz asīm, kas bija iegremdētas uzdurvē un sliekšnī (iedobes 0,15-0,16 m diametrā). Šķērsskoku, kas bija domāts vārtu noslēgšanai un bija horizontāli piesitprināms pie abām slēdzējvirām, varēja izbīdīt no dziļas iedobes vienā aplodā līdz tas tika iebīdīts tādā pašā iedobē pretējā aplodā. Uz durves svars varētu būt ap 20 t, jo tā ir 4,50 m gara, 1,98 m plata un 0,80 m augsta (bieza) centrā; sliekšnis – 4,65 m garš, 2,31 m plats un 0,88 m augsts (biezs); durvju sānu aplodas – 3,10 m augstas, 1,94 m platas un 0.54 m biezas (sk.: LAWRENCE A.W., *Greek Architecture*, 5th ed., New Haven, London: Yale University Press, 1996, 48-50 un MYLONAS G.E., *Ancient Mycenae: The Capital City of Agamemnon*, Princeton, NJ.: Princeton University Press, 1957, 24-

Vienkāršotā grafiskā attēlā vārtu uzbūvi var atveidot aptuveni šādi:

25; par Mikēnu nocietinājumu mūri sk.: SCRANTON R.L., *Greek Walls*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1941, 150-153).

11. rinda iesākas ar vārdiem ἔνθα πύλαι, kas varētu liecināt par atsaukšanos:

1. uz *Il.* Θ 15, kur Homērs apraksta Tartara vārtus: ἔνθα σιδήρειά τε πύλαι vai
2. uz Hēsioda *Theog.* 811: ἔνθα δὲ μαρμαραεὶ τε πύλαι.

Tā turpinās, burtiski atkārtojot Homēra *Od.* κ 86. rindas daļu, kurā dzejnieks apraksta nakts un dienas pārejas 'tuvumu' laistriģonu zemē:

1. ἐγγὺς γὰρ νυκτός τε καὶ ἡματός εἰσι κέλευθοι,
2. un attiecīgais Parmenida teksts: ἔνθα πύλαι Νυκτός τε καὶ Ἡματός εἰσι κελ-
εύθων.

Dažas rindas augstāk Homērs lieto vārdus Τηλέπυλον Λαιστρυγονίην (κ 82), burt. «laistriģonu Telepila», ar vārdu Τηλέπυλος apzīmēdams laistriģonu pilsētu. Īpatnējais pilsētas nosaukums pats ir saliktenis (τῆλε + πύλη; tālu + vārti). Tas Parmenidam varēja kalpot kā netiešs norādījums uz attiecīgo 'vārtu tālumu'.

⁴⁶ ἔχει – «ietver» – varbūt 'satur,'āpņem,'ieslēdz'? Sal. «enclose» (*Co* 162); Homēram arī ar nozīmi 'sargāt': ἄς ἔχον Ὄροισι (*Il.* Θ 393).

⁴⁷ ὑπέρθυρον – «uzdurve» – arī 'palodā'. Vārds ὑπέρθυρον ir saliktenis no ὑπέρ ('uz,'pāri,'vīņpus' un tml.) un θύρα vai ion. θύρη ('durvis'); vārds ieviests apm. v gs. episkās formas ὑπερθύριον vietā.

⁴⁸ οὐδός – «sliexnis» – šajā gadījumā 'sliexnis' kā vārtu ailes apakšējais norobežojums un pamatne.

⁴⁹ αἰθέροισι – «augstie» – varbūt 'āiteriskie'; arī '[vārti], kas atrodas (iesniedzas) gaisā'; sal. fr. 10,1: ..αἰθερίαν τε φύσιν. Uzskata, ka epitets αἰθέροισι ietver sevī norādi par to, ka vārti dodot pieeju pie αἰθήρ (*Co* 163).

⁵⁰ πλῆνται – «ir piepildīta» – atzīmētais vārds ir tagadne, kas veidota no homēriskā preterita πλῆντο, kuru Parmenids lieto fr. 12,1. Homēra eposos tā lietota kā aorišta mediālā forma no:

1. πίμπλημι (ar pasīva nozīmi) un
2. πελάζω.

Pirmais lietojums prasa ģenitīvu, otrais – datīvu (*Co* 163). Tomēr *Lsj* (1405) vārdu πλῆνται uzrāda kā πίμπλημι perf. pasīva saīsinātu formu, norādot tieši uz Parmenidu: «..also shortd. form πλῆνται PARM. 1,13»; mēs sekojam *Lsj*.

⁵¹ αὐταῖ.. θυρέτροισι – *Co*: and themselves fitting closely to a great architrave in the aether; *K*: They themselves, high in the air, are blocked with great doors; *L*: А сами – высоко в эфире – они наглухо закрыты огромными створами; *T*: and the ethereal gates themselves are covered with big wingdoors.

A.H. Koksons atziņš, ka vārds θυρέτρον «..means strictly door-frame..» (*Co* 163).

Vārda tulkojums protams būs atkarīgs no tā, kā attiecīgais pārcēlājs ir izpratis Parmenida aprakstīto vārtu uzbūvi. Būtu grūti iedomāties, ka Parmenids ir ainojis kāda privātnama saimniecisko ieeju. Mazākais tai vajadzētu būt pietuvei ieejai templī vai vārtiem nocietinājumu mūrī, t.i., pati durvju vai vārtu aile pēc tās izmēriem un slēdzējviras pēc to konstrukcijas varētu atšķirties no ikdienas vajadzībām veidotajām līdziniecēm pēc nosaukuma. Jājautā, vai šādas liela izmēra slēdzējviras tika iestiprinātas t.s. durvju vai vārtu rāmī, vai arī to iestiprināšanai tika izmantoti citi paņēmieni un citas ietaises? Vārdnīca pieļauj minēto vārdu izprašt divējādi: «θύρα, τό = θύρα, door, in. pl.» un «the door-casing, frame» (Lsj 811).

F.E. Vinters, apkopodams savus novērojumus, atzīst, ka «as far as I know, gates were never hung on metal hinges fixed to gateposts of wood or stone» (WINTER F.E., *Greek Fortifications*, Toronto and Buffalo: University of Toronto Press, 1971, 258). Šāds atziņums liecina, ka priekšstati par virām, par aplodām un tāpat arī par slēdzējviru rāmi mūsdienu izpratnē attiecībā uz pietuvei vārtiem senajā Helladā un tās kolonijās, nav pielietojami; tika gan izmantots koka vai akmens priekšrāmis, bet tam bija cita nozīme.

Jāpiebilst, ka vārds 'door-frame,' tāpat kā latv. v. 'durvju rāmis' ir vismaz divnozīmīgs; tas var apzīmēt:

1. gan 'rāmi, kurā ar viru palīdzību tiek iestiprinātas durvis,'
2. gan 'pašu durvju vai slēdzējviru rāmi'.

Nedaudz pakavēsimies pie sengrieķu pilsētu nocietinājumu vārtiem un to uzbūves. R.E. Vičelijs (WYCHERLEY R.E., *How the Greeks Built Cities*, 2nd ed., [London and Basingstoke]: Macmillan, [1973], 42-43) ir ievērojis, ka palaikam vārti tika izvietoti taisnā leņķī attiecībā pret nocietinājumu mūri. Slēdzējviras ir bijušas vienkāršas, bez liekiem izrotājumiem. Nozīmīgākie vārti no flangiem tika paštiprināti ar torņiem (par nocietinājumu mūri un torņiem sk. arī kādu vēlinu avotu {11 gs. p.m.ē.}, proti, Bizantijas Filona *Poliorkētiku*: 1,1-8; 20-28; 31; 66; 67-83). Dažreiz tika izbūvēti iekšējie un ārējie vārti ar nelielu apaļu vai taisnstūra pagalmu vidū; šāds plānojums bija īpaši izdevīgs gadījumā, ja uzbrucēji bija izlauzušies cauri ārējiem vārtiem – viņi tomēr vēl neatradās pašā pilsētā un faktiski nokļuva maz apskaužamā štāvoklī; jo bieži ārējie vārti nebija apgādāti ar to noslēgšanas ierīcēm, un visa ietaise drīzāk atgādināja lamatas. Velvētas vārtu ailes sāka veidot hellēnisma laikmetā.

A.V. Lorens atzīmē, ka, lai gan neviens reāls vārtu paraugs nav saglabājies, to uzbūves paņēmieni ir zināmi: no attēlojumiem antīkajā mākslā, no vēsturiskām atsaucēm un arheoloģiskām liecībām (LAWRENCE A.W., *Greek Aims in Fortification*, Oxford: Clarendon Press, 1979, 249)

Vārtu slēdzējviras saštāvēja no biezu dēļu rindas, mugurpusē (attiecībā pret ieeju) – no krusteniskām un slīpām plankām; dažādās dēļu un planku kārtas tika saštiprinātas ar lielām plakangalvainām naglām; slēdzējviru biezums varēja būt no 10-12 cm.

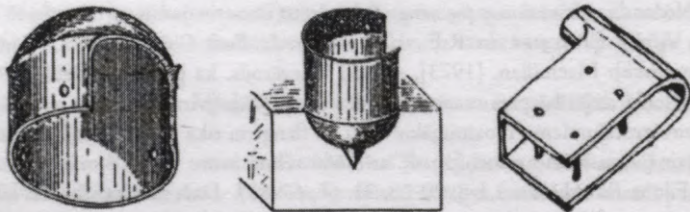
Nav ne mazākā iemesla pieņēmumam, ka slēdzējviras jebkad būtu iekārtas eņģēs. Ir liecības par trīs stiprinājuma veidiem, no kuriem pirmie divi:

1. t.s. *portcullis* un
2. *portcullis* alternatīva, kas darbojās līdzīgi lūkai, tika lietoti ļoti reti, savukārt trešais –
3. īpašās uzdevās vai 'kurpēs' (vācu: *Schub, Türschub*; angļu: *pivot*; franču: *pivot*; krievu: *башмак*) iestiprinātas slēdzējviru asis – tika izmantots no vissenākiem līdz pat viduslaikiem; tas ir bijis arī austrumu civilizāciju parastais vārtu slēdzējviru iestingrēšanas paņēmieni.

Vertikāls stabs, kas balstīja vienu vārtu slēdzējvira malu, griezās ar saviem augšpusē un apakšpusē noapaļotajiem un 'kurpēs' iestiprinātajiem galiem uzduvē un sliekšņi izveidotajās iedobēs, tā ka slēdzējviru ar zināmu piepūli kuštināt no aizvērtā stāvokļa – perpendikulāri ieejai – līdz atvērtam stāvoklim – paraleli sānu mūrim, kas dažreiz tika pat izdabts, lai slēdzējvira varētu pēc iespējas pilnīgāk 'iegul' tajā un lai satiksme caur vārtiem varētu plūst netraucēti. Vārti atvērās uz iekšpusi (sk.: LAWRENCE A.W., *Greek Aimn in Fortification*, Oxford: Clarendon Press, 1979, 249-250).

Par hellēniskā laikmeta durvju iekārtojumu Sicīlijā ar virkni siku citos avotos tikpat kā nepieminētu detaļu aprakstu sk.: KYLLINGSTAD R., SJÖQVIST E., "Hellenistic doorways and thresholds from Morgantia," *Acta ad archaeologiam et artium historiam pertinentia* (Institutum Romanum Norvegiæ) 2 (1965) 23-34.

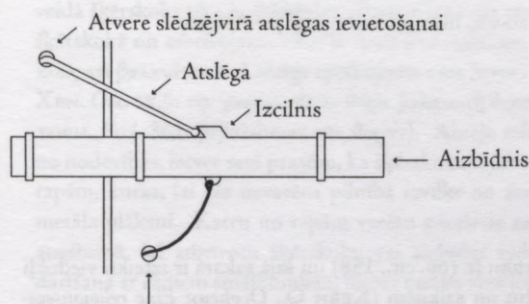
Daži 'kurpju' paveidi:

⁵² ἀμειβούς – «divējas» – «alternating, κληίδες, of Day and Night, PARM. 1,14» (LSJ 84); arī: 'mijas', t.i., 'tādas, ko lieto pamīšus'. Literatūrā atzīmētajam vārdam tiek doti vairāki skaidrojumi:

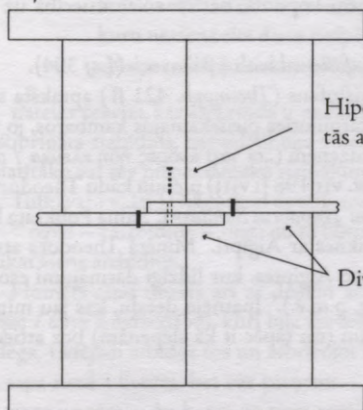
1. ja to saista ar Νυκτός τε καὶ Ἡμερας, tad rodas priekšstats par divām 'atslēgām';
2. ja vārdu ἀμειβούς izprot saistībā ar βαλανωτὸν ὄχημα (1,16), kas norāda, ka vārtiem ir tikai viens 'aizbīdnis' (ὄχεύς), tad rodas jautājums, kādēļ gan būtu vajadzīgas divas vai divējas atslēgas un kāda ir ἀμειβούς nozīme šajā rindā? Patlaban mums šis jautājums jāatstāj atklāts.

⁵³ κληίδας – «atslēgas» – ar atslēgām slēdzējvira varēja vienīgi 'atslēgt'; lai tās 'aizslēgtu', t.i., lai aizbīdītu aizbīdni, bija nepieciešama sikсна vai virve. Atzīmēsim arī latv. v. vārdu 'atslēga' un 'atslēgas kauls' līdzību (kā gr. v.), jo sākotnēji 'atslēgas' pēc to izskata atgādināja 'atslēgas kaulu'; tām bija iespaidīgi izmēri un svars; parasti tās nēsāja 'pārmeštas

Atvere slēdzējvirā ādas siksnas vai virves ievietošanai;
ar tās palīdzību aizbīdnis tiek aizdarīts

lietots Homēra *Il. M 455-456*: ..δοιοι δ' ἔντοσθεν ὀχῆς / εἶχον ἐπημοιβοί, μία δὲ κληῖς ἐπαρῆρει, turklāt vārda ὀχεύς daudzskaitlis citātā norāda uz to, ka vārtiem ir bijuši divi 'aizbīdņi' vai 'aizšaujамais', kas piestiprināti pamišus pie katras vārtu slēdzējviras; šos 'aizbīdņus' nostiprināja ar vienu 'tapu', iegremdējot to īpašās izurbtās atverēs abos 'aizbīdņos'.

⁵⁴ ἔχει – «ir» – arī 'tur' (no 'turēt'), 'pieder' un tml.

⁵⁵ Δίκη πολύποινος – «daudzsodošai Dikei» – Parmenids izmanto vairākus adjektīvus, kas veidoti ar πολυ-, piem.:

1. fr. 1,2: πολύφημον,
2. fr. 1,4: πολύφραστοι,
3. fr. 1,18: πολυχάλκους,
4. fr. 7,3: πολύπειρον,
5. fr. 7,5: πολύδηριν,
6. fr. 16,1: πολυπλάγκτων;

pār plecu. Kā piemēru sniedzam vienkāršotu 'atslēgas' un 'aizbīdņa' grafisko attēlojumu (lpp. kreisajā pusē):

Vārdam κληῖς ir arī cita nozīme, proti:

1. 'aizbīdnis,'
2. 'bulta,'
3. 'aizšaujамais,'
4. 'tapu' u.c.

Acīmredzot ar nozīmi 'tapu' tas

savukārt adjektīvi, kas veidoti ar -ποινος, lielumis sastopami pie Aishila:

1. αντίποινος,
2. παλίμποινος,
3. γυναικόποινος,
4. τεκνόποινος,
5. ὑστερόποινος,
6. ώκύποινος.

Vārds πολύποινος atrodams arī orfiķu fr. (op. cit., 158) un šajā sakarā ir izteikti viedokļi par Parmenida orfiskām ietekmēm un saiknēm (KERN O., *Orpheus: Eine religionsgeschichtliche Untersuchung*, Berlin, 1920, 40. lpp.; RATHMANN., *Quaestiones Pythagoraeae, Orphicae, Empedocleae*, Halis Saxonum, 1933, 64., 80. lpp.).

Homēra πύλαι ούρανοῦ sargā Horas (Il. © 393); Hēsiods sargu klāštam pievieno arī Diki u.c. (*Theog.* 901-902).

Rindas tulk. var.: «to mijas atslēgas pieder daudzsoģai Dikei».

⁵⁶ ἐπιφραδέως – «gudri» – «circumspectly, wisely, PARM. I,16» (*Lsj* 671); šajā gadījumā vārds 'gudri' ir ar 'viltības' piekrāsu.

⁵⁷ σφιπ – «tiem» – acīmredzot, braucējiem kopumā, bet ne tikai attiecībā uz 'jau navām'.

⁵⁸ βαλανωτόν – «ar tapu nostiprināto» – «fastened with a βάλανος» (*Lsj* 304).

Vārds βαλανωτόν nav viennozīmīgs. Aristofans (*Thesmoph.* 421 ff) apraksta sievu sarūģtinājumu par to, ka viņas vairs nevar kārumoties pieliekamajos kambaros, jo viņu vīri ir aprikojuši tos ar viltīgām slepenām slēdzenēm (...οἱ γὰρ ἄνδρες ἦδη κλειδιά / αὐτοὶ φοροῦσι κρυπτά...{421-422}). Plinijs (*Nat. hist.* VII,198 {LVII}) piemin kādu Theodoru no Samas, kas esot izgudrojis atslēgu («...et clavem Theodorus Samius»). Sama Polikrata laikā (m. 522. g. p.m.ē.) esot uzturējusi ciešas saiknes ar Aigipti. Minētā Theodora atslēga acīmredzot varētu būt daļējs patapinājums no Aigiptes, kur līdzīgi darinājumi esot izmantoti jau Ramzesa II laikā (1292-1225 g. p.m.ē.). Īpatnējo detaļu, kas jau minētās slēdzenes esot padarījusi par grūti atveramām (un tāpēc it kā slepenām) bez attiecīgās atslēgas, sauca par βάλανος, t.i.:

1. par 'zīli';
2. tomēr ar šādu pašu vārdu apzīmēja arī 'dzelzs tapu' vai vienkārši 'aizbīdņa aizbāzni' nekonkretizējot materiālu, no kā tas pagatavots (sk., piem.: THUC. II,4).

Uzskata arī, ka Parmenids neesot pazinis minētās atslēgas, bet pat ja esot, tad tomēr no dažiem avotiem (AEN. TACT. cc. 18-20; THUC. II,4) ir skaidrs, ka grieķu pilsētu vārtiem, kas parašti sastāvēja no divām uz iekšpusi veramām slēdzējvirām, izplatītākais to noslēģšanas veids vismaz līdz IV gs. v. ir bijis saistīts ar šķērskoku (aizbīdņi) un atsevišķu metāla βάλανος, t.i., tapu, kura tika iesprausta šķērskoka vertikālā atverē tā, lai tā ieiētu arī atbilstošā atverē uz kronšteina, kas saturēja šķērskoku, vai sienas mūrī. Šādā

veidā šķērskoks tika nostiprināts. Pieminētā tapa esot bijusi pietiekami isa, iegremdēta šķērskokā un atbrīvojama tikai ar īpaši šim nolūkam piemērotu 'atslēgu' vai 'āķi' (*{κλήξ}* κλείς arī βαλανάγρα). Līdzīgs aprīkojums esot lietots arī mājas durvju 'aizslēgšanai' (sk.: ΞΕΝ. *Oec.* 1x,5: τὴν γυναικωνίπιν.. θύρα βαλανωτῆ ὠρισμένην ἀπὸ τῆς ἀνδρωνίπιδος; ΑΡΙΣΤΟΤΗ. *Ecdl.* 361: βεβαλάνωκε τὴν θύραν). Aineja rekomendācijas (c. 20), lai izsargātos no nodevības, ietver sevī prasību, ka šķērskokam jābūt aprīkotam ar atverēm 3 dažādām tapām, kuras, lai tās nevarētu pilnībā izvilkt no atverēm, būtu nosprostotas ar īpašu metāla plāksni. Katru no tapām varētu pacelt ar tai piemēriģu 'atslēgu' tikai noteiktā augstumā, lai atbrīvotu šķērskoku vai aizbīdņi bīdes kustībai. Parmenidam neesot darīšana ar šādiem smalkumiem, tomēr tas, ka viņš lieto *pl.* κλήδας uzvedina uz domām, ka arī viņa vārtiem ir vairāk nekā viens βάλανος, katram no kuriem būtu sava 'atslēģa'. Taču labāk esot pieņemt, ka ἀμοιβούς ir saīstīts ar vietniekvārdu τῶν [*sc.* πυλῶν] sekojošā nozīmē: 'ļaujot tiem pārmaiņus', kā Parmenids pats vēlāk to izsaka ar vārdu ἀμοιβαδόν (1,19), atsprāģt vaļā (sk.: Co 164-165). Pie visa sacītā piebildisim:

1. jābūt pārliecinātam, ka Parmenida ainotie vārti patiešām ir pietuveni grieķu pilsētu vārtiem un to uzbūvei, bet nevis, piem., tempļu durvīm;
2. jau Homērs *Iliādā* runā par kādu īpašu Hēras kambara 'slepenu' slēdzeni vai aizbīdņi (Ξ 167-168: πυκινὰς δὲ θύρας σταθμοῖσιν ἐπήρσε / κλήδι κρυπτῆ), kuru neviens cits dievs nešpējot atdarīt; iespējams, ka Parmenida dialogs ar episko tradīciju tiek risināts pat šajā līmenī.

Pateikt precīzi, kas šajā rindā ir apzīmēts ar vārdu βαλανωτόν, proti, ar tapu vai ar 'zili' nostiprināts aizbīdņis, pagaidām nav mūsu iespēju robežās. Mēs varam vienīgi pieņemt izplatītāko vai sev pieņemamāko risinājumu, jautājumu kopumā atstājot atklātu.

Tulk. var.: «...lai [Dike] tiem ar 'zili' nostiprināto aizbīdņi».

⁵⁹ ὄχηα – «aizbīdņi» – *sing.*: no tā būtu jāsecina, ka Parmenida aprakstītajām durvīm ir tikai viens aizbīdņis.

Homērs aino durvis arī ar diviem aizbīdņiem (*Od.* φ 47-48: θυρέων δ' ἀνέκοπτεν ὄχηας / ἄντα πτυσομένη), kuri bija aprīkoti ar speciāliem izcilņiem, pret kuriem triecās 'atslēģa', tādējādi atbīdot tos un atbrīvojot ('atslēdzot') durvis. Liekas, ka šādām durvīm t.s. tapa netika lietota, bet var pieņemt – pat ja aizbīdņi atradās atstatus viens no otra vai viens uz otra –, ka katru no tiem varēja atdarīt ar tieši tam piemērotu 'atslēģu'. Šādā gadījumā ir pieļaujamas divas 'atslēģas'. Tomēr Parmenida aprakstītais vārtu noslēģšanas aprīkojums:

1. divas atslēģas,
2. viena tapa (pieņemot, ka tā nav 'zile') un
3. viens aizbīdņis

liekas ne tikai konstruktīvi grūti izprotams, bet arī bez kādu, vismaz mūsu iespēju robežās iegūstamu, arheoloģisku vai tekstuālu piemēru seguma; iespējami vienīgi varbūtiski pieņēmumi.

⁶⁰ ἀπτερόεως – «ātri» – «adv., quickly, swiftly» (Lsj 231).

⁶¹ Vārtu tēlojumā Parmenids izmanto vairākus Homēra priekšstatus un frazeoloģiju, piem. Il. E 749-752: αὐτόμαται δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἃς ἔχον Ὠραί, / τῆς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανόσ Οὐλυμπός τε, / ἡμῆν ἀνακλίνας πυκινὸν νέφος ἧδ' ἐπιθῆναι. / τῆ ῥα δι' αὐτῶν κεντροηκεῖας ἔχον ἵππους, kas pilnībā sakrīt ar Il. Θ 393-396 (sk. arī A. Ģiezena atdzejojumu – HOMĒRS, *Iliada*, [R.:] Izglītības ministrijas izdevums, [1936], 140. lpp.: Plaši drīz atvērās vārti, ko sargāja modrīgās Horas: / Olimps un debesis plašās tām uzticēts rūpīgi sargāt, / Mākoņus atvērt un aizvērt virs varenim debesu vārtiem. / Pātagai klausīgos zirgus tās dzina pa debesu vārtiem).

Sal. arī Hom. Il. M 120-123: τῆ ῥ' ἵππους τε καὶ ἄρμα διήλασεν, οὐδὲ πύλησιν / εὖδ' ἐπικειλιμένας σανίδας καὶ μακρὸν ὄχημα, / ἀλλ' ἀναπεπταμένας ἔχον ἀνέρες, εἴ τιν' ἐταίρων / ἐκ πολέμου φεύγοντα σαώσειαν μετὰ νῆας (Tieši pa minēto ceļu viņš zirgus un divričus dzina. / Vārtus tas atrada vaļā, tiem nebija aizšauta bulta. / Grieķi tos atstāja vaļā, ja nejauši kādam štarp biedriem / Gadītos atpakaļ bēgt un glābiņu meklēt pie kuģiem [op. cit., 280.-281. lpp.]).

⁶² πολυχάλκους – «daudzvara» – t.i.:

1. 'ar lielu daudzumu vara apsisētās [asis];
2. minētais epitets attiecas uz metāla uzmavām, uz kurām griezās asis (sk. piem.: Co 165);
3. tas varētu attiekties uz asīm pašām, kas varētu būt pagatavotas no vara; šādu asu pielietojums liecinātu, ka vārtu slēdzējviras ir ļoti masīvas un smagas, pagatavotas, piem., no marmora (šādas durvis mūsdienās ir redzamas dažos arheoloģiskajos muzejos Grieķijā, piem. Tesalonikē);
4. tas, uz ko attiecas šis vārds (proti: uz 'asīm, kas ir apsisēt ar lielu daudzumu vara', uz 'metāla uzmavām', vai par uz abiem nosauktajiem denotātiem vienlaicīgi), nav svarīgi; vismaz tā tas, jādodomā, ir licies Parmenidam pašam; protams senie poēmas klausītāji vai lasītāji iespējams saistīja ar šo vārdu kādus savus redzētos vai dzirdētos iespaidus, t.i., viņi varēja atpazīt vai arī neatpazīt to, kas bija nosaukts šajā vārdā, bet poēmas autoram pašam tas nav licies svarīgi, ko tieši apjautis tās eventuālie patērētāji, viņš nav uzskatījis par vajadzīgu tuvāk detalizēt šo epitetu.

⁶³ ἄξωνας – «asis» – vārti acimredzot ir veidoti kā divviru durvis, katra no kurām ir iestiprināta apaļā brusā, kuru daži senie autori, pateicoties tās līdzībai ar ratu asi (sk.: Hom. Il. E 723, 838; Λ 534; N 30 {χάλκεος ἄξων}; Υ 499 un Hes. Op. 424, 693), arī dēvēja par asi (ἄξων).

Ar vārdu ἄξων un ἄξωνες apzīmēja arī īpašā rāmī iestiprinātas četrskaldņu rotējošas prizmas, uz kurām bija uzrakstīti Solona likumi (sk.: STROUD R., *The Axones and Kyrbes of Drakon and Solon*, Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press, [1979], 45-47).

⁶⁴ ἐν σύριγγιν – «iedobēs» – varbūt 'iemavās' vai 'ligzdās'; termins lietots arī fr. 1,6. Vārtu slēdzējviru asīm abos galos bija piestiprinātas metāla (vara, bronzas u.c.) uzma-

vas, kuras savukārt tika ievietotas īpašās ar metālu izklātās iedobēs uzduŗvē un sliekšņi; minētās iedobes vēlākā laikā sāka apzīmēt ar vārdu *τόρμος*.

Vārds *σύριγξ* var ietvert netiešu norādījumu arī uz svelpoņu vai čikstoņu, kas radās durvju asīm griežoties iedobēs.

⁶⁵ *ἀμοιβιδόν* – «pārmaiņus» – tas nozīmē, ka vārdu slēdzējviras neatveras vienlaicīgi; vispirms atveras viena un tikai pēc tam – otra puse.

⁶⁶ *ἀρηρότε* – «saštiprinātas» – varbūt 'aprikotas (ar)', 'apgādātas (ar)', 'pielāgotas (ar)'?

⁶⁷ *γόμφοις* – «tapām» – arī 'rēdzēm', 'naglām'; vārdam tiek dota virkne skaidrojumu:

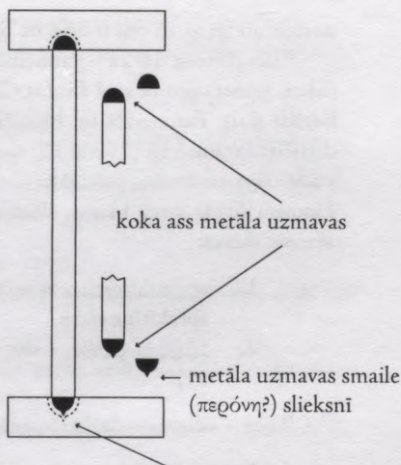
1. tas apzīmē brusu metāla uznavas (PL 119-123); «Parm. 1,20 spricht von den mit 'Nadeln' (περόνηι d.h. Spitzen) versehenen Zapfen (γόμφοι)» (DIELS H., *Antike Technik*, Leipzig und Berlin: Verlag B.G. Teubner, 1920, 44 n. 1);
2. tas apzīmē koka tapas (Co 165). Sal. Hom. *Od.* ε 248: γόμφοισιν δ' ἄρα τήν γε καὶ ἀριμόνηριν ἄρασεν vai Hdt. 2,96: περὶ γόμφοις πυκνοῦς καὶ μακροῦς περιείρουσι τὰ διπλήρα ξύλα;
3. tas var apzīmēt arī metāla naglas; sk. Hes. *Op.* 431: γόμφοισιν πελάσας un 660: νηῶν.. πολυγόμφων, kā arī AESCH. *Pers.* 71: πολυγόμφων ὄδισμα.

⁶⁸ *περόνηισιν* – «naglām» – vārda izpratne nav viennozīmīga:

1. lai vara uznavas vai 'kurpes' turētos uzduŗvē un sliekšņi neatkarīgi no koka brusas (ass) stāvokļa (tā varēja būt izkaltusi, mitrā laikā piebriedusi utt.), apakšējās uznavas galu ap vi gs. p.m.ē. esot sākuši veidot ar īpašu smaili, kuru dēvēja par *περόνη* (arī 'adata' u.c.) (PL *ibid.*);
2. vārds apzīmē metāla naglas, kniedes (sk. piem. Co 165) vai adatas. «This word [περόνη] means the tongue of a buckle, a buckle, a belayingpin, a pivot, a linchpin, a rivet or bolt, p.p.» (DRACHMANN A. G., *The Mechanical Technology of Greek and Roman Antiquity: A Study of the Literary Sources*, Copenhagen: Munksgaard, 1963, 116).

Lai gan Dīlsa piedāvātā interpretācija liekas vilinoša, tā prasa rūpīgāku pārbaudi, tāpēc tulkojumā lietojam it kā neitrālāku vārdu 'naglas'. Tomēr arī nule minētais vārds atstāj savas iepēdas uz vārta izpratni: sanaglot var vienīgi koka detaļas – koka slēdzējviras tiek pienaglotas pie koka asīm.

⁶⁹ *κατ' ἀμαξίτον* – «pa ratceļu» – burt. 'ceļš, kas derīgs braukšanai ar ratiem'; vārds var

norādīt arī uz to, ka ceļš ir liels, uz 'lielceļu'.

⁷⁰ τῶν.. ἵππους, 14-21 – Parmenida ieskats par vārtiem, pie kuriem dzejdaris piebrauc, liekas, veidots ņemot vērā *Īliadas* πύλαι οὐρανοῦ (E 749-752 = Θ 393-396). Pastāv arī līdzība starp Parmenida un Homēra (E 722 ff) divriču aprakstiem. Homērs Hēras divričus raksturo kā φλόγεα; Parmenids divriču asis rumbās – kā αἰθόμενος. Homēra πύλαι οὐρανοῦ atveras paši; līdzīgi notiek arī ar vārtiem Parmenida fr. 1,17-18. Vārtus Homēra *Īliadā* sargā Horas; Parmenida poēmā – Dike. Kad Homēra attēlotie vārti atveras, dievs:

1. τῆ ῥα δι' αὐτάων κεντρηνεκέας ἔχον ἵππους (E 752); kad atdarās Parmenida aprakstītie vārti:
2. τῆ ῥα δι' αὐτέων / ἰθύς ἔχον κοῦραι κατ' ἀμαξιτὸν ἄρμα καὶ ἵππους (fr. 1,20-21).

⁷¹ θεά – «dieve» – dažkārt minēto dievi identificē:

1. ar fr. 1,14 nosaukto Diki (Seksts);
2. Prokls (*in Parm.*, col. 640) sauc viņu par νόμψη Ὑψιπόλη, atvasinot šos vārdus no fr. 1, 11-13 πύλαι.. αἰθέριαι;
3. H. Gompercs (*Imago* 10 {1924} 4) uzskata, ka tā ir Hēmera (sal.: Hes. *Theog.* 124; 748).

⁷² δεξιτερὴν – «labajā» – arī kā sveiciens, kā labvēlības zīme; tomēr nav skaidrs, kuru dzejnieka roku – labo vai kreiso – dieve ir paņēmusi savā labajā rokā.

⁷³ ἔπος – «teici» – vai: «šādus vārdus teica».

⁷⁴ χείρα.. φάτο – «[manu] roku rokā / labajā paņēmusi, un.. šādu teici teica» – Homērs *Īliadā* (Φ 286) lieto līdzīgu vārdus:

1. χείρῳ δὲ χείρα λαβόντες ἐπιστώσαντ' ἐπέεσσιν, bet Parmenids:
2. χείρα δὲ χείρῳ / δεξιτερὴν ἔλεν, ὦδε δ' ἔπος φάτο.

⁷⁵ ὦ κοῦρε – «ak jaunekli» – šāda uzruna var arī nenozīmēt jauneklību gados.

⁷⁶ ἀθανάτοισι – «nemirstīgajām» – vārds raksturo gan ἡνιόχοισιν, gan ἵπποις (Co 167). Sal. Hom. *Il.* Π 154: ἵπποις ἀθανάτοισιν.

⁷⁷ ἰκάνων ἡμέτερον δῶ – «sasniegušais mūsu mītni» – Sal. ar:

1. Hom. *Il.* Σ 385: τίπτε, Θέτι τανύπεπλε, ἰκάνεις ἡμέτερον δῶ un
2. Σ 424: τίπτε, Θέτι τανύπεπλε, ἰκάνεις ἡμέτερον δῶ;
3. Homērs atkārtō šo frāzi *Od.* δ 139: ἰκανέμεν ἡμέτερον δῶ un
4. θ 28: ἴκετ' ἐμὸν δῶ.

Atzīmētajam Parmenida tekstam lielāka metriskā līdzība ir ar *Īliadas* tekstu.

⁷⁸ μοῖρα κακή – «Jauns liktenis» – varbūt 'Jauna moira'? Homērs vārdus μοῖρα κακή lieto tikai N 602, runādams par Peisandru, kuru Jauns liktenis (μοῖρα κακή) vedot uz tumšo pazemi. Ko ar šādu atsauci uz episko tradīciju ir gribējis norādīt Parmenids?

Varbūt to, ka dzejdara nule uzsāktais ceļš paraši ir veicams mirušajiem? Bet varbūt tā ir pretnoštādne Homēram, proti, ka nevien mirušie, bet arī dzīvie, tiesa, ne visi, iespēj veikt vai vismaz uzsākt šo teku?

⁷⁹ ἔκτος – «tālu» – arī: 'nomaļus,' 'savrup,' 'atstatu' u.c.

⁸⁰ πάτου – «iemītās tekas» – sal.: Hom. Il. Z 202: ὄν θυμὸν κατέδωκ, πάτον ἀνθρώπων ἀλλεείνων; Υ 137: ἐκ πάτου ἐς σκοπιήν, πόλεμος δ' ἄνδρεςσι μελήσει; Od. ι 119: ..οὐ μὲν γὰρ πάτος ἀνθρώπων ἀπεροῦκει.

⁸¹ Μο: Θέμις τε Δίκη τε.

⁸² πυθέσθαι – «uzzināt» – t.i., uzzināt no dieves sacītā.

⁸³ DK: εὐκυνλῆος – «labapligās»; Co, G, Mo: εὐπειθέος – burt. 'labi pārliecinošās' vai 'viegli pārliecinošās';

1. pirmajā gadījumā tulkotāji un izdevēji iesaka neskaidro vietu saistīt ar fr. 8,43: εὐκυνλίου σφαιρῆς;
2. otrajā – ar fr. 2,4: Πειθοῦς ἐστὶ κέλευθος (argumentāciju sk. arī: Mo 154-158);

Tomēr abu lasījumu pamatojumu drošticamība nav neapšaubāma:

1. pirmajā gadījumā fr. 8,43 tiek gan atzīts, ka 'sfaira' ir 'labapliģa,' bet pieņemumu, ka sfaira būtu tāpatīga arī ar Alētheju, var arī apstrīdēt;
2. otrajā gadījumā fr. 2,4 tiek domāta 'Peithoņas teka,' kas 'seko Alēthejai,' t.i., tā nav pati Alētheja.

Iespējams, ka vārda εὐκυνλῆος lietojums 1. fr. tomēr nav nejaušs. Par to varētu liecināt kaut vai 5. fr. (u.c.), kurā gan neatradīsies vārdi 'aplis,' 'labapliģis' un 'Alētheja,' bet kurš neapšaubāmi ir rakstīts priekšstata par 'apli' ietekmē. Arī 1. fr. sākums – iepriekšējā ceļojuma atcere, turēšana acu priekšā – var ietvert sevī netiešu norādi uz 'apli'.

⁸⁴ ἀτρεμές – «nekuštīgo» – varbūt 'nesatricināmo' (?); «unmoved, calm, ἤτορ PARM. 1,29» (Lsj 272); Fr: ἀτρεκές.

⁸⁵ δόξας – «ieskatums» – t.i., 'mirštīgo skatus uz kaut ko' vai 'mirštīgo pārliecības par kaut ko'; šāda nozīme izpaužas tādos izteikumos kā piem.: ὡς ἔμοι δοκεῖ, ἔμοι δοκεῖν u.c., ja tie vispār tiek izteikti. Cilvēks reti kad atgādina: "Man tā liekas" vai "man tā šķiet," lai gan viņam 'liekas' un 'šķiet' tikpat kā nepārtraukti; reta ir saskarsme ar patiesību, kaut arī pie tās vēstu paši ātrākie zirgi: jānobrauc tāls ceļš, viss aplis.

A: the opinions of mortals; Co: the beliefs of mortals; F: the opinions of mortals; G: the beliefs of mortals.

⁸⁶ ἀληθής – nozīme 'paties' iesp. no ἄ- (ne) + λήθω (būt apslēptam) (sk. Lsj 64).

⁸⁷ πίστις – «apliecinājuma» – paraši vārdu tulko kā 'ticība,' 'uzticība' u.c. Hēsiods iesaka pat jokojot ar miesīgu brāli, to darīt, klātesot lieciniekam, jo viena vien uzticība (vai ticība) varētu būt poštoša – Hes. Op. 371-372: καὶ τε κασιγνήτω γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι. / πίστις ἄρ' τοι ὁμῶς καὶ ἀπιστία ὤλεσαν ἄνδρας. Viņa priekšstats par πίστις ir saistīts ar 'paļāvību, uzticību citam.' Tomēr Parmenida tekstā, atšķirībā no Hēsioda,

neviena 'cita' nav; ir tikai βροτῶν δόξας, kuros nevis kaut kā nav, bet gan kaut kas, t.i., πίστις, 'nav patiesš' vai ir 'apslēpts'. Jāautā, vai βροτῶν δόξας šajā rindā ir ἀλήθεια pretmets; varbūt abi vārdi – δόξα un ἀλήθεια – norāda uz vienu un to pašu?

Ja δόξα ir kaut kas tāds, kurā nav «patiesa apliecinājuma», kurā 'apliecinājums ir apslēpts', tad, vai no tā būtu jāsecina, ka ἀλήθεια ir 'neapslēptības apliecinājums', kaut kas tāds, kas 'liecina pats par sevi savā neapslēptībā'? Un vai Hērakleits 50. fr.: οὐκ ἔμοῦ, ἀλλὰ τοῦ λόγου ἀκούσαντας.. – «nevis mani, bet logosu sadzirdot (uzklausot, paziņot)..» (PDDF 117) nav jau izteicis līdzīgu domu? Iespējams, ka Parmenida un Hērakleita uzskati ir ne tikai, kā uzskata, pretstats, bet arī līdzīgo dialogs.

ταῖς οὐκ ἔνι πίστις ἀληθής – «kuros nav patiesa apliecinājuma» – A: in which there is no true trust; Co: which comprise no genuine conviction; F: there is no true reliability; G: in which there is no true trust.

⁸⁸ ταῦτα – «tos» – vārds attiecas uz βροτῶν δόξας 30. rindā.

⁸⁹ τὰ δοκούντα – «ieskatītajam» – Co: τὰ δοκεῖντα.

τὰ δοκούντα nozīmējot «the beliefs of men», t.i., «what appears to men» (T 214).

A: the things of opinion; Co: the things that are believed; F: the things-that-seem; G: the things which seem.

⁹⁰ χρῆν – «nācās» – dažas ar šo vārdu saistītās problēmas sk. 92. piezīmē; sk. arī: Mo 194 ff.

⁹¹ εἶναι – «būt» – vārdu εἶναι mēs saīstam ar χρῆν.

⁹² δοκίμως – «pieņemamam»; lai gan visi mss dod lasījumu: δοκίμως, atzīmētā vārda sakarā ir konstatējamas vairākas lasījuma izpratnes:

1. DK, A, Co, G, T, Mo: δοκίμως εἶναι un
2. D: δοκίμως εἶναι (δοκίμωςαι ἢ δοκίμάσαι), sk.: DIELS H., *Parmenides Lebrgedicht*, Gr. und Deutsch von H.D., 1st ed., Berlin: Georg Reimer, 1897, 30., 57 ff lpp. Dīlsa labojumam seko: BURNET J. (*Early Greek Philosophy*, 4th. ed., London: Adam & Charles Black, 1945, 172. lpp. un 3. piez., 185. lpp. 1. piez.); COVOTI ("La filosofia in Magna Grecia e in Sicilia fino a Socrate," *Annali delle Universita Toscane* 23 {1901} 42 ff); LEVI (*Athenaeum* 5 {1927} 287); LORTZING (*Berl. Philol. Woch.* 17 {1897} 1571 f); NESTLE (ZELLER E. *Die Philosophie der Griechen in ihrer Geschichtlichen Entwicklung* 1, 1-2, 7-6 Aufl. Herausgegeben von W. NESTLE, Leipzig, 1919-1923, 733. lpp. 1. piez.) u.c.

Nedaudz pakāvēsimies pie argumentācijas atsevišķu tulkotāju vai pētnieku darbos:

1. G.E.L. Ovens atziņš, ka tad, kad dieve apsola ἀλλ' ἔμπης καὶ ταῦτα μαθήσῃαι, vārds ταῦτα tiek lietots, lai atsauktos uz iepriekšējās rindas βροτῶν δόξας. Tas (ταῦτα) apzīmējot 'cilvēku ieskatu saturu'. Saskaņā ar vispārpieņemto viedokli teikums ὡς.. περὶ ὄντα (vai ..περ ὄντα) esot pašas dieves sacījums: viņa apņemās pastāstīt kā 'the appearances can have a sort of reality' vai kā tās var būt pārbaudāmas. Bet tas piešķirot teikumam nevēlamu samezģlo-

jumu. Tad nāktos pieņemt sekojošu tā nozīmi: "tu uzzināsi cilvēku ieskatu saturu *paštarpināti no manis, un tajā pašā laikā tu uzzināsi nepaštarpināti no manis to, kā the appearances are to be allowed a sort of existence*" (vai to, kā tās pārbaudīt)". Tomēr kursivēto attiecību tekstā nav. Attieksmes palīgteikums no *ὡς* līdz *περ ὄντα* (vai *περῶντα*) var būt tikai epekegētisks, papildinošs vārdu *ταῦτα*, un *ταῦτα*, brīvi interpretējot, ir cilvēku ieskatu saturs. Tādējādi teikuma jēga ir sekojoša: "tu uzzināsi (paštarpināti no manis) arī šīs lietas (sc. mirštīgo ieskatu saturu), *proti* (paštarpināti un dodot šo ieskatu vispārējo saturu), kā lietām, kas šķiet, vajadzēja piemist' genuine existence' (vārdu *δοκίμως εἶναι* vienīgi iespējamā nozīmē), būdama lietu kopums", vai – ja mēs lasām *περῶντα* – "...un izplatīties visā bez izņēmuma". Izvēle starp *περ ὄντα* un *περῶντα* ir atkarīga no interpretācijas, proti, pieņemsim, ka mēs uztveram šo divrindi (B 1,31-32) kā ievadu kādam vispārīgākam *δοκούντα* aprakstam, kas tiek dots fr. B 8,38-40. Šajās rindās mirštiegie postulē zināmus maldus, uzskatot tos par īstiem. Jādomā, ka faktiski tie visi ir mainības un daudzjādības vienkāršas izpausmes. Bet, ja šie maldi ir tas, ko fr. B 1,31 apzīmē ar vārdu *δοκούντα*, tad labāk būtu lasīt *περ ὄντα*, jo, ja maldu uzskaitījums ietver visus fainomenus, tiem jābūt izsmeltošiem un nevis tikai jāizplatās lietu kopumā dēļ tiem, kas tic šādiem maldiem. Šādā gadījumā vārdam *χρῆν* laikam jāparāda tas, kādas lietas ir bijušas (O 53-54).

2. P. Kēda domā, ka saskaņā ar dievi mirštīgo kļūda ir dibināta domāšanā, ka lietas, kas šķiet (*τὰ δοκούντα*), lai kas tās arī būtu, ir 'reliably' vai 'genuinely'. Vārdam *δοκίμως* šeit jānozīmē kaut kas līdzīgs 'genuinely' vai 'really'. Norāde esot sekojoša: kaut kas ir *δοκίμως* tikai tādā gadījumā, ja tas ir bijis apstiprinoši pārbaudīts vai izturējies savdabīgus testus, jo *δοκιμασία* ir 'examination' vai 'trial'. Tas, kas ir 'drošs', ir kaut kas, kas ir izturējies (vai var izturēt) testu par 'kas ir', un tādā veidā, būdams 'drošs', var tikt noteikts kā *ἀλήθεια εὔπειθής*. Mirštiegie maldās, atzišot šķietamas lietas (*τὰ δοκούντα*) par patiesi īstām; tas, kam viņi tic esam paties, faktiski ir aplams. Viņu kļūda var izrietēt no 'drošības' pārbaudes izpratnes trūkuma, tādēļ viņi notur lietas, kas tikai šķiet, par lietām, kas patiesi ir; viņi var pat būt pietiekami nekritiski, lai domātu, ka šādu testu nav. B 1,31-32 ietver agrīnu kontrastu starp 'seeming' un 'being' (Cu 22).
3. V.J. Verdenijs uzskata, ka teikuma jēga varētu būt tautoloģiska, ja *δοκίμως* tiek saistīts ar *εἶναι*, proti, tad būtu jātulko: «how that which appears (to mortals) was to exist in a manner acceptable (to them)». Viņš piedāvā saistīt *εἶναι* ar *περῶντα* un sniedz sekojošu tulkojumu: «how their opinions in an acceptable way had to permeate all» (V 50).
4. Tarans pieņem, ka Dīlsa labojums neesot nepieciešams; iespējams, ka tā iemesls esot bijusi vēlme izvairīties no *εἶναι* un *χρῆν* saistības; labojums pats liekot pieņemt eliziju, kas ar grūtībām ir iespējama heksametrā. Jālasa

esot δοκίμως, bet tādā gadījumā χρῆν var nozīmēt tikai «was necessary». Tomēr tā nav 'nepieciešamība,' kas ir spēkā tikai pagātnē; lai gan ļaužu ieskati tika iedibināti vēl pirms tam, kad dieve dzejniekam izklāstīja savus pārsēpriedumus, tie tomēr nepieciešami tiek atzīti un tiks atzīti arī turpmāk. εἶναι šajā teikumā esot χρῆν papildus nenoteiksme «in the existential sense». Parmenids uzzina par cilvēku «opinions» nevis to, kādiem tiem būtu jābūt, bet gan to, kādi tie ir, un dieve pati pasaka, ka tie ir maldinoši un izskaidro viņu pamatklūdu. Kontekstā χρῆν norādot uz faktu, ka τὰ δοκούντα nav kaut kas reāls, bet tas nenozīmē, ka τὰ δοκούντα būtu *irrealis*. Dieves sūtība esot parādīt, kādā veidā mirstīgajiem nepieciešami jāatzīst «appearances» kā reālas (T 205, 212, 213, 214).

Adverbu δοκίμως ir lietojis arī Aishils (*Pers.* 547: κάγω δὲ μόρον τῶν οἰχομένων.. αἶρω δοκίμως πολυπενθή) un Ksenofonts (*Cyr.* 1,6,7: ἐπιμεληθῆναι ὅπως ἀν.. καλὸς κάγαθὸς δοκίμως γένοιτο).

⁹³ διὰ παντός – «pastāvīgi». Atzīmēsim dažas vērā ņemamas noštājas:

1. διὰ παντός nozīmē «continually» (T 214);
2. tas nozīmē «altogether» (V 50, 3. piez.).

⁹⁴ DK, A, Co, G, T: περὶ ὄντα – Mo, O: περ ὄντα.

Trīs no četriem Simplikija darba *De caelo* rokrakstiem sniedz attiecīgās vietas lasījumu: περ ὄντα un tikai viens – περὶ ὄντα.

Pieņemot lasījumu περ ὄντα, nāktos atzīt, ka viss ir «appearances» (T 214).

⁹⁵ ὡς.. περὶ ὄντα – A: how the things of opinion should have been in order to be acceptable; Co: how it was necessary that the things that are believed to be should have their beings in general acceptance, ranging through all things from end to end; F: how one should go through all the things-that-seem, without exception, and test them; G: how the things which seem / Had to have genuine existence, permeating all things completely; L: how the things which seem had to have genuine existence, permeating everything completely.

διὰ παντός πάντα περὶ ὄντα – «pastāvīgi visam izejot cauri» – pācs formu atkārtošana ir iezīmīga Parmenida tekstā (fr. 4,3: πάντη πάντως; 16,4: καὶ πᾶσιν καὶ παντί). Dīlss (PL 61) visas šīs reduplikācijas saišta ar Hērakleita ietekmi.

L. Tarans pieļauj, ka πάντα esot saistīts ar περὶ ὄντα un διὰ παντός nozīmē «continually», un tā kā τὰ δοκούντα jāsaprot kā «the beliefs of men», t.i., «what appears to men», tad teikuma nozīmē esot sekojoša: «how the appearances, which pervade all things, had to be acceptable» (T 214).

⁹⁶ Tulk. var.:

«..kā ieskatītajam,
pastāvīgi visam izejot cauri, nācās būt pieņemamam».

Indekss

Indeksā ir iekļauti visi Parmenida 1. fragmentā lietotie vārdi ikvienā to gramatiskajā formā. Pirmais skaitlis iekavās norāda attiecīgā vārda lietojuma biežumu, otrais – dzejas rindas numuru.

ἄγουσαι	(1) 1,2	βῆσαν	(1) 1,2
ἀθανάτοισι	(1) 1,24	βροτῶν	(1) 1,30
αἰθέραι	(1) 1,13	γὰρ	(2) 1,7; 1,27
αἰθόμενος	(1) 1,7	γάρ	(1) 1,4
Ἀληθείης	(1) 1,29	γόμεροις	(1) 1,20
ἀληθής	(1) 1,30	δ'	(4) 1,5; 1,6; 1,13; 1,23
ἀλλ'	(1) 1,31	δαίμονες	(1) 1,3
ἀλλὰ	(1) 1,28	δὲ	(3) 1,14; 1,17; 1,22
ἀμαξιτόν	(1) 1,21	δέ	(1) 1,28
ἀμοιβαδὸν	(1) 1,19	δεξιτερῶν	(1) 1,23
ἀμοιβούς	(1) 1,14	δῆ	(1) 1,15
ἀμφίς	(1) 1,12	δι'	(1) 1,20
ἀμφοτέρωθεν	(1) 1,8	διὰ	(1) 1,32
ἀναπτάμεναι	(1) 1,18	Δίκη	(1) 1,14
ἀνθρώπων	(1) 1,27	δίκη	(1) 1,28
ἄξονας	(1) 1,19	δινωτοῖσιν	(1) 1,7
ἄξων	(1) 1,6	δοιαίς	(1) 1,7
ἀπ'	(1) 1,27	δοκίμως	(1) 1,32
ἄπο	(2) 1,10; 1,17	δοκοῦντα	(1) 1,31
ἀπτερέως	(1) 1,17	δόξας	(1) 1,30
ἀρηρότε	(1) 1,20	δῶ	(1) 1,25
ἄρμα	(2) 1,5; 1,21	δώματα	(1) 1,9
ἄστη	(1) 1,3	εἰδότα	(1) 1,3
ἀτρεμεές	(1) 1,29	εἰλιξασαι	(1) 1,19
αὐταί	(1) 1,13	εἶναι	(1) 1,32
αὐτέων	(1) 1,20	εἰς	(1) 1,10
αὐτήν	(1) 1,6	εἰσι	(1) 1,11
ἄχανές	(1) 1,18	ἐκτός	(1) 1,27
βαλανωτόν	(1) 1,16	ἔλεν	(1) 1,23

ἔμπης	(1) 1,31	καί	(3) 1,12; 1,22; 1,23
έν	(2) 1,6; 1,19	κακή	(1) 1,26
ένθα	(1) 1,11	καλύπτρας	(1) 1,10
ένι	(1) 1,30	κατ'	(1) 1,21
έπει	(1) 1,26	κατά	(1) 1,3
έπει	(1) 1,2	κελεύθων	(1) 1,11
έπείγετο	(1) 1,7	κληΐδας	(1) 1,14
έπί	(1) 1,1	κοῦρ'	(1) 1,24
έπιφραδέως	(1) 1,16	κοῦραι	(4) 1,5; 1,9; 1,15; 1,21
έπος	(1) 1,23	κράτων	(1) 1,10
ές	(1) 1,2	κύλοις	(1) 1,8
έστίν	(1) 1,27	λάϊνος	(1) 1,12
εύκυκλέος	(1) 1,29	λόγοισιν	(1) 1,15
έχει	(2) 1,12; 1,14	μ'	(1) 1,2
έχον	(1) 1,21	μαθήσασαι	(1) 1,31
ή	(1) 1,27	μαλακιοῖσι	(1) 1,15
ή	(1) 1,3	με	(4) 1,1; 1,4; 1,22; 1,23
ήγεμόνευον	(1) 1,5	μεγάλοισι	(1) 1,13
ήδè	(1) 1,30	μοῖρα	(1) 1,26
Ήλιάδες	(1) 1,9	νέεσθαι	(1) 1,26
Ήματός	(1) 1,11	Νυκτός	(2) 1,9; 1,11
ήμèn	(1) 1,29	όδόν	(2) 1,2; 1,5
ήμέτερον	(1) 1,25	όδόν	(1) 1,27
ήνόχοισιν	(1) 1,24	όσον	(1) 1,1
ήτορ	(1) 1,29	ότε	(1) 1,8
θεά	(1) 1,22	οὔδός	(1) 1,12
θέμις	(1) 1,28	οὔκι	(1) 1,30
θυμός	(1) 1,1	οὔτι	(1) 1,26
θυρέτρεις	(1) 1,13	όχηρα	(1) 1,16
θυρέτρων	(1) 1,17	πάντ'	(1) 1,3
ἔει	(1) 1,6	πάντα	(2) 1,28; 1,32
ιθύς	(1) 1,21	παντός	(1) 1,32
ικάνοι	(1) 1,1	παρφάμεναι	(1) 1,15
ικάνων	(1) 1,25	πάτου	(1) 1,27
ἵπποι	(2) 1,1; 1,4	πέισαν	(1) 1,16
ἵπποις	(1) 1,25	πέμπειν	(1) 1,8
ἵππους	(1) 1,21	πέμπον	(1) 1,2
καί	(5) 1,11; 1,12; 1,20; 1,21; 1,31	περόνησιν	(1) 1,20

περῶντα	(1)	1,32	τε	(3)	1,11; 1,28; 1,28
πίστις	(1)	1,30	τῆ	(3)	1,4; 1,4; 1,20
πλήνται	(1)	1,13	τήν	(1)	1,15
ποίησαν	(1)	1,18	τήνδ'	(1)	1,27
πολύποινος	(1)	1,14	πιταίνουσαι	(1)	1,5
πολύφημον	(1)	1,2	τῶν	(1)	1,14
πολύφραστοι	(1)	1,4	ὑπεδέξατο	(1)	1,22
πολυχάλκους	(1)	1,18	ὑπέρθυρον	(1)	1,12
προλιπούσαι	(1)	1,9	φάος	(1)	1,10
προσηύδα	(1)	1,23	φάτο	(1)	1,23
προὔπεμπε	(1)	1,26	φέρει	(1)	1,3
πρόφρων	(1)	1,22	φερόμην	(1)	1,4
πυθέσθαι	(1)	1,28	φέρων	(1)	1,4
πύλαι	(1)	1,11	φέρουσιν	(2)	1,1; 1,25
πυλέων	(1)	1,17	φῶτα	(1)	1,3
ῥα	(1)	1,20	χαίρ'	(1)	1,26
σε	(3)	1,25; 1,26; 1,28	χάσμ'	(1)	1,18
σπερχοίατο	(1)	1,8	χείρα	(1)	1,22
συνάρορος	(1)	1,24	χειρί	(1)	1,22
σύριγγος	(1)	1,6	χερσὶ	(1)	1,10
σύριγγιν	(1)	1,19	χνοίησιν	(1)	1,6
σφας	(1)	1,12	χρεώ	(1)	1,28
σφιν	(1)	1,16	χρηῆν	(1)	1,32
τί	(1)	1,1	ὦ	(1)	1,24
τά	(1)	1,31	ὦδε	(1)	1,23
ταί	(1)	1,17	ὡς	(1)	1,31
ταί	(2)	1,1; 1,25	ὡς	(1)	1,16
ταῖς	(1)	1,30	ὡσάμεναι	(1)	1,10
ταῦτα	(1)	1,31	ὡσειε	(1)	1,17

Eleja (Velija) un Poseidonija (Paista)

ISBN 9984-9152-7-1

M. VECVAGARS

Parmenids: Testimonijas, 1. fragments

2. izdevums, papildināts

Metiens 20 eks.

Izdevniecība: *Filozofijas un socioloģijas institūts,*
Akadēmijas laukumā 1, Rīgā, LV-1940.

Reģistrācijas apl. № 2-0521.

Iespiesta S1A DDC, Tērbatas ielā 78, Rīgā, LV-1001.

Līgumcena

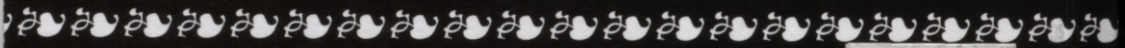
LATVIJAS NACIONĀLA BIBLIOTEKA

0304090175

**OBLIGĀTAIS
EKSEPLĀRS**

270

2004-3
-831

PARMENIDES:
TESTIMONIA,
FRAGMENTUM 1

ISBN 9984-9152-7-1